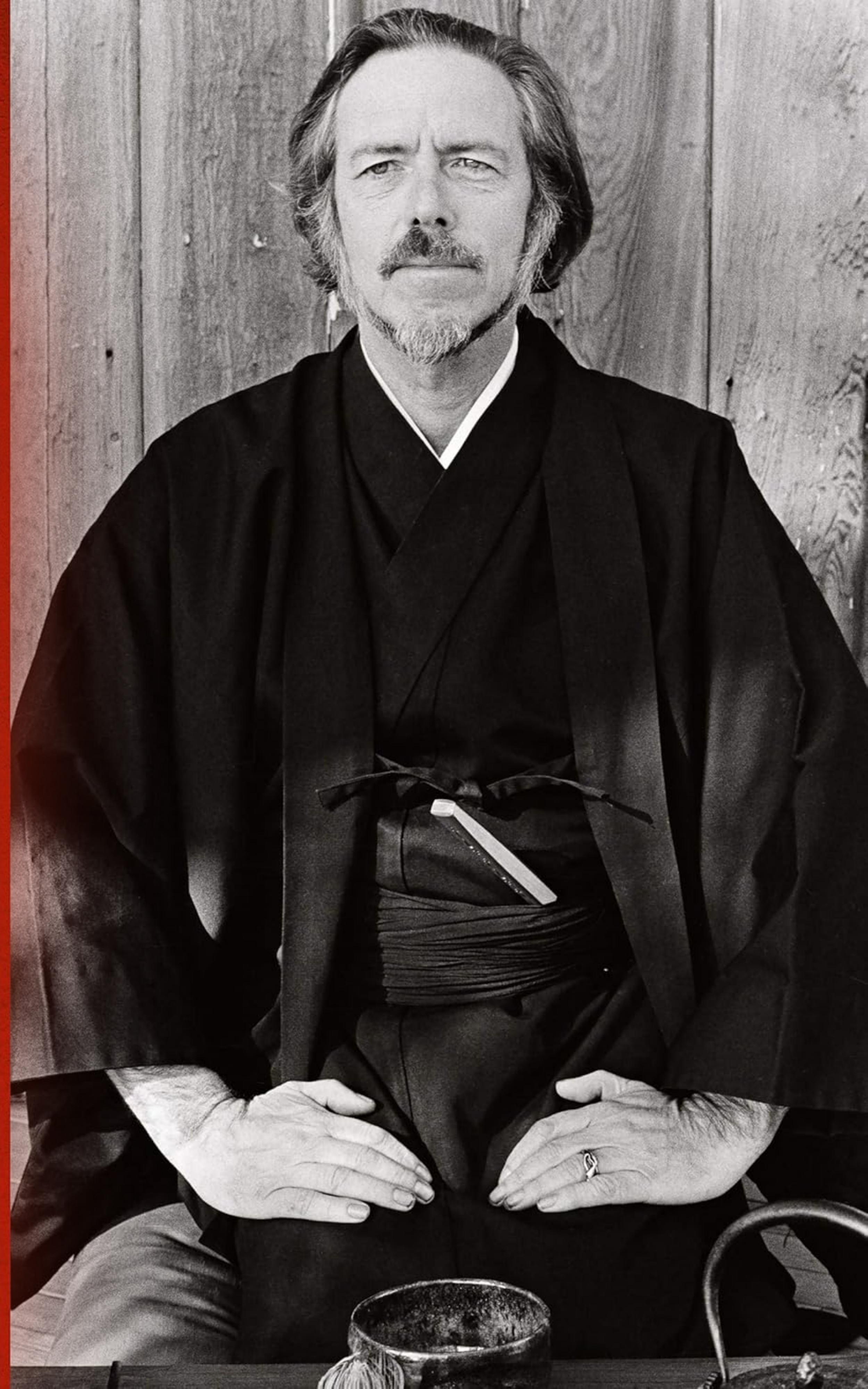

הספר
אודות
הטאבו
האוסר
עליך לדעת
מי אתה

אלאן ווטס

תרגום אפי פז

הספר על הטאבו

שאוסר עליך

לדעת מי אתה

אלאן ווטס

תרגום – אפי פז

תוכן העניינים

3.....	הקדמה
4.....	1. מידע פנימי
17.....	2. המשחק של שחור-ולבן
35.....	3. איך להיות בלוף מדוילם
56.....	4. העולם הוא הגוף שלו
70.....	5. נו, אז מה?
89.....	6. זה...
103.....	הספרים

הקדמה

הספר שלפניך בוחן את הטאבו רב העוצמה אך הבלתי רשמי – הקשר הסודי להתעלם ממי או ממה אנחנו באמת. הטיעון בקצרה הוא שהרגשה המקובלות של מישחו כאgo נבדל, צריך בתוך שכך של עור איננה אלא אשליה שאיננה מתישבת לא עם המדע המערבי ולא עם דתות הפילוסופיה הניסיונית של המזרח – בפרט עם הפילוסופיה המרכזית של הודנתה ההינדואיסטית. באשליה זו טמון שורש השימוש לרעה שאחנו עושים בטכנולוגיה לצורך שעבוד סביבתו הטבעית של האדם, והחרובן הצפוי לה כתוצאה מכך.

צרייך לכן למצוא באופן דחוף פשר לקיומנו, פשר התואם לעובדות הפיזיקליות, פשר שיגבר על הרגשת הניכור מהיקום. לשם כך השתמשתי בתובנות מן הודנתה, כשאני מציג אותן בלבוש מודרני ומערבי לחלוותן – וכך שאין שם כוונה שהספר הזה יהיה "מבוא לודנתה" במובן של ספר לימוד. זו יותר מעין הפרייה הדדית בין מדע ערבי לאינטואיציה מזרחית.

תודות מיוחדות לאשתי, מריה ג'יין, לעבודת העריכה המסורה שלה, והערותיה לכתב היד. תודות גם לקרןبولינגן על תמיכתה בפרויקט הכלול את כתיבת הספר זהה.

אלאן ווטס

סאוסליטו, קליפורניה,

ינואר 1966

פרק ראשון

מידע פנימי

מה בדיק צריך לדעת צער כדיל "להיות בעניינים"? במילים אחרות: האם יש מידע פנימי מסוים, טאבו מיוחד, סוד מיוחד על החיים והקיים שרוב ההורים והמורים לא יודעים או שאינם מגלים?

ביפן היה מקובל לחתת לצער לפניו נישואיו "ספר כרית". היה זה כרך קטן של חיתוכי עץ, לפעמים צבעוניים, שתיארו את כל פרטי המגע המיני. הסיבה לא הייתה רק ש"תמונה אחת שווה יותר אלף מילים", אלא שכך נחצר מההורים הצורך להסביר עניינים רגילים אלה פנים אל פנים. במערב מידע צזה נמצא ביום בכל דוכן עיתונים. המין כבר איננו טאבו רציני, ולפעמים נדמה שבני הנעור יודעים עליו יותר ממהוריהם.

אך אם מין איננו בבחינת טאבו יותר, מה נשאר? תמיד יש **משהו** אסור וסודי, שהוא שמודח שהגישה אליו אסורה, שמציצים בו לכל היותר מצויה העין כי מבט ישיר עלול ליעזע יותר מדי. טאבו נחבא בתוך טאבו, כמו קליפות בצל. מה יהיה אם כן הספר שabbo יגניבו לבניהם ואמהות לבנותיהם בלי שיידו בכיר בಗלו?

בכמה חוגים קיים טאבו רציני על הדת, כולל חוגים בהם הולכים לבית הכנסת וקוראים בתורה. בחוגים אלה הדת היא עניינו הפרטני של האדם. לא נאה ולא גועי לדבר או להתוויח על זה, וממש גרע להיראות חסיד גדול. אך כשאתה מתחילה להתעמק בכל דת מקובלת, קשה להבין על מה השתקה. ברור שהספר שעליו אני חשב איננו התנ"ר – זו האנטולוגיה המרתתקת של חכמה קדמנית, היסטוריה ומשלים. שנים כה רבות התייחסו אליה כל פרה קדושה עד שכנראה עדיף להשאיר אותה סגורה למשך מאה או מאותם שנה, עד שיוכלו האנשים להאזין לה שוב באונינים נקיות. נכון שישנם סודות בכתביו הקודש, וחלקם חתרניים מאד, אך כולם חבויים בצורה מסובכת, בסמלים ודרכי חשיבה מיושנות, וקשה מאד להסביר את הדת הנוצרית לאדם בן ימינו, אלא אם מدلלים אותה ומעמידים אותה על הצורך להיות טוב ולהקוט את ישו, אבל אף פעם לא מוסבר איך בדיק עושים את זה. כדי להגיא לכר נחוץ לך כוח מיוחד

مالוחים הנקרא "חסד", אבל כל מה שאנו יודעים על החסד הוא שיש כאלה שיש להם אותו ויש כאלה שאין להם אותו.

הdtות הסטנדרטיות, בין אם זו יהדות, נצרות או איסלאם, הינדויזם או בודהיזם, נראות היום כמו מכירה שעבר ניצול יתר: קשה להפיק ממנה משנה מועיל. יש אמם כמה יוצאים מן הכלל שנחכאים בין השירות, אך רוב הרעיונות שלhn אודות אדם ועולם, עולם הדימויים ומודל החיים הטובים שלhn לא מתאימים ליקום שאנו מכירים, ולא לעולם אנושי המשתנה כה מהר עד כי שדברים שלמדת בבית הספר נעשים מיושנים כבר בטקס סיום הלימודים.

הספר שאני מדבר עליו לא יהיה ספר דת במובן המקביל, אבל הוא יctrar לדון בדברים רבים שבהם עסקו הדתות - היקום ומקוםו של האדם בו, המרכז המסתורי של ההתנסות שנקרה בפיו "אני עצמי", בעיות החיים והאהבה, הכאב והמוות, והשאלה האם לקיום יש משמעות במובן **כלשהו** של המילה. השאלה עולה כי מתעורר חשש, שהקייםינו אינו אלא מרוץ של עכברים במלכודת: יצורים חיים, כולל בני האדם, אינם יותר מצינורות שקולטים דברים בקצת אחד ופולטים אותם בקצת השני, תהליך שמספק תעסוקה מתמדת לבולו. אם ואשר יש להם די מזון, הם משתמשים באנרגיה העודפת שלהם כדי להתਪטל בצורות מסוימות, תוך כדי השמעת מיני קולות שנוצרים על ידי שאיפה ונשיפה של אויר מפתח הקלייטה, וחוברים לקבוצות כדי ללחום בקבוצות אחרות. במשך הזמן, מפתחים הצינורות שפע צה של אבזרי לוואי שבkowski ניתן להכיר בהם בסך הכל סתם צינורות, והכל נעשה במגוון מדריכים של צורות. יש חוק מעורפל שאוסר על אכילת צינורות מהסוג שלר, אבל באופן כללי יש תחרות רצינית מי יהיה הצינור השולט. כל זה נראה חסר תוחלת להפליא, עם זאת, במחשבה שנייה, זה מתחילה להראות פחות טפשי יותר פלאני. לאמיתו של דבר, זה נראה שונה להפליא.

הרגשה כי הרגיל הוא שונה, שדברים של יום יום קורים בצורה שאינה טبيعית ולא סבירה, היא סוג מיוחד של הארה. ג'. ק. צ'סטרטון אמר פעם שלחיות מופתע מדרקון או גריפון, חיות שאין קיימות, הוא דבר אחד; אבל להתפעל מקרנף או ג'ירף, יצורים שקיימים אבל נראים בלתי אפשריים הוא דבר

אחר לגמרי. הרגשת המזרות זו כוללת פלייה בסיסית ואינטנסיבית בקשר למשמעותם של דברים. מודיע, מכל העולמות האפשרים, קיים דזוקא צבר עצום ובלתי נוחץ לכאהר שאל גלקסיות ברצף מסתורי של חלל-זמן מעוקם, רבבות סוגי צינורות שונים העסוקים במשחק קדחתני של שליטה, אין ספור דרכים "לעשות את זה" מהאדרכלות האלגנטית של גביש השlag או מולקולה דו אטומית ועד לפאר של זנב הטווס?

לודוויג ויטגנשטיין ופילוסופים "לוגיים" מודרניים נוספים, ניסו להיפטר מן השאלה זו כשטענו שלשאלה אין כל משמעות וモוטב לה שלא הייתה נשאלת. רוב השאלות הפילוסופיות לא צרכות להיפטר, אלא צריך להיפטר מהן. זה יקרה כאשר הגיעו למצב בו תראה כי שאלות כמו "למה קיים היקום?" איןן אלא נאוראה אינטלקטואלית, שימוש לרעה במילים, אשר יוצר שאלות **שנשמעות** סבירות אבל למעשה הן חסרות מובן. כמו השאלה "אייפה נמצא היקום?" שברור שכל מה שקיים חייב להיות אייפה שהוא בתוך היקום. תפקיד הפילוסופיה הוא לרפא אנשים משטוות כאלה. כפי שנראה, יanno גרעין של אמת בגישה של ויטגנשטיין. יחד עם זאת פלייה איננהמחלה. פלייה, וביתויה בשירה ובאמנות, היא בין הדברים החשובים ביותר שմבחנים בין האדם לבני חיים אחרים ובין אנשים אינטיגנטיים ורגשיים לסתם דבילים.

היש אם כן סוד מסוים אודות הדרך בה בנויים הדברים, שהוא שף פעם לא דולף דרך צינורות המידע הרשמיים, הדתוות והפילוסופיות ההיסטוריות? יש ויש. אמרו את זה שוב ושוב, אך בצורה כזאת שהיום, בתרבות המסורתה בה אנו חיים, אנחנו פשוט לא מסוגלים לשמוע את התשובה. אנחנו לא מבינים שהסוד הוא חתני מאד, לא במובן הפוליטי והמוסרי, אלא כיון שהוא מבצע מהפרק בדרך הרגילה שבה אנחנו רואים את הדברים, ומטלטל את ה"שכל הישר" שלנו, מבחוץ פנימה ומלמטה למעלה. ברור שיש לכך גם תוצאות פוליטיות ומוסריות, אבל לא ברור מה הן עלולות להיות. עד היום הוגבלה מהפכת הנפש הפנימית זו לאנשים מבודדים בלבד; למייטב ידיעתי מעולם לא הייתה מאפיין כללי של חברות או קהילות. היא נחשה מסוכנת מדי. מכאן הטאבו.

אבל העולם נמצא במצב מסוכן מאד, ומהלה קשה דורשת לעיתים את הסיכון הכרוך בתרופה מסוכנת - כמו החיסון של פאסטר נגד כלבת. אנחנו לא רק מסוגלים לפוצץ את הפליטה בפצצות אטום, לחנק את עצמנו באקלוס יתר, להשמיד את המשאבים הטבעיים שלנו עקב חוסר שימושו, או להרוו את הקרקע ותנובתה אגב שימוש בחומריו הדברה ורישוס שאיננו מבינים את משמעות

פעילותם. מעבר לכל אלו, אורבת סכנה שהתרבות תהפור להצלחה טכנולוגית מסחררת, אך הדבר יעשה בשיטות שתהinya מפחידות, מבלבולות ויגרמו לאובדן דרך של רוב האנשים, ولو רק בגלל שהן ישנות ללא הרף. הדבר דומה להשתתפות במשחק שהחוקים שלו משתנים בלי הרף, בלי שהובhero אי פעם - משחק שאין ממנו יציאה אלא התאבדות, ואין אפשרות לחזור לצורת משחק קודמת.

אבל בעית האדם והטכנולוגיה מוצגת לרוב בצורה שגوية. אומרים שהאנושות התפתחה באופן חד-צדדי, כשהכוח טכנולוגי גדול ללא גידול מתאים בשלמות המוסרית, או, לפי ניסוח אחר, ללא התפתחות מתאימה בחינוך ובחשיבה הרציונאלית. למעשה הבעיה היא בסיסית יותר - שורש העניין נעוץ באופן בו אנו מרגשים ותופסים את עצמנו כיצורי אנוש, תחושת החיים שלנו, תחושה של קיום זהות כפרטים נבדלים. אנחנו סובלים מהזיהה, מתחושה שגوية ומעוותת של קיומו כיצורים חיים - לרובנו יש תחושה ש"אני עצמי" הוא מרכז נפרד של הרגשה ופעולה, שחי בפנים ומוגבל על ידי הגוף הפיזי - מרכז הנמצא בעימות מול עולם "חיצוני" של אנשים ודברים, ובא ב嚷ען דרך החושים עם יקום זר ומואר. הדבר מתבטא במטבעות לשון מקובלות כמו "AIR מגעים תינוקות **לעולם**", "באתי **לעולם**", "אתה צריך להתיצב **בפני** המציאות", "כיבוש הטבע".

התחושה של האדם כمبرך בודד ומני ביקום עומדת בניגוד מוחלט לכל מה שידוע למדע על האדם (ועל יצורים חיים אחרים). אנחנו לא "באים לעולם"; אנחנו באים **מהעולם**, כמו עלים מתוך עצ. כמו שהאוקיינוס מעלה גלים, היקום מעלה אנשים. כל פרט הוא ביתוי של כלל ממלכת הטבע, פעילות ייחודית של היקום כולו. רוב האנשים חוות את הרגשה זו לעיתים רחוקות, אם בכלל. גם אלו שיעדים שהדבר נכון בתיאוריה, לא חשים או מרגשים את הדבר, אלא ממשיכים להיות מודעים לעצם כ"ego" נפרד מתוך שק עוז.

התוצאה הראשונה של האשליה זו היא שהגישה שלנו לעולם "שם בחוץ" היא עיונית למדי. תמיד אנחנו "קובשים" את הטבע, את החלל, את ההרים, את השממה, את החידקים ואת החרקים במקום ללמידה לשטר עימים פעלוה באופן הרמוני. בארהקה הסמלים הבולטים של כיבוש זה הם הדחפור והטיל - הכלים שהופר עקבם למשור עבור קופסאות מגורים בינויות מקרטון, והשרביט הפאלי הגדול שמפלח את הרקיע. (יחד עם זאת, יש לנו אדריכלים מעולים שיעדים כיצד למקם בתים בגבעות ללא פגיעה בנוף, ואסטרונומים שיעדים כי כדור הארץ כבר נמצא בחלל, וכן שכדי לגלוות עולמות

אחרים יש צורך ראשית כל במכשורים אלקטרוניים רגשיים שבdomה לעיניים שלנו, יביאו את העצמים הרחוקים ביותר לתוך מוחנו¹. הגישה העונית של כיבוש הטבע מתעלמת מהתלות ההדידית בין כל הדברים והאירועים שהעולם מעבר לעור אינו אלא המשך של הגוף שלנו – והוא עלולה להסתיים בהשמדת אותה סבבה שבאנו ממנה ובה תלויים כל חיננו.

توزאה שנייה של ההרגשה שאנו יוצרים שכליים מבודדים בעולם זה, ומתופש ברובו, היא שאין לנו שום *sense common*, שום דרך להבנת העולם שמוסכמת על כולנו. זה פשוט מצב שבו דעתינו עומדת כנגד דעתך, ולכך את ההכרעות מקבל התועמלן שהוא אגרסיבי יותר ואלים יותר (כלומר רגש פחות). ערבותה של דעתות סותרות מאוחדות בכוח התעמולה היא המקור הגרווע ביותר לפיקוח על טכנולוגיה רבת עצמה.

אפשר לחשב שהדבר שנחוץ לנו הוא איזה גאון תורן שימצא דת חדשה, פילוסופית חיים וראית עולם, שייהיו סבירים ויתקבלו על ידי דעתו של אדם בסוף המאה העשרים, ובאמצעותם יוכל כל אדם לחוש שיש משמעות לעולם בכלל ולהיו הוא בפרט. אך כפי שראינו שוב ושוב בהיסטוריה, בכר אין די. דתות הן פלגניות ומتنצחות. הן עוד צורה של "אני-יותר-טוב-ממר" כי הן תלויות ביצירת הבחנה בין "הצפוי לישועה" ו"המקוללים", המאמינים האמיתיים והкопרים, אנחנו והם. גם ליברלים דתיים משחקים במשחק של " אנחנו-יותר-סובלניים-ממר". יתרה מכך, כמערכות של דוקטרינה, סמלים והתנהגויות, מתקשחות הדתוות למיסדים שחיברים לתבוע ציונות, הגנה ושמירה על ה"טוהר". כיוון שכל אמונה היא תקווה להעתה, ככלומר חיפוי על ספק ואי וודאות, זיקות הדתוות לחורים בתשובה. ככל שייתר אנשים מסכימים אתנו, כך מתריד אותנו פחות הספק באשר לעמדתנו. בסופה של דבר מתחייב המאמין להיות נוצרי או בודהיסט או יהודי למרות כל ידע חדש שיגיע אליו. רעיונות חדשים וקשיים לעיכול עשויים להיטמע בתוך מסורת דתית, גם אם הם עומדים בסתריה גמורה לדוקטרינות המקוריות שלה, כך שהמאמין יוכל לדבוק בעמדתו ולטעון: "בראש ובראונה אני תלמיד של ישו/מושחד/בודהא". התחייבות בלתי חוארת לדת כלשהי איננה רק התאבדות אינטלקטואלית; היא בפירוש חוסר אמונה, כי היא אוטמת את המוח לכל ראיית עולם חדשה. אמונה היא, מעל לכל, פריחות – אקט של אמון בבלתי נודע. חסיד נלהב של עדי יהוה ניסה פעם לשכנע אותו,

¹ "אני לא מאמין שימוש בערך כלשהו יצא מחקרת עירימת הסיגים שעל פני הירח ... אל תהשבו שתקצבי העתק של נאסא מבטיחים תמייה ראויה לאסטרונומיה" פרד הויל: "גלקסיות, גרעינים וקווייזרים"

שאם היה קיים אלוהים של אהבה, אין ספק שהוא היה מעניק לאנושות ספר מהימן ובבלתי ניתן לערעור כדי להנחותנו בדרך הנכונה. ענייתי לו, כי שום אלוהים מתחשב לא היה מנون את התבוננה האנושית ומונוּ ממנה כל גמישות וכושר הסתגלות בכר שהיתה תלולה לחלוּתוֹ בעובדה שהמענה לכל קושיה נמצא בספר אחד, התנ"ר. כי תפקידן של מילימ, ולכן גם של ספר, הוא הצביע מעבר לעצמן אל עולם של חיים והתנסות שאיןו רק מילים או רעיונות. שם שכך איננו עשור ממשי ובר שימוש, ספרים הם לא החיים. הערכה של כתבי קודש דומה לאכילה של שטרות כסף.

לכן, הספר שהייתי רוצה להחליק לידי יהיה בעצם חלקלך. הוא יחליק אותם לתחום חדש, לא של רعيונות בלבד, אלא של התנסות והרגשות. הוא יהיה תרופה זמנית, לא משטר אכילה קבוע; נקודת מוצא ולא מקום קבוע לחיות בו. הם יקראו אותו ויגמרו עם הנושא, כי אם הוא יהיה כתוב טוב וברור, הם לא יצטרכו לשוב אליו עוד ועוד כדי לחפש משמעותם נסתרות או הבחרות של דוקטרינות מעורפלות. לא נחוצים לנו דת חדשה או תנ"ר חדש. אנו צריכים התנסות חדשה – הרגשה חדשה של המשמעות להיות "אני". מידע הפנים על החיים (שהוא כМОון נקודת המבט הסודית והאמתית) הוא שהרגשת האני הנורמלית שלנו היא בעצם תעלול, או, במקרה הטוב ביותר, תפקיד זמני שאנו מושכים, או שתיחמנו אותנו שנשחק – תוך הסכמה שבשתייה מצידנו, כמו שככל מהופנט מוכן בעצם באופן בסיסי להתרפנט. הטאבו החזק ביותר שנכפה علينا הוא הטאבו נגד הידע מה או מה אתה בעצם, מאחורי המסכה של האגו הנפרד, העצמאי והمبודד לכארה. אני לא מדובר על ה"איך" או התת-מודע הברברי של פרויד כמציאות האמיתית מאחוריו מסווה האישיות. כמו שנראה בהמשך, פרויד היה נתון תחת השפעה של אפנט הרדוּקציוניזם של המאה התשע עשרה, אופנה שהיתה דחף לשינוי להמעיט מערכן של התרבות והאנטילגנציה האנושית שכונו בשם תוכר לוואי מקרי של כוחות עיוריים וארציזונאלים. הם עמלו קשות לנסות ולהוכיח להוכיח שענבים יכולים לצמוח משיח קוצים.

כמו שקרה לעיתים כה קרובות, הדבר ממנו הדחקנו והתעלמנו, הוא מוביל להדלים. הקשיי נועז בכר, שהדבר כל כך ברור מאלי וכח בסיסי שבકשיי ניתן לתאר אותו במילים. הגרמנים קוראים לכך *Hintergedanke* - מה שנמצא בחלק האחורי של הראש וקשה לנו להכיר בו, אפילו כלפי עצמנו. ההרגשה של "אני" כמרכז קיום בודד וمبודד היא כה חזקה ומקובלת על הכל,

וכה בסיסית לאופן החשיבה והדיבור שלנו, למערכת החוקים ולמוסדות החברתיים שלנו עד שאין אפשרותנו להרגיש את ה"אני" שלנו אלא כפרט מלאכותי בתכנית היקום. אני נראה כחבק או קוצר שמבזק לשניה אחת בכל נצחי הזמן - יצור נדייר, מסובך וудין להחריד בשולי האבולוציה הביוולוגית, במקום בו גל החיים מתנקץ לריסיסים נפרדים, מבהיקים ורבי גוונים שמנצנצים לרגע רק על מנת להימוג לנצח. תחת התנניה צו, נראה בלתי אפשרי ואפיו אבסורדי שנגיעה להבנה כי אני עצמי אני שוכן בטיפה בלבד, אלא בכל נחשול האנרגיה שמשתרע מן הגלקסיות עד השדות הגראуниים בגופי. ברמת קיום צו, "אני" עתיק לאין שיעור; צורותיו רבות לאין ספור ובוأن ולכתן אין אלא פעימות או ויברציות של שטף אנרגיה אחד ונצחי.

קשה להגיע להבנה זו, בגלל העובדהuai שאי אפשר לתפוס זאת בעורת חשיבה קונספטואלית. דומה הדבר לעין שהיתה מנסה להביט בעצמה ישרות, או לנסיון לתאר את הצבע של ראי במונחי הצבעים המשתקפים בו. שם שראייה היא יותר מסך הדברים הנראים, הבסיס או ה"תשתיית" לקיומו ולמודעותנו אינם ניתנים להבנה במונחי הדברים שידועים. אנו נאלצים לכן לדבר על הנושא דרך מיתוסים - ככלומר דרך דימויים, אנלוגיות ומטפורות, שאומרים למה דומה הדבר, להבדיל מהניסיונו לומר מה הדבר עצמו. פירוש קיזוני אחד של "מיתוס" הוא משל, דבר שלא היה ולא נברא או אמונה טפלה. אך במובן אחר "מיתוס" הוא אנלוגיה, דימוי שימושי ופורה באמצעותו אנו מעניקים משמעות לחים, כמו שניתן להסביר כוחות חשמליים על ידי השוואתם להתנהגות המים או האויר. אך אין לקבל "מיתוס", במשמעותו זו, באופן מילולי, ממש כשם שאינו להחליף בין חשמל ובין מים או אויר. לכן שימושים במיתוס יש להקפיד לא להחליף דימוי בעובדה, כי אנו עלולים לטפס על התמרור במקומות ללכת בכיוון שהתרrror מורה.

אני משתמש אם כן במיתוס כדי לענות לילדים ששואלים אותו את השאלות המטפיזיות הבסיסיות שצחות במוחם בצורה כל כך טבעית: "מאיife בא העולם?" "למה ברא אלוהים את העולם?" "איפה הייתי לפני שנולדתי?" "לאן הולכים האנשים שמתים?" שוב ושוב נוכחותיהם מרצוים ומסופקים מסיפור פשוט ומאד עתיק, שהולך ככה:

עולם לא היה זמן בו נוצר העולם, כי הוא הולך סביב סביב כמו מעגל, ואין שום מקום בו המעלג מתחילה. הסתכל בשעון שלי, אשר מורה את הזמן. הוא סובב והולך במעגל, וכך גם העולם חזר על עצמו שוב ושוב. אך כמו

שמחווג השעות עליה לשתיים-עשרה וווד לשבש, קר יש גם יום ולילה, ערנות ושינה, חיים וממות, קייז וחורף. אי אפשר לקבל אחד ללא השני, כי לא תוכל לדעת מה זה שחור אם לא תראה אותו לצד הלבן, ולא תדע מה זה לבן אם לא יהיה לצדו שחור.

באותו אופן ישנים זמינים שבhem העולם קיימים, ומנים בהם העולם איןנו, כי אם העולם היה קיים עוד ועוד בלי הפסקה, הוא היה משתמש עצמו עצמו נורא. הוא בא והולך. פעם אתה רואה אותו ופעם לא. ככה, בغالל שהוא לא משתמש עצמו עצמו, הוא תמיד חזר אחורי שהוא נעלם. זה כמו הנשימה: היא נכנסת ויוצאה, נכנסת ויוצאה, ואם תנסה לשמור אותה בפנים כל הזמן תרגיש נורא. זה דומה גם למשחק מחבאים, כי תמיד כיף למצוא דרכים חדשות להתחבא, ולהיפש מישו שלא מתחבא תמיד באותו מקום.

גם אלוהים אוהב למשחק מחבאים, אבל בغالל שאין שום דבר מהוז לאלהים, אין לו עם מי למשחק אלא רק עם עצמו. אבל הוא מתגבר על הבעיה הזאת כי הוא מעמיד פנים שהוא איןנו הוא. זאת הדרך שלו להתחבא מפני עצמו. הוא מעמיד פנים שהוא אתה ואני וכל האנשים בעולם, כל החיים, כל הצמחים, כל הסלעים וכל הכוכבים. ככה הוא עובר הרפתקאות מופלאות, חלק מהן איזומות ומפחידות. אך הן לא יותר מחלומות רעים, שיעלמו כשהוא יתעורר.

כאלהים משחק מחבאים, ומעמיד פנים שהוא אתה ואני, הוא עושה את זה כל כך טוב שלוקח לו הרבה זמן להזכיר איפה ואיך החביא את עצמו. אבל זה כל הכיף - בדיק מה שרצה לעשות. הוא לא רוצה למצוא את עצמו יותר מדי מהר, כי זה יקלקל את כל המשחק. זו הסיבה שככל קר קשה לך ולך למצוא שאנו אלוהים בתחפושת, מעמיד פנים שהוא לא הוא. אך כשהמשחק ימשך מספיק זמן, כולנו נתעורר, נפסיק להעמיד פנים, ונזכיר שככלנו "אני" אחד ויחיד - האלהים שהוא כל מה שיש ושחי לעולמי עולמים.

ברור שעלייך לזכור שלאלוהים אין צורה של אדם. לאנשים יש עור ותמיד יש מהו מהוז לעור שלנו. אם לא היה לנו עור, לא היינו יודעים את ההבדל בין מה שבפנים ומה שמהוז לגופנו. אך לאלהים אין עור ולא צורה כי אין שום דבר מהוז אליו. (אם הילד מספיק אינטיליגנטי, אני ממחיש זאת בעזרת רצועת מבויס - טבעת ניר שפותלת קר שיש לה רק צד אחד). הפנים והוז של אלהים הם אותו דבר. ולמרות שדיברתי על אלהים בעל "הוא" ולא "היא", אלהים איןנו גבר ולא אישة.

אלוהים הוא ה"עצמי" של העולם, אבל לא תוכל לראות את אלוהים מאותה סיבה שבלי ראי לא תוכל לראות את העיניים שלך, ובטעות שלא תוכל לנשור את השינויים שלך או להתבונן לתוך המוח שלך. העצמי שלך מוחבא בצורה, כה מוחוכמת כי זהו אלוהים שמתחבא.

אתה יכול לשאול למה לפעמים אלוהים מסתתר באנשים נוראים, או מעמיד פניהם כאילו הוא איש הסובל ממחלה קשה וממכאוביים. ראשית עלייך לזכור שהוא לא באמת עושה את זה למישר אחר אלא לעצמו. עלייך לזכור גם שבכל הסיפורים שאתה אוהב לשמעו צרכים להיות גם אנשים רעים מוחזקים לטוביים, כי החלק המותח בספר הוא למצוא איר הטוביים ינצח את הרעים. זה כמו משחקים קלפים. בהתחלה המשחק אנחנו טורפים אותם לערוביה, שהוא כמו הדברים הרעים בעולם, אבל המטרה של המשחק היא לעשות סדר בבלגן, וכי שעושה סדר心仪的 טוב הוא המנצח. אז אנחנו טורפים את הקלפים שוב ומשחקיםשוב, וככה גם קורה בעולם.

הסיפור הזה, שצורתו היא של מיתוס, לא ניתן כתיאור **מדויק** של הדברים. הסיפור מתבסס על אנלוגיות של משחק וدرמה, וטור שימוש במילה השחוכה לעיפה "אלוהים" בתווך השחקן, הסיפור טוען רק שהוא **דומה** לדברים כפי שהם. אני משתמש בו רק כמו האסטרונומים המשמשים בדיםיו של ניופח בלון שחור עם נקודות לבנות עליו לתיאור הגלקסיות, כדי להסביר את התפשטות היקום. אבל לרוב הילדים, ולמבוגרים רבים, המיתוס הוא בעת ובעונה אחת גם מובן, גם פשוט וגם מרתק. בנגדו לכך, הסברים מיתיים אחרים של העולם הם פשוטניים, מפתלים ובלתי מובנים. אך אנשים רבים חושבים של האמין בהיגדים וסמלים לא מובנים של הדת שלהם הוא מבן האמונה. "אני מאמין" אמר טרטוייאן על הנצרות "כיון שהוא אבסורד".

אנשים שחוsbים עברו עצם לא מקבלים רעיונות על סמרק סוג זה של סמכות. הם לא מרגשים חייבים להאמין בניסים או בתורות שונות כמו שאברהם הרגיש מחויב על ידי אלוהים להקריב את בנו. כמו שט. ג'ורג' האריס אומר:

הירארכיה החברתית של העבר, שבה אישינו בוס מעלייך תמיד הענייש על כל טעות, יקרה התנניה שגרמה לאנשים להרגיש שהסמכות האכזרית נמשכת לאורך "כל הדרך עד למעלה". בחברה החופשית והשוויונית של ימינו אנחנו לא מרגשים את הקשר הזה. מאי ד"ר ספוק, אפילו במשפחה

האנושית אין לנו הרבה אבות דמווי אלוהים.vr כרך שתתת מודע הממושע לא לומד יותר לחפש מחילה מאלווהים וזעם בשמיימם.

אבל, הוא ממשיר,

דורנו חי בגיהינום קר, צינוק מבודד לכל החיים, ללא אלוהים שירשע או יגאל אותו. עד שהאדם מגיע להבנה של המלכודת ומוצא את... "היסוד המוחלט של ההוויה", אין לו שום סיבה לקיום. ריק, סופי, הוא יודע רק שימות בקרוב. כיון שלחחים אלו אין כל משמעות, והוא אינו רואה חיים עתידיים, הוא לא ממש אדם אלא קורבן להכחודה עצמית.²

פול טיליצ'י ל风俗 את המונח "אלוהים", העביר אותו חיטוי וקרא לו בשם "הבסיס המוחלט של ההוויה". המונח יתאים גם עבור "העצמי של העולם" בדומה שהשתמשתי בו בסיפורו לילדים. אבל הסוד שמתחלק אל הילד דרך הסיפור שלי הוא, כי הבסיס המוחלט של ההוויה הוא **אתה**. כמובן שלא אתה היום-יום שהבסיס מתחשפ אליו, אלא העצמי הפנימי ביותר שחו Monk מפיקות כי הוא תמיד המפקח. זהו אם כן, הטענו רג'אול מcolon - אתה הוא זה!

אר בתרבות שלנו זוהי אבן הבוחן לשפויות, האפליה שבכפיות, והפראית שבهزיות. אנחנו מאמינים שהוא שיא המגלומניה - ניפוח האגו עד אבסורד מוחלט. כי למרות שביד אחת אנחנו מטפחים את האגו, ביד השנייה אנחנו נותנים לו על הראש. מדור לדור אנחנו מוציאים לילדינו את המיצ' כדי "שידעו את מקוםם" ויתנהגו, יחשבו וירגישו בנסיבות ההולמת אגו קטן אחד מבין רבים. כמו שامي נהגה לומר: "אתה לא הדג היחיד בים". כל אדם שפוי בדעתו שמאמין שהוא אלוהים צריך להיצלב או לעלות על המוקד, למרות שכעת-Ano נוטים לנקיוט בגישה נדיבבה יותר האומרת שאין מי שיאמין בשטוויות כאלה כשהוא שפוי בדעתו. רק רפה שככל אומלל יכול לתפוס את עצמו כשליט העולם יוכל ולצפות שכולם יכרעו ברור לרגליו ויסגדו לו.

אבל הבעיה מתחילה מכך שאנחנו רואים את אלוהים כמלך מלכי המלכים של היקום, הטכኖקרט העליון שמקח באופן אישי ומודע על כל פרט ביקום שלו - וזה איננו סוג האלוהים שבסיפורו שלי. למעשה, זה בכלל לא הסיפור שלי, כי כל מי שלמד היסטוריה של הדתות יודע שהסיפור הגע מה יהדות העתיקה, והוא הסביר המיתולוגי של פילוסופיית הורדנטה, הורדנטה היא תורה

² במאמר "דין בדעתינו של התייאולוג פאול טיליז'ן" *Look*, Vol. XIX, No. 15, July 27, 1965, P. 19.

האופנישות, אוסף של דיאלוגים, סיפורים ושירת שנוצר ברובו עד המאה התשיעית לפני הספירה. הודים מתוחכמים לא רואים את אלוהים כספר-איש מיוחד ונפרד אשר **שולט** על העולם ממרומים, מלך. האלוהים שלהם נמצא " מתחת" ולא "מעל" כל דבר, והוא **משחק** את העולם מבפנים. אפשר להגיד שאמ הדת היא אופיומ להמוניים, אצל היהודים האלוהים נמצא בורדים. מה גם ששם היהודי לא יכול להגיע להכרה שהוא אלוהים בתחפושת בלי שיראה באותו רגע שהוא נכון באותה מידת לגבי כל אחד וכל דבר אחר. בפילוסופיה הודנטה, לא קיים כלום חז' מאלוהים. לכאורה קיימים דברים חז' מאלוהים, אבל רק בגלל שהוא חולם אותם והופך אותם לתחפושות שלו כדי לשחק במחבאים עם עצמו. لكن העולם של הדברים הנפרדים לכאורה הוא אמיתי רק לשעה קלה, לא אמיתי לנצח, כי הוא בא והולך כמו שהעצמי מחביה ומוצא את עצמו.

אר וודנטה היא הרבה יותר מהרעיון או האמונה שכך הם הדברים. בעיקר ועל הכל **זהו התנסות**, הידע הבלתי אמצעית שהוא כף. لكن זהו ערעור מהפכני על הדרך השגרתית בה אנו רואים את הדברים. היא הופכת את העולם מבפנים החוצה ו מבחוץ פנימה. אימרה המיויחסת לישו אומרת:

כשתהפוך את השניים לאחד,

וכשתהפוך את הפנימי לחיצוני,

ואת החיצוני לפנימי,

ואת שלמעלה כמו שלמטה...

או תיכנס [לملכות השמיים]...

אני האור שמעל הכל,

אני הכל,

הכל בא ממי

והכל מגיע אליו,

חטוב [פיסט] עז, ושם הנני,

הרם אבן ושם תמצאני.³

³ ראה "הבשורה לפי תומס", כתוב יד קופטי שנמצא לאחרונה, מתרגם כנראה מגרסא יוונית משנת 140 לספירה, "אני" ו"מנני" הן התייחסויות ברורות ל"אני" הנhabा.

A. Guillaumont and others (trs.), *The Gospel According to Thomas*. Harper & Row, New York, 1959. pp. 17-18, 43.

בימינו מגיעה אלינו תורה הودנטה לאחר מגע עם כל הגישות, צורות החשיבה והסמלים של התרבות ההינדי בפריחתה ושקיעתה האיתית לאורך יותר מאלפיים ושמונה מאות שנים, חבולה בידי קנות איסלאמית ומושחתת על ידי פורטנאים בריטי. כפי שהיא מוצגת, לא מעוררת הודנטה כלל הד במערב, ולרוב נמשך אליה סוג האנשים שהרוחניות שלהם מעודנת עד שקייפות וSKIOM בגוף הפיזי נראה להם מגUIL מNSWA⁴. אבל ניתן למסור את עיקרי התורה בסגנון ימינו, בלי קישוטים אקזוטיים, ללא טרמינולוגיה בסנסקריט ולא פואזות מיותרות של רוחניות. אז לא רק שהמסר יהיה ברור לאנשים ללא עניין מיוחד ב"דתוות מזרחיות"; הוא גם יהיה בדיקן העוזע שנחוץ לנו כדי שנבעט את עצמנו מחוץ להרגשה המבודדת של עצמנו.

אין לבלב בין הבנת סיפור ה"אני" ובין התנהוגות המקובלת כ"חוסר אוניות", שהוא המאמץ להזדהות עם الآخر ועם צרכיו בזמן שאנו עדים שבויים באשליה רבת העוצמה שאנו עדים רק Ago בתוך שוק של עור. "חוסר אוניות" זה איננו יותר מאשר אוניות מעודנת למהדרין, בדומה ל"חברה הפנימית" ששחקת במשחק של " אנחנו-יותר-סובלניים-מכם". הודנטה לא הטיפה במקור למוסריות. היא לא דקה באנשים לחקות כמו קופים את הקדושים בלי להבין את המניעים האמיתיים שלהם, או לחקות את המניעים בלי להבין את הידע שמעורר אותם.

מסיבה זו, הספר שאעביר לידי לא יכול שום דרישות ושום דרישות, שום "צרכים" ו"מורים". אהבת אמת באה מהבנה, לא מהרגשת חובה או אשמה. האם הייתה רוצה להיות אמא נכה שהבת שלה לא יכולה להתחנן כי היא מרגישה חובה לדאג לאימה, ולכן היא שונאת אותה? לא הייתה רוצה בספר איך הדברים צריכים להיות, אלא איך הם באמת, וכייד ועל שום מה אנחנו מתעלמים מהם כפי שהם. אי אפשר ללמד Ago להיות שום דבר חז' מגояיסטי, למרות שלאגו יש דרכיהם מוחכבות מאוד להעמיד פנים שהוא חוץ בתשובה. המשימה הבסיסית, אם כן, היא לפוגג באמצעות ניסיון והתנסות, את האשליה של עצמן Ago נפרד. התוצאה לא יכולה להיות התנהוגות לאור המוסריות **המקובלות**. התוצאה עשויה להיות מה שהמרובעים אמרו על ישו: "ראו את האיש! גרגון ושיכור, חבר למוכסים ולחוטאים".

---

⁴ אמרתי "רוב" כי אני מודע ליווצאים מן הכלל, הן כאן והן בהודו.

יתירה מכך, לאחר שאנו חודרים ורואים מבعد לאשלית האגו, לא נוכל יותר לראות את עצמנו טובים יותר, או נעלים מאחרים, בגלל שעשינו זאת. מכל עבר ישנו רק העצמי האחד, משחק במשחקים מחובאים רבים מספור. היצפור לא **בעליה** על הביצה ממנה בקעה. למעשה, ניתן לומר שיצפור היא האמצעי של ביצה אחת להיות לביצים אחרות. הביצה היא אגו, והיצפור היא עצמי משוחרר. מיתוס היהודי מספר על העצמי כברבור קדוש שהטיל ביצה שממנה בקע העולם. אני אפילו לא אומר שאתה **צריך** לבקוע מתוך הקליפה שלך. בזמן כלשהו, בדרך כלל, אתה (האתה האמיתי, העצמי) תעשה זאת בכל מקרה, אבל יכול להיות שהמשחק של העצמי הוא להישאר רdom ברווח התהיפות האנושיות שלו, וכך להביא את הדrama של החיים עלי אדמות לקיצה בקול נפץ אדיר. לפי מיתוס הינדי נוסף, ככל שעובר הזמן, החיים בעולם הופכים להיות רעים יותר ויותר, עד שלבסוף האל שיווה שהוא הפן הרסני של העצמי, רוקד ריקוד נורא שמכלה הכל באש. בעקבות ההרס באה תקופה של 4,320,000 שנה של שקט מוחלט שבה העצמי הוא רק עצמו ולא משחק במשחקים. ואז מתחילה המשחק מחדש, יוצא בדרך כיקום של זוהר מושלם שמתחיל להידדר לאחר 1,728,000 שנה בלבד. כל סיבוב של המשחק מתוכנן כך שכוחות האופל משתפים עצמם רק בשליש האחרון, וננהנים בסוף מניצחון קצר אך כאב. היום אנו מעריכים את חיי כוכב הלכת שלנו בעצמו ממשיכי זמן ארוכים בהרבה, אך מכל התרבותות הקדומות, חזון הזמן הקוסמי של היהודים היה הדימוי היצירתי ביותר. עליך לזכור עם זאת, שהסיפור על גלגולו ההופעה וההעלמות של העולם הוא רק מיתוס, לא מדע, משל ולא נבואה. זאת דרך להמחיש את הרעיון שהיקום דומה למשחק מחובאים.

אם כן, אם אני לא אומר שאתה **צריך** להתעורר מਆשלית האגו ולהתגיים להצלת העולם מסון, לשם מה הספר? למה לא להיתרוויח לאחר בנחה, ולתת לדברים לזרום בדרכם שלהם? פשוט בגלל שגם העבודה שאני כותב היא חלק מ"לתת לדברים לזרום בדרכם שלהם". בטור יצור אנושי, הטבע שלי הוא כזה, שאני פשוט נהנה מפילוסופיה ורוצח להתחלק בה. אני עושים את זה - כמו שיש ציפור שהיא נשר ויש ציפור שהיא יונה, ישנו פרח שהוא שושנה ויש פרח שהוא חבצלת. אני גם מבין, שככל שפחות אטייפן יקשבו לי יותר.

פרק שני

המשחק של שחור-לבן

כשלמדנו לספור אחת שתים שלוש, וכשלמדנו אלף בית גימל, לא סיפרו לנו על המשחק של שחור-לבן. זה לא משחק יותר מסויר, אבל הוא נמצא בין הדברים שעליהם לא מדברים. ראשית, בואו נראה שככל חמשת החושים שלנו הם צורות שונות של אותו חוש בסיסי - אישחו סוג של מגע. ראייה הינה מגע עדין מאד. העיניים נוגעות, או חשות, בגלוי אוור וכן הן מאפשרות לנו לבוא ברגע עם דברים שמחוץ להישג ידנו. בדומה, האזניים נוגעות בגלוי קול הנמצאים באוויר, והאף בחלקיקי אבקה וגז עיריים. אבל החושים בנויים מtabנויות ושרשראות מסובכות, שבנויות מנאורונים בודדים שמסוגלים להיות באחד משני מצבים בלבד: דולק או כבוי. הנאורון הבודד מעביר למוח המרכזי אותן מהחשבים **כן או לא** - זה הכל. אבל, כפי שאנו יודעים מהמחשבים הפועלים בשיטה הבינארית, שבה קיימות רק הספורות אפס ואחת, ממרכיבים פשוטים אלה ניתן להרכיב Tabניות סבוכות ומופלאים עד מאד.

במובן זה, מערכת העצבים הנאוירונית שלנו, ומהחשבים מבוסס 0/1 דומים לכל דבר אחר, כי העולם הפיזיקלי מורכב באופן בסיסי מוויברציות. בין אם אנחנו חושבים על הויברציות הללו במונחי גלים או חלקיקים, או אולי גלקטיקום, אף פעם לא נמצא شيئا של גל ללא שפל, או חלקיק ללא מרוח, או חלל, בין ובין האחרים. במקרים אחרות, אין דבר כזה כמו חצי גל, או חלקיקzelfuallymo שלם חלול סביבו. כך גם אין Dolk ללא כבוי, ואין מעלה בלי למטה.

למרות שקוולות בתדרות גבוהה של ויברציות נשמעים לכוארה רציפים, צליל טהור, למעשה לא כר הדבר. כל צליל הוא למעשה רצף של קול/Dמהה, אלא שהאוזן לא עוקבת אחרי הרצף באופן מודע, כשהחלופים מהירים מדי. אנו חשים בכיר רק, למשל, בצלילים הנומוכים ביותר של העוגב. גם אור איננו אוור טהור, אלא אור/חוושר. האור פועם בגלים, בתנועה החיונית של מעלה/מטה, ובתנאים מסוימים ניתן לסנקורן בין מהירות ויברציות האור ובין עצמים נעים כר שיראו כאילו הם עומדים במנוחה. זו הסיבה, שאין להשתמש באור ניאון בתוך נגירה, כי תדריות האור עלולה להתאים לבדוק למהירות המשור, והמסורת נראה אז כאילו הוא עומד.

בעוד העין והאוזן ממש חשים ומגיבים גם לחלק העולה וגם לחלק היורד של הוויברציות, המוח, ככלומר תשומת לבנו המודעת, שמה לב רק לחלק העולה. היא מתעלמת מן החושך, הדממה, ומונ הרווחה ה"כבי". העקרון הכללי הוא שההכרה מתעלמת ממרוחים, אבל לא מסוגלת לחוש שום פיעמת אנרגיה בלבדיהם. אם תניח את ידך על ברכה של נערה מושכת, ותשאיר אותה שם ללא תזואה, היא עלולה להפסיק לחוש בה. אבל אם תמשיך לטפוח על הברך, היא תבין מיד שאתה שם ושאתה מעוניין. אבל היא חשה, ואתה מקווה שגם מעריכה, את המגע יותר מאשר העזיבה. למורות זאת, בדיקת הדברים שאנו חוננו מאמינים שקיימים הם תמיד מהסוג של דלוק/כבי. "כן"ים לבד ו"לא"ים בלבד לא קיימים.

הרבה אנשים חושבים, שב嗾ה למויאה הם שומעים פשוט רצף של צלילים, בלבד או בצירופים הנקרים אקורדים. אם היה הדבר נכון, כפי שקרה במקרים יוצאי הדופן של מי שאינו לו שום שמייה מואיקלית, הם לא היו שומעים שום מואיקה, שום לחן, רק רצף של צלילים. שמייה לחן היא שמייה המרוחים בין הצלילים, למורות שתיכן שאינו מודע לכך, ולמורות שהמרוחים הללו אינם הפסיקות של שקט, אלא "צעדים" באורך משתנה בין נקודות על הסולם המואיקלי. צעדים או מרוחים אלה הם חללים שמייתים, להבדיל מחללי מקום בין גופים או חללי זמן בין מאורעות.

עדין, הנוהג הרגיל של ההכרה המודעת הוא להתעלם ממרוחים, בנסיבות שונות. מרבית האנשים חושבים למשל שחלל הוא "סתם כלום", אלא אם כן הוא מלא באוויר. הם מתפלאים בכך כשאננים או אדריכלים מדברים על סוגים ותכונות של חלל, ועוד יותר כמשמעות החלל על אור הכוכבים. בغالל הנוהג עמוק, חלל מטופט, חלל סופי והשפעת החלל על אור הכוכבים. בغالל הנוהג להתעלם מרוחוי-חלל, אנחנו לא רואים שכמו שcoil הוא וירציה של קול/דממה, כל היקום (כלומר, כל היום), הוא וירציה של גוף/חלל. כי גופים וחיללים הולכים יחד ללא הפרד כמו פנים וחוץ. חלל הוא **היחס** בין גופים, ובludeיו לא יתכונו לא אנרגיה ולא תנועה.

אם ישנו גוף, רק כדור בוודד אחד, ללא חלל סביבו, אין שום דרך שביעולם שנוכל לתפוס או להרגיש בו בתווך כדור או כל צורה אחרת. אם לא היה שום דבר חוץ ממנו, לא **היה** לו חוץ. זה היה אולי אלוהים, אבל בטח שלא גוף! באותו אופן, גם אם היה רק חלל בלי כלום בתוכו, לא היה זה כלל חלל. כי אין חלל

אלא חלל בין דברים, בთוך דברים, או מחוץ לדברים. لكن חלל הוא היחס בין גופים.

האם נוכל להעלות על הדעת גוף בודד אחד, הcador היחידי ביקום באמצע חלל ריק? יתכן, אך לכדור זהה לא תהיה שום אנרגיה, שום תנועה. ביחס **למה** היינו יכולים להגיד שהוא נע? אנחנו אומרים על דברים שהם נעים רק כמשמעותם אחרים, שהם נייחים באופן ייחסי, כי תנועה היא למעשה תנועה/מנוחה. אז בוואו ניקח שני כדורים, ונראה אם הם מתקרבים אחד לשני או מתרחקים. וודאי, כתע ישנה תנועה, אך מי מהשניים נע? הcador הראשון, הcador השני, או שניהם? אין שום דרך להכריע. כל התשובות נכונות ושגויות באותו מידה. בוואו נכנס כדור שלישי. הcador הראשון והשני נשארים באותו מרחק האחד מהשני, אך הcador השלישי מתקרב אליהם או מתרחק. האם? אולי כדור אחד ושניים נעים יחד, אל שלוש או ממנה, או אולי אחד ושניים מתקרבים לשולש כשלוש מתקרב אליהם, כך שכולם בתנועה? איך נכריע בשאלת? תשובה אפשרית אחת היא שכיוון שאחד ושתים נשארים יחד, הם מהווים קבוצה וגם מהווים רוב. כוח הצבעה שלהם יכريع בכך מי נע וממי לא. אבל אם שלוש לא יכול לנצח אותם הוא יכול להציג אליהם, ואם כל השלושה ישארו באותו מרחק אחד מהשני, הקבוצה כגוף אחד לא תוכל לנوع. אף אחד לא יוכל אפילו לומר לשני האחרים "למה אתה נדבק אליו" כי לקבוצה כckaבוצה לא תהיה כל נקודת התייחסות, לדעת אם היא נעה או לא.

שמו לב ששבשה שני כדורים הנמצאים לבדים יכולים לנوع רק בקו ישר, שלושה יכולים לנوع על פני משורר, אך לא בשלושה ממדים. ברגע שנוסף כדור רביעי, מקבל את הממד השלישי, ממד העומק, וכעת נראה שהcador הרביעי יכול לעמוד בנפרד מהשלושה, להתבונן בהתנהגותם מנוקדת מבט אובייקטיבית, ולהיות שופט. אבל, כשוספנו את הרביעי, מי מהם הוא הרביעי? כל אחד מהם יכול להיות בממד השלישי ביחס לשולשת האחרים. אפשר לקרוא לזה "שיעור ראשון בתורת היחסות". העיקרו נשאר דומה, ולא חשוב כמה כדורים נוספים, וכך הוא נכוון לגבי כל גורמי השמיים ביקום זהה ולגבי כל הצופים בתנועתם, יהיה מיקום אשר יהיה. ניתן לראות כל גלקסיה, כל כוכב, וכל צופה כאילו היו נקודת התייחסות המרכזית, כך שכל דבר הוא מרכזי ביחס לכל דבר אחר!

שמו לב שבכל הדיון זהה התעלמנו מאפשרות אחת. נניח שהcadors לא נעים כלל, אבל החלל שביניהם נע. בסופו של דבר, אנחנו מדברים על מרחק (כלומר חלל), שגדל או קטן כאילו היה משהו, דבר שיכול לעשות משהו. זו

הבעיה עם היקום המתרחב. האם הגלקסיות האחרות מתרחקות משלנו, או שלנו מהן, או כולן בכלל? האסטרונומים מנסים ליישב את הקושיה באמצעות שהחלה עצמה מתרחב. אבל, שוב, מי המחליט? מה זו, הגלקסיות או החלל? העובדה ששם הכרעה לא יכולה להתקבל היא בעצמה הרמז לתשובה: לא רק **שגם** הגלקסיות **וגם** החלל מתפשטים (כאילו היו שני גורמים נפרדים), אלא משחו שעליינו לכנות בצורה שלומיאלית בשם גלקסיות/חלל, או גוף/חלל, הוא המתפשט.

הבעיה צעה ועולה, כי הצבנו את השאלה בצורה שגوية. הנחנו שגוףים הם דבר אחד וחילו הוא דבר לامرיו אחר, או שהחלו הוא סתם כלום. ואז רأינו שהחלו הוא לא סתם כלום, כי הגוף לא יכול להתקיים בלבד. אבל הטעות ההתחלתית הייתה לחשב על הגוף ועל החלל כעל שני דברים נפרדים, במקום כשני היבטים של אותו דבר. הנקודה היא שהם שונים אך בלתי נפרדים, כמו הצד הקדמי והצד האחורי של חתול. הפרד ביניהם, והחתול מת. קח מן הגל את השיא, ואין לך שפל.

פתרון דומה מתאים לבעה עתיקת היומין של סיבה ותוצאה. אנחנו מאמינים שלכל דבר ולכל מאורע חייבת להיות סיבה, ככלומר, דבר(ים) או מאורע(ות) **אחרים**, והמאורע עצמו יהיה בבואה העת סיבה לתוצאות אחרות. אז איך מובילה הסיבה לתוצאה? ועוד יותר מסובך, אם כל מה שאני חשב או עשה הוא אוסף של תוצאות, לפחות חייבת להיות סיבות הנמשכות אחרת עבר און סופי. אם כך, איני יכול למנוע מה שאני עשה. אני פשוט בובה המונעת של ידי חוטים, שנמשכים לעבר לימים קדומים, הרחק מעבר לטוויה.

שוב, זו בעיה הנובעת מהצבת השאלה הלא נכוןה. הנה מישחו שלא ראה חתול מימי. הוא מתבונן דרך סדק צר בגדר, ומצד שני של הגדר, מטהלך לו חתול. הוא רואה ראשית את הראש, אחר כך גוף פרוותי שצורתו פחות מוגדרת, ולאחר מכן זנב. יוצא מן הכלל! החתול מסתובב לאחר ופושע חזרה, ושוב הוא רואה ראש, ומעט אחר כן את הזנב. הרצף מתחילה להיראות כמו שהוא סדר ואמין. אך שוב, החתול מסתובב, ושוב הוא חוצה ברכף הרגלי: קודם ראש, אחר כן זנב. מכאן הוא מסיק **שהairoע ראש** הוא הסיבה הקבועה והכרחית לאירוע **זנב**, שאיןנו אלא תוצאתו של הראש. הבירור האבסורדי והמבלבל זהה נובע מחוסר היכולת לראות שהראש והזנב הולכים ביחד: הם כולם חתול אחד.

החתול לא נולד בתור ראש אשר, כמו זמן מאוחר יותר, גרם לנוב. הוא נולד כולם כיחידה אחת, חתול ראש-זנב. ה策ה של הצופה שלנו הייתה שהוא התבונן בו דרך סדק צר, ולא יכול היה לראות את כל החתול בחתת אחת.

הסדק ה策 בגדיר דומה מאד לדרך שבה אנחנו מתבוננים בחים תוך שימוש בתשומת לב מוקדמת. כשאנו שמים לב למשהו, אנחנו מתעלמים מכל היתר. תשומת לב היא תפיסה מצומצמת. זו התבוננות בחים חתיכה אחר חתיכה, תוך שימוש בזיכרון כדי לחרוץ את החתיכות ייחדיו - כמו בדיקה של חדר חשוך באמצעות פנס עם אלומת אור צרה מאוד. לתפיסה מצומצמת כזו יש יתרון של חdots ובהירות, אך היא מתמקדת באזרע אחד של העולם אחרי השני, ובתו נוף אחד אחר השני. במקום שאין תווי נוף, אלא רק חלל או משטח אחד, היא אישהו משתעמת, ותרה סיבב אחרי תווי נוף נוספים. תשומת לב דומה לכך למנגנון סריקה של מכ"ם או טלוויזיה, וחוקרים מצאו באמת הוכחות שבמהות מתרחשת פעילות דומה.

אבל, מי שמשתמש בתהיליך הסרייה, תהlixir שבודק את העולם חתיכה אחר חתיכה, משתמש במהרה שהעולם איןנו אלא אוסף של חתיכות, והוא קורא להן דברים או אירועים נפרדים. אומרים שנitinן לחשוב רק על דבר אחד בו זמנית. האמת היא, שבהתבוננות בעולם חתיכה אחר חתיכה אנחנו משכנעים את עצמנו שהוא בני מדברים נפרדים, וכך אנו מסתמכים בשאלת כיצד הדברים הללו קשורים ואיך הם גורמים אחד לשני. הבעייה לא הייתה מתעוררת, אילו היינו שמים לב שرك דרך התבוננותנו בעולם היא ש��צת אותו לחתיכות, דברים, מאורעות, סיבות ותוצאות נפרדות. בגללה אנחנו לא רואים שכל העולם הוא חתיכה אחת כמו החתול ראש/זנב.

لتשומת לב אנחנו קוראים גם **הבחנה**. להבחן פירושו לבחור, להתייחס לכמה מהדברים שנתפסים,כמה מהthewים שבעולם, קרואים ליתר תשומת לב, יותר משמעותיים מאחרים. לאלה אנחנו מקדישים תשומת לב ומהיתר אנחנו מתעלמים - וכך תשומת לב מודעת היא בו זמנית גם התעלמות, עצימת עיניים - למרות שהיא מעניקה לנו תמונה ברורה וחיה של הדברים אליהם בחרנו לשים לב. פיזית, אנחנו רואים, שומעים, מריחים, טועמים וממששים אינספור פרטים אליהם מעולם לא שמננו לב. אתה יכול לנוהג ארבעים קילומטר ולדבר כל הזמן עם חבר. שמת לב לשיחה וرك אותה זוכר, אבל אישeo הגבת גם לדרכ, למכוונות אחרות, לרמזורים, והשד ידע מה עוד, בלי שמש שמת אליהם לב, או מיקדט עליהם את הפנס המנטלי שלהם. אתה יכול גם לשוחח עם מישeo

בנסיבות בלי שתזוכר איזה בגדים הוא לבש, כי הם לא נראו ראויים לתשומת לבך או שימושיים עבורך. ברור עם זאת שעיניך ועצביך כן היגבו לבגדים הללו. רأית, אבל לא ממש התבוננת.

כנראה שאנו שמים לב בטהילך כפול שבו הגורם הראשון הוא בחירה של הנושא המעניין או החשוב. הגורם השני, שפועל בו זמני עם הראשון, הוא הצורך בסימון או תיוג של כל דבר שניתו לשום אליו לב. תיוג היא שיטת סימול - מילים, מספרים, סימנים, צורות פשוטות (למשל ריבועים או משולשים), תווים מוזיקליים, אותיות, סימניות (כמו בסינית), וסקאלות לחלוקת והבחנה בין צבעים וצללים שונים. סמלים כאלה מאפשרים לנו למיין את חתיכות התפיסה שלנו. הסמלים הם התווות על המגירות שלתוכן ממיין הזיכרון שלנו את החתיכות, אבל קשה יותר להבחן בחתיכה כלשהי שאין עליה תווית. לא סקימוסים יש חמש מילים לסוגים שונים של שלג, כי הם חיים אותו והוא חשוב להם. אך בשפת האצטקים הייתה רק מילה אחת לשlag, גשם וברד.

מה קובע למה נבחר לשום לב? הדבר הראשון (בהתיגות שמיד נראה), הוא: כל מה שנראה מועיל או מזיך להישרדותנו, לסתוטס החברתי שלנו, ולביטחון האגו שלנו. הגורם השני, בתיאום סימולטני עם הראשון, הוא המבנה והלוגיקה של כל שיטות הסימול שלמדנו מאחרים, מחברתנו ומחברותנו. קשה מאד להבחן בדבר שאין לו תיאור בשפות העומדות לרשותנו (שפה מילולית, מתמטית או מוזיקלית). אין בעברית או באנגלית מילה לסוג ההרגשה הנקרה בפניה "יגן", ונוכל להבין אותו רק אם נפתח את לבנו לסייעות שבן היפנים משתמשים במילה זו.⁵

עלולם חייבים להיות אין סוףתו נוף ומדדים, אליהם מגיבים החושים שלנו ללא תשומת לב מודעת מצדנו, שלא לדבר על הויברציות (כמו קרניות קוסמיות) אשר החושים שלנו אינם מכונים כלל לאורך הגל שלهن. אילו תפנסנו את כל הויברציות בו זמנית, הייתה מתחוללת אצלנו מהומה רבתי, כמו בשעה שימושו הולם בכל הקלדים על הפסנתר בלבד. אך ישנו שני גורמים שאנו מתעלמים מהם ואשר יכולים בהחלטה להיכנס למודעותנו, וההתעלמות מהם היא המפרנס העיקרי של אשליית האגו ושל הכישלון לראות כי כל אחד מאתנו הוא אותו עצמי בתחרופות. הגורם הראשון הוא חוסר ההבנה שהוא שנקרא

⁵"להבחן בשמש השוקעת מאחוריו גבעה עטורת פרחים, לשוטט כה וכנה בעיר עד שלא מחשבה על חזקה, לעמוד על החוף ולבחות בסוויה הנעלמת מאחוריו איהם מרוחקים, להרהר במעוף אווזי הבר הנראים ונסתורים חלופות בין הענפים" (סיאמי) כל אלה הם "יגן", אך מה משותף לכלם?

ניגודים, כמו אור וחושך, קול ודממה, מוצק וחליל פנים וחוץ, דולק וככבי, מופיע ונעלם, סיבה ותוצאה, הנם כתבים או היבטים של אותו דבר. אבל אין לנו שום מילה לתיאור העובדה הזאת, חוץ ממוניים מעורפלים כמו קיום, ישות, אלוהים, או "הבסיס המוחלט של הקיום". ברוב המקרים אלה נשארים רעיונות מעורפלים בלי שייפכו להרגשות או חוות חיים.

הגורם השני שקשר אליו מאד, הוא שאנו שקוועים כל כך בתשומת לב מודעת, משוכנעים כל כך שישוג תפיסה צר זה הוא לא רק הדרך האמיתית לראות את העולם אלא גם ההרגשה הבסיסית של עצמנו כיצור מודע, עד כי אנחנו מהופנטיים לחלווטין על ידי ראיית העולם המקוטעת שלו. אנחנו באמת מרגישים שהעולם הוא אוסף של דברים נפרדים שאיכשהו נאספו יחד, או יותר נכון נפרד, ושל אחד מאתנו הוא אחד מהדברים הללו. אנחנו רואים אותם כל אחד לבדו - נולד לבד, מת לבד - אולי כחתיכות או קטיעים של כלל עולמי, או חלקי חילוף של מכונה גדולה. נDIR הוא המקרה בו אנחנו רואים איך כל מה שנראה דברים או אירועים "הולך ביחיד", כמו הראש והזנב של החתול, או הצלילים ושינויי הגון - עליות וירידות, הפסיקות והתחלות - של קול בוחד המתронן ומזמר לו.

במילים אחרות, אנחנו לא משחקים במשחק של שחור-ולבן, המשחק העולמי של מעלה/למטה, דולק/כבוי, גוף/חליל, ופרט/כלל. במקום זאת, אנחנו משחקים במשחק של שחור-נגד-לבן, או במרביה במקרים, לבן-נגד-שחור. הנה, במיוחד כשהocab הווובייזיט איטי כמו במקרה של יום ולילה או חיים ומוות, אנחנו במיוחד שכצב הוובייזיט איטי כמו במקרה של השלילי של העולם. ואז, בלי שנראה את האלצים להיות מודעים לצד השחור או השלילי של המחוור, אנחנו פוחדים הקשר הבלתי נפרד בין הקוטב החובי והשלילי של המחוור, אנחנו מפסיק שהשחור עלול לנצח את המשחק. אך המשחק של "**לבן חייב לנצח**" מפסיק להיות משחק. זה מאבק - מאבק שנגוע בהרגשה של תסקול כרוני, כי מה שאנחנו עושים הוא לא פחות מטורף מניסיון לשמור על ההרים ולהיפטר מן הגאות.

הצורה העיקרית של המאבק זהה הוא החיים-לעומת-המוות, מה שנראה מלחמת החיים, שאמורה להיות המשימה העיקרית והרצינית של כל היצורים החיים. האשליה הזה ממשיכה בגלל (א) המאבק מצלה באופן זמני (אנחנו ממשיכים לחיות עד שאנחנו מפסיקים) ו(ב) כדי לחיות צריך מאמץ ותחכם, למרות שהוא נכון גם משחקים ולא רק בקרבות. עד כמה שידוע לנו, החיים לא חיים בחרדה מתמדת מפני מחלת מוות, כי הן חיים בהווה. יחד עם זאת,

הן נלחמות כשהן רעות או כשהן מותקפות. יש להישמר עם זאת משימוש בחירות כמודל להנהגות "טבעית לגמרי". אם "טבעי" פירושו "טוב" או "גבור", אנשים עשויים להתעלות על חיות, אף על פי שלא תמיד הם עושים כך.

היצור האנושי, במיוחד בתרבות המערב, הופך את המוות למלך השדים. הדבר קשור לאמונה הנוצרית הרווחת שלאחר המוות יגיע יום הדין האחרון האיום והנורא, כשהחוטאים יושלכו לזועות האזמנויות של הכרם המצרף או ליסורי הנצח של הגהנות. היום רווח יותר הפחד שהמוות ייקח אותנו לחידלון אין סוף - Caino שואה יכול להיות מין התנסות שכזו, כמו להיות קבור חי לנצח. לא עוד ים זידים, לא עוד אור שמש אמרת ציפורים, לא עוד אהבה וצחוק, לא עוד ים שמיים וכוכבים - רק חשכה לאין קץ.

אל תצעד מעدنות לתוך הלילה הטוב...

זעם, זעם נגד מוות האור.

הדמיון לא יכול לתפוס "פשטן שום-דבר" ולכע עלייו למלא את הריק בפנטזיות, כמו שידעו מניסויים בחסר חשוי, כשהאנשיים נמצאים במצב של חוסר משקל בחדרים אטומים לקול ולאור. במלחמה הרצינית עד מוות שנקראת "לבן חייב לנצח", אם המוות נחשב לנצחון הסופי של השחור על הלבן, אז הריק מתמלא בדמיונות מתוועבים - אפילו הפנטזיה המקובלת עליינו כגן-עדן היא מהסוג המפחיד, כי הדימוי המקובל של אלוהים הוא של סב רציני ומפחיד, יושב על כס מלכותו בארכון עצום, אבל בארמון אתה יכול כמובן "לעלוא" בצורה מכובדת, אבל לא להשתולל משמחה.

זה מאושרים ומפוארים
ימי השבת האינסופיים של המבורכים.

מי רוצה להיות תקוע בארמון, לבוש בגלימה, ולשיר "הלהוויה" לנצח נחים? ברור שהדים הם סמליים לגמרי, אבל כולנו יודעים כיצד מרגישים הילדים בשבת, עם ספר התפילות השחור עם אותיות הדפוס האiomות שלו. אנשים דתיים אינטלקטואליים נגמלים בהתבגרם מהדים מוגרים הגרועים הללו, אך ביום הילדות הם חילחלו לתוך תת המודע והם ממשיכים לוهم את תחשותינו לגבי המוות.

הרגשה האישית לגבי המוות עוברת התניה על ידי הגישה החברתית, וספק אם קיים אפילו רגש אחד הקשור למיטה שהוא טבעי ומולד. לדוגמה, נהוג היה לחשב שלידה חייבות להיות כרוכה בכאבם, כעונש על חטאם של אדם וחווה או בגלל העונג הרוב שכורע בהתעבות. כי האל אמר לחווה ובונותיה "בעצב תלדי בנים". אך, שכולם האמינו שבעת לידה הייתה חובתה של האישה לשובול, הנשים מילאו את חובתן, ורבות עדין ממלאות. הופתענו מכך לנוכח על נשים מחברות "פרימיטיבות" שיכולות פשוט לכrouch ולולדת תוך כדי עבודה בשדה, לנשור את חבל הטבור, לעטוף את התינוק ולהמשיך בדרך. נשים אלו לא היו חסונות מהנשים שלנו, אלא שהייתה להן פשוט גישה שונה. גם האנתרופולוגים שלנו גילו לאחרונה שניתן לשכנע פסיכולוגית يولדות רבות להגיא לידה טبيعית ונוטלת כאבים. כאבי הזרים זכו לכינוי חדש - "לחצים", ולאם לעתיד ניתנים תרגילי הכנה להרגעת הלחצים ולשיתוף פעולה עימם. נאמר להן כי הלידה איננה מחלת. בית החולים הולכים רק למקהה של תקלה, ורופאים מתקדמים אףלו אפשרות למטופלות שלהם ללדת בבית.

מוות בטרם עת עלול להתרכש כתוצאה ממחלה, אבל - כמו לידה - מוות שלעצמם איננו מחלת כלל. זהו הסיום הטבעי וההכרחי של חי אדם - טבעי כעלים הנושרים בסתיו. (עלים נצחים עשויים_CIDOU מפלסטי, ויתכן שיגיע היום שבו מנתחים יצליחו להחליף את כל אברינו בחלקי פלסטי, כך שתשיא חי נצח על ידי הפיכה לדגם פלסטי של עצמן). הרופאים צריכים בכך לחזור את האפשרות להתייחס למוות ויסורי, כשם שהתייחסו לידה ו"מכאובייה".

אחרי ככלות הכל, המוות הוא אירוע גדול. כל עוד איננו קרוב, אנחנו נצמדים לעצמנו ולהיינו בחדרה כרונית, גם אם הדבר חבוי בירכתי המות. אך כשמגיע הרגע שהחצמודות הופכת חסרת תועלת, הנסיבות הן אידיאליות להשתחרר לחלוטין. כשהה מתרחש, האדם משוחרר מכל האגו שלו. במהלך העניינים השגרתיים זהה הזדמנויות פז להתעורר לתוך הידע שהעצמי שלך הוא ה"אני" הגדול שמשחק בהיותו היקום - הזדמנויות לשמחה גדולה. אך לפי המנהג הרווח היום, הרופאים, האחים, והקרובי מתאפסים כשהם עוטים מסכה מחייכת, מבטיחים לחולה שהוא יחלים במהרה, ובעוד שבוע או בעוד חודש הוא ישוב הביתה או יצא לחופשה על חוף הים. גרווע מקר, לרופאים אין את התפקיד ולא את ההכשרה הדורשים על מנת לטפל במות. הקומר הקתולי נמצא במצב טוב בהרבה: הוא יודע לרוב בדיקות מה לעשות, בלי גמגומים,

היסוסים ובירבורים. אבל הרופא אמר לדחות את המוות בכל מחיר – כולל חסכנות חייהם של המאושפז ובני ביתו.

אנדרה קומראסאו אמר פעמיים שהוא מעדיף למות עשר שנים מוקדם מדי מאשר עשר ד考ות מאוחר מדי – מאוחר מדי, חלש ומסומם מדי מכדי לנצל את האפשרות להשתחרר. "אני תפילה" הוא אומר "שהמוות לא יבוא וייתפס אותי גמור" – כמובן, לפני שארפה את אחיזתי מן החיים. זו הסיבה גם שגורדייף, אותו חכם-פוחז, כתב בספרו "הכל ושום דבר":

הדרך היחידה להצלת יצרי כדור הארץ תהיה להשתילשוב לתוכם איבר חדש... עם תכונות כאלה שכל אחד מאותם אומללים יוכל במהלך קיומו לחוש ולהיות מודע כל הזמן לוודאות הבלתי נמנעת של מוותו שלו, כמו גם של מוותם של כל מי שהוא או אליו הוא מודע.

רק תחושה צוּ ומודעות צוּ עשויים להשמיד את האגויזם שהtagבש אצל האנשים.

בצורה שאנו מתייחסים כתע למוות, הדבר נשמע כמו מרשם בדוק לסייע לילה. אבל מודיעות מתמדת למוות מראה את העולם כמו שהוא זורם ואוורירי, כמו מסכים דקיקים של עשן כחול מיתמר באוויר – באמת אין שום דבר לתפוס ואין מי שיתפוס אותו. זה מಡכא רק כל עוד שורדת הדעה שאולי יש דרך לתקן זאת, לדחות זאת ولو רק עוד פעם אחת, או התקווה שיש לך, או שאתה,izia מין אגו-נפש שתשרוד לאחר מות הגוף. (איני אומר שאין המשך אישי לאחר מות הגוף – אלא רק שהאמונה בכך מנציחה את השיעבוד שלנו).

זה לא אומר **ש אסור לנו** לפחד מהמוות, כמו שלא אמרתי שאסור לנו להיות אונוכיים. דיכוי והדחקת הפחד מהמוות רק מעצים אותו. העניין הוא רק לדעת, מעבר לכל צל של ספק, ש"אני" וכל יתר ה"דברים" שקיים כרגע ייעלם, עד שהדעת הוא גורמת לך לשחרר אותם – לדעת את זה **עכשו** בטחון, אולי הרגע נפלת מן הצוק בגרנד קניון. למעשה, שנולדת נבעת מסוף התהום, ולא יעזר לך אם תתפос את הסלעים שמתדרדרים יחד איתך. אם אתה פוחד מהמוות, תפחד. העניין הוא לילכת עם זה, לתת לך להשתלט עליך – פחד, שדים, כאבים, חלופיות, התפרקות, הכל. ואז מגיעה ההפתעה שלא יכולת להאמין בה עד עכשו: אתה לא מת כי אף פעם לא נולدت. פשוט שכחת מי אתה.

כל זה קורה הרבה יותר בנסיבות עם קצת עזקה מידידים. כשאנו ילדים, העצמי האחרים שלנו – משפחה, חברים ומורים, עושים ככל יכולתם לטפח את

אשלית הנפרדות שלנו – עארים לנו להיות בלוף אמיתי, זאת המשמעות האמיתית של להיות "real person". המילה person בא מהמילה הלטינית persona, שהיתה במקור מסיפה עם מגביר קול באיזור הפה, אשר היה(persona) בשימוש שחקני התיאטרון הפתחו ביון ורומי העתיקות, המסיפה שדרכה (per) יצא הקול (sonus). עם בוא המנות אנחנו מסירים את האישיות, ה Persona, כמו שחקן המסיר את המסיפה והתלבשות בחדר הלבשה מאחורי הקלעים. וממש כשם שחבריו מגיעים לאחורי הקלעים לברך אותו על הרופעה, כל ידיו של אדם צריכים להתקבץ סביב הדוי שלו לסייע לו להחלץ מתפקיד חיון, להרים בתשואות על הרופעה, יותר מזה, להגיד עם שפניה או בטקס פולחני (לפי הטעם) את היקיצה הגדולה של המות.

יש דרכים רבות נוספות שבחן משחק הלבן-נגד-השחור הופך למשחק "לבן חייב לנצח", כמו במאבק המציאות, הן תלויות בהתעלמות, או בסינוון מחוץ למודעות, של התלות ההדדית בין שני הצדדים. ברור מאליו שבאופן מואר גם זה חלק מהמשחק של שחור-ולבן בעצמו, כי השיכחה או ההתעלמות מן התלות ההדדית היא חלק ה"התחבאות" במשחק המחבראים. מצד שני, משחק המחבראים הוא המשחק של שחור-נגד-לבן!

בתוך דוגמא, בואו נבחן קטע של מדע בדיוני שהופך במהירות למדע מעשי. ניתן לראות את המדע היישומי בתווך המשחק של סדר-נגד-מקריות, במיוחד בקייברנטיקה – המדע של הפיקוח האוטומטי. באמצעות חיזוי מדעי וישום טכנולוגי שלו, אנו מנסים להגיע לשילטה מקסימלית על הסביבה ועל עצמנו. ברפואה, תקשורת, ייצור תעשייתי, תחבורה, שוק ההון, המסחר, שיכון, חינוך רפואי הנפש, קריינטולוגיה, ומערכות המשפט אנחנו מנסים ליצור מערכות אל-כשל, למניעת שגיאות אפשריות. ככל שగוברת עוצמת הטכנולוגיה, כן הופך הצורך בפיקוח צזה חיוני יותר ויותר, כמו תקנות בייחוז הנדרשות במטוס סילון, והעניין מכל, התיעיצויות בין טכנאים בכור אוטומי, כדי לוודא שאיש לא ילחץ בטעות על הכפתור האדום. השימוש בכלים רביעי עצמה, על האפשרות העצומות לשינוי האדם והסביבה הגלומות בהם, דורש יותר ויותר חקיקה, רישי ושיתור, וכן הליכים מסובכים יותר ויותר לפיקוח ושמירת הנהלים והרישום. באוניברסיטאות גדולות, למשל, ישנו סגן נשיא הממונה על הקשר עם הממשל וצוותים גדולים של מזכירות לתמונאות עם הררי הנירית שהקשר הזה יוצר. לעיתים נראה, שהרשומות שאמורות לreau מה קרה, הופכות להיות חשובות יותר מהנושאים שהן מתעדות. רשומות הסטודנטים במשרדי הרשם

נשמרות תחת אבטחה כבדה, אפילו הספרים בספריה לא נשמרין כל כך – אלא אם כן הם נדירים או מסוכנים. כך הופכים גם משרדי המינהלה לבניינים הגדולים והמרשימים ביותר בקמפוס, חברי הסגל מוצאים שחלק גדול והולך מזמן ההוראה והמחקר שלהם מוקדש לפגישת וועדות ומילוי טפסים, המיעדים רק לביורוקרטיה של ניהול המוסד.

נסיבות דומות, נהיה קשה יותר ויותר לנוהל עסק קטן, שאנו יכול להרשות לעצמו לטפל בנירית הפיננסית והמשפטית של עסק ولو הפטוט ביותר נדרש היום לנוהל. קלות הפניה דרך אמצעי תקשורת המוניים כמו טליזיה, רדיו, ספרים וירחונים מאפשרים ליחיד בעל יכולת הגיעו ליותר מיליאונים. הטלפון ורשות הדואר מאפשרים לחלק ניכר מן המיליאונים להגיב לדברים - הדבר עשוי להיות מחייב ומשמח, אלא שאין שום אפשרות לענות להם באופן אישי - בפרט כשמדבר בפניות לקבלת עצה בעלת אופי אישי או יהודי. רק הנשיא, ראש הממשלה או ראשי חברות ענק מסוגלים להרשות לעצם את הוצאותיהם והמנגנון הנדרשים לתגובה כה רבה.

המahirות והיעילות של התchapורה באמצעות הקבישים המהירים ודריכי האויר מגבילות בדרכים רבות את חירות הנסעה. יותר ויותר קשה להלך ברגל, מחוץ ל"שמורות לטילים" בפארקים מגודרים. אבל, בפרק הקרוב לביתי יש בכניסה שער ועליו כתוב: אסור להבעיר אש, אסור להכנס כלבים, אסור לצד, אסור לעשן, אסור לרכב על סוסים, אסור לשחות, אסור לכבש (את זה לא ממש הבנתי), מותר לעורר פיקניק רק בשטחים המסומנים. קילומטרים של מה שהיה חוף פתוח ונגיש הופך להיות איזורי האסורים לכינסה משעה שש בערב, כך שאי אפשר לחנות שם ולעורר הילולות לאור הירח. וכך גם לא ניתן לשחות מחוץ לתחום חמישים המטר שנשמר על ידי המציג, ולא להתקדם יותר מכמה עשרות מטרים לעומק הים. הכל למען "בטיחות תחילת" ולמען חיים חסרי סיכון.

נסנה רק לשוטט לאחר החשיכה באיזור מגורים אמריקני מהווגן. אם תצליח לחדר את גדרות התיל לאורך הכביש מהיר, ותחילה לשוטט לאורך רחוב נעים, יתכן בהצללה שיפנו אליו בתקיפות מתוך מכונית שיטור: "לאן אתה הולך?". שוטטות ללא מטרה היא פעילות חשודה ובلتוי רצינאלית. אתה בטח נוד או פורץ. אתה אפילו לא מטייל עם כלב! "כמה כסף יש איתך?". ברור שלא יכולת להרשות לעצמר, הייתה נסעה ولو בתחרורה ציבורית, ואם יש לך רק מעט

כספר או אין לך בכלל, ברור שאתה קבוץ ומטרד. פורץ מסודר יגיע לשכונה עם רכב מהודר.

בימינו, נסיעה מסודרת פירושה לעבר מנוקודה לנוקודה במהירות הגדולה ביותר שעדיין בטוחה לתנועה, אך הנקודות שמאגים אליהן היום בקלות גדשות יותר ויותר באנשים ורכב חונה, ולכן פחות כדי לנסוע ולראות אותן, ומסיבות דומות פחות ופחות נוח לנוול עסקים במרכז הערים הגדולות. נסיעה אמיתית תובעת מksammons של שיטוט לא מתוכנן, כי אין שום דרך אחרת לגלוות הפתעות ופלאים, שלפי דעתם הם הסיבה הטובה היחידה לא להשאר בבית. כפי שכבר נאמר, תעבורה מהירה בין נקודות הופכת את כל הנקודות לאותה נקודה. חוף ואיקיקי בהוואי הוא רק גירסה מעורבת של חוף אטלנטיק סיטי, בריטון ומיאמי.

אף על פי שהבית הוא המקום בו מתרחשות היכי הרבה תאונות, במקום לשחרר אותנו לאויר ציפוריים, הייעילות הגוברת של התקשרות והשליטה על הרתנהגות האנושית, מקרעת אותנו כאילו הינו פטריות. כל המידע יגיע באמצעות טלוויזיה סופר-ריאליסטית ואמצעים אלקטרוניים אחרים הנמצאים כתיבת בשלבי תכנון או רק בדיון. מצד אחד הדבר אפשר לאדם להגיע לכל מקום בלי לאוז – אפילו למחוזות מרוחקים בחלל. אך יהיה זה אדם מסווג חדש – אדם עם מערכת עצבים חיצונית עצומה שנמשכת החוצה עוד ועוד עד אין סוף. מערכת העצבים האלקטרונית זו תהיה מקושרת בצוואר כזו שלכל הפרטים המחברים אליה תהיה נטייה לחשוב אותן מחשבות, להרגיש אותן ורגש ולחחות אותן חוות. אולי יהיו טיפוסים מתמחים, כמו שיש בגוף תאים וابرאים מתמחים. אבל הנטייה של כל הפרטים תהיה להתאחד לגוף בי-אלקטרוני מאוחד.

בואו נתבונן באמצעים המדמים המשמשים לעיקוב, אמצעים הנמצאים בשימוש במשרדים, מפעלים, חניונות ועל קווי תקשורת כמו דואר וטלפון. באמצעות הטרנסיסטורים וטכנולוגיות המיזעור, אמצעים אלו הופכים קשים לזיהוי ורגשים יותר ויותר לכל רחש אלקטרוני. כל זה מוביל אותנו לכך הפרטיות, עד שיתכן שיהיה לאדם קושי להסתיר את מחשבותיו. בסופה של דבר, לא ישאר מי שתהיה לו דעה משל עצמו: תהיה רק דעת-קהליה אחת גדולה וסבוכה, בעלת כוחות שליטה וניבוי כה עצומים עד שהוא תוכל לדעת בעצם את עתידה לשנים רבות מראש.

אך ככל שתדע את העתיד יותר בודאות וביתר פירוט,vr ניתן לומר שכבר חוות אותו. ברגע שההתוצאה של המשחק ברורה, אנחנו מפסיקים אותו

ומתחלים מחדש. זו הסיבה שאנשים רבים מתרגדים שיקראו את עתידם: לא מפני שהгадת עתידות היא אמונה טפלה או מהחשש שהנבי יהיה מפחיד, אלא פשוט מפני שככל שהעתיד ידוע יותר בטחון, פחות מפתיע ופחות מהנה לחיות אותו.

באו נשטעש בעוד פנטזיה דומה. הטכנולוגיה צריכה לנשות לשומר על האיזון בין האוכלוסייה האנושית ובין המשאבים שעומדים לרשותה. הדבר יצריך מצד אחד פיקוח יŁודע מטעם המדינה, ומצד שני פיתוח מוצרי מזון חדשניים מן האדמה, האוקיינוסים והחול, כולל בודאי מיחזור הפרשות והפיקתם לחומריים מזינים. אך ככל מערכת מסווג זה ישנו איבוד אנרגיה הדרגתני. ככל שידללו המשאבים, תידלל האוכלוסייה בהתאם. אם, באותה עת, ירגע עצמו הגזע כגוף-נפש אחד, הדבר הזה יראה את עצמו מצטמק והולך עד שהפה האחרון יאכל את הפירור האחרון. אבל יתכן גם שהרבה לפני הסוף, אנשים יהפכו להיות לדגמי פלסטיק עמידים של אנשים, בלי צורך במזון. אבל האם זה לא בדיק כמה מות של המין האנושי, כשבמרחבי הזמן מהדहדים רק הדי פלסטיק של עצמנו?

אצל רוב האנשים החיים כתעט, מעוררים דמיונות העתיד הללו התנגדות עזה: אובדן הפרטיות והחרחות, הגבלת הנסיעות, והמעבר מבשר ודם, עצ ואבן, פרות ודגים, קולות ומראות, לחיקוי פלסטי אלקטרוניים וסינטטיים. האמן וה动员קי מוציא את עצמו יותר ויותר מהתמונה כשהוא יוצר שכפולים של יצירותיו המקוריות שנעשהים יותר ויותר נאמנים למקוריהם. האם שכפול מכני כזה יחליף גם את השכפול הביוווגי באמצעות מיזוג תאיהם? בקיצור, ניתן לשאול האם הצעד הבא באבולוציה יהיה הפיכת האדם ללא יותר מאשר תבניות אלקטרוניות?

התסריטים האלה עשויים להשמע כה רחוקים עד שאין טעם להתלבט בהם. אבל במובנים כה רבים הם כבר כאן, כמו שראינו, השינוי הטכנולוגי והחברתי מואצים יותר מכפי שנרצה להזות. הפופולריות של המדע הבדיוני מוכיחה את המשיכה של בעיות כאלו, ורוב סיורי המדע הבדיוני הם למעשה פרשנות על ההוויה, כי אחת הדרכים הטובות ביותר להבין מה קורה היום הוא לבצע אקסטרופולציה לעתיד של מה שקרה כתעט. מה ההבדל בין מה שקרה מצד אחד, ובין כיוון ההתפתחות מצד שני? אם אני טס מלונדון לניו יורק, אני נع בכיוון מערב עד לפני שאני עובר את חופה בריטניה.

למදע הבודיוני בו השתעשענו, יש אם כן מוסר הascal כפול וחווב. הראשון הוא שאם רוצים שהמשחק של סדר-נגד-מקירות ימשיך **בתוֹר** משחק, אסור לסדר לנצח. ככל שגדלים החיזיו והבקרה, באזזה מידה פוחת העניין במשחק. אנחנו מתחילהים לחפש משחק חדש עם תוצאה פחות בטוחה. במילים אחרות, עליינו **להתחבא** שניית, אולי בצורה חדשה, ואז לחפש באופן חדש, כי שתי הפעולות יחד יוצרות את המחול של פלא המציאות. לעומת זאת, גם למקירות אסור לנצח, והוא נראה גם לא יכולה לנצח, כי הקוטיות של סדר/מקירות היא נראה מהסוג של פועל/מושך ושל מעלה/מטה. יש אסטרטגיות שטוענים שהיקום התחיל במשמעות שהוביל את כל הгалקסיות לחיל, ושם, עקב אנתרופופיה שלילית, הן מתפרקות לעד לкриינה אחידה. קשה לי לקבל את הדעה הזאת. הסיבה היא נראה אמונה מטפיזית בסיסית שלי, כי מה שקרה פעם אחת יכול תמיד לקרות שנית. אין הכרח שהיota זמן לפני המផץ הראשון ואמן אחרי התפרקות הסופית, אלא שהזמן (כמו החלל) מתעקם חזרה סביב עצמו.

הנחה זו מוצאת חיזוק במסר ההascal השני של הבודיניות הלו, שמפטייע עוד יותר. כאן מתחילה האימרה, שככל שהדבר משתנה והולך הוא נשר אותו דבר. במובן מסוים שניוי הוא אשלייה, כי **אנחנו תמיד נמצאים בנקודת שבחה כל עתיד עשוי להתרחש!** אם המין האנושי יפתח מערכת עצבים אלקטרוניות, מחוץ לגופות האנשים, ויעניק לכולנו שכל אחד וגוף גלובלי אחד, זה יהיה דומה באופן מדהים למה שהתרחש כשהתאים התארגנו לגוף האדם. כבר עשינו זאת.

זאת ועוד, תא הגוף שלנו, ומרכיביהם הקטנים ביותר, מופעים ונעלמים כשם שגלי אור רוטטים וכמו שאנשים עוברים מלידה למות. גוף האדם הוא כמו מערבולת מים: נראה שיש לה צורה קבועה, הנקראת מערבולת, אבל היא קיימת בבדיקה מפני שאין שום מים לא נשאים בה קבועים. אותן מולקולות ואטומים של מים הן גם "מערבולות" – תבניות של תנוצה שלא מכילות שום "AMILIO" קבוע ובלתי משתנה. כל אדם הוא צורה שמתבלט מן הזרם – זרם מפליא של חלב, מים, לחם, בשר בקר, פירות, ירקות, אור, קרינה – וכל אחד מלאה הוא זרם בעצמו. כך גם בנוגע למוסדות שלנו. ישנו "קבוע" בשם האוניברסיטה של קליפורניה שבה שום דבר לא קבוע: סטודנטים, מרצים, מינהלה, ואפילו בנינים בהם וholes, ומשארים את האוניברסיטה עצמה רק כתהlixir מתמשך, תבנית של התנהגות.

בנוגע לכוחות ניבוי ובקרה, הארגניזם האינדיביזואלי השיג אותם כבר במידה שהדיהימה בודאי את נאורוניים, יוזמי כל העניין. ואם נשכפל את עצמנו

בתוך תכניות מכניות, פלسطיות ואלקטרוניות, זה לא יהיה דבר ממש חדש. כל מין מתפתח, מתבונן וודאי בחשש באוטם פרטיהם שמראים ראשונים סימני שינוי, ומתייחס אליהם כמסוכנים או כמשוגעים. בנוסף, השיכפול החדש והבלתי צפוי וודאי איננו משונה יותר מגוון השיטות שקיימות בעולם החי – הטרנספורמציה המדහימה של זחל לפרפר, או ההסדר שקיים בין הדברים לפרחים, או המערכת המיציקה אבל מסובכת להפליא של יתושים האנופלס.

אם כל זה יסתיים בכר שהמין האנושי לא ישאיר ביקום יותר מאשר עקרה של מערכת תכניות חשמליות, מדוע זה צריך להטריד אותנו? כי הרי **זה בדיק מה שנחנו כתעט!** בשר או פלסטי, תבונה או מכניות, עצבים או חוטים, ביולוגית או פיזיקה – הכל מגיע בסופו של דבר למכלול האלקטרונים הנהדר, זה שברמה המקורסוקופית מציג את עצמו לפני עצמו כמכלול הצורות וה"חומרים".

אר הבעה הבסיסית של הקירנטיקה, זו שהופכת אותה להצלחה/כשלון אינסופי, היא הבקרה על תהליך הבקרה עצמו. כוח איננו בהכרח חוכמה. יכול להיות לי שילטון אבסולוטי על גופי ועל סביבתי הפיזית, אבל איך אשלוט על עצמי כדי שאמנע מעשי שנות ושגיאות בניצול השלטון שיש לי? גנטיקאים וגאורולוגים יגעו אולי לנקודה בה יוכל לייצר כל סוג של אופי אנושי לפי הזמנה, אבל איך יוכל לדעתizia סוג אופי יהו נחוצים? חברה חלוצית זקופה לאינדיבידואליסטים קשוחים ותוקפניים, בעוד שלחברה עירונית תעשייתית נחוצים אנשי צוות חברותיים ושיתופיים. בזמן שמתחוללים שינויים חברותיים מהורים, איך ידוע הגנטיקאים לחזות את שינוי הטעם, המזג, והмотיבציה שהוא דרושים בעוד שנים או שלושים שנה? זאת ועוד, כל אקט של התערבות במרחב הטבעי משנה אותו בדרכים שאין ניתנות לחיזוי. צור אנושי שספג אני ביוטיקה שונה מהচור שהוא לפני כן, כי התנהלות המיקרו ארגניזמים שלו השתנה באופן מהותי. ככל שמתערבים יותר, כן צריך לנתח כמהות גדרה והולכת של מידע מפורט על תוכנות ההתערבות בעולם שפרטיו רבים מספור ארגונים זה זה באופן בלתי ניתן להפרדה. כבר היום כמויות המידע, אפילו במידעים המתמחים והמצויצמים ביותר, כה גדולות עד כי אין אדם שיש לו פנאי לקרוא את כלו – ובוודאי שלא לקלוט את כלו.

כשהטכנולוגיה פותרת בעיות, היא יוצרת בעיות חדשות, ונראה שכמו "עליזה בארץ המראות" נוצר علينا לרצץ מהר יותר ויותר כדי להשאר במקום. השאלה היא, האם התקדמות טכנולוגית "מגיעה لأن שהוא" במובן של הגברת ההנאה ושמחה החיים. ברור שברגע של שינוי יש רגש של חודות שחרור – זה

קורה בפעמים הראשונות שימושים בטלפון, רדיו, טלוויזיה, מטוס סילון, תרופה פלא או מכונת חישוב. אך מהר מאד החידושים הופכים להיות מובנים מאליהם, ואנו מוצאים את עצמנו במעקה בשל מצבים מביצים חדשניים שנוצרים בגלל המכנים. נשיא מצחיח של מכללה התלונן פעם באזני: "אני כל כך עסוק שאני עומד לknoot מסוק". "טוב", עניתי לו, "כל עוד תהיה הנשיא היחיד שיש לו מסוק, יהיה לך יתרון. אבל לא כדאי לך לknoot אותו. ככל יצפו מכם לעבד קשה יותר".

אין ספק שהתקדמות הטכנולוגית מרשימה מנוקדת המבט קצרה הטווה של הפרט. בדברוacadem קשיש בשנות השישים, אמר סיר סדריק הרדויק שהדבר היחיד שעליו הוא מתחרט הוא שלא יכול להיות בתקופת המלכה ויקטוריה – אבל עם פניצילין. אני עדין מלא הכרת תודה על כך שאני פטור מעונשם של רופאי השיניים של ילדותי, אבל אני מכיר בכך שהתקדמות בשטח אחד כרוכה בהתקדמות בכל השטחים האחרים. לא יכול להיות לי פניצילין או אמצעי אילוחש מודרניים ללא תעופה, אלקטرونיקה, תקשורת המוניים, אוטומטריות, וחקלאות מתועשת – שלא לדבר על פצחה אוטומטית ואמצעי לחימה ביולוגית.

במבט כולל ורחב, כל המבצע של "כיבוש הטבע" נראה יותר ויותר כחזון תעשיים – האצת קצב החיים ללא שינוי בסיסי במיקום, ממש בדברי המלכה האדומת של עלייה. קידמה טכנולוגית היא דרך להאט מהר יותר ויתר, בגלל האשליה הבסיסית שהאדם והעולם, הארגניזם וסביבתו, השולט והנשלט נפרדים ושונים זה מזה. היינו אולי יכולים "לכבוש" את הטבע לו יוכלו קדם, או בו זמנית, לכבות את טבענו אנו, למחרות שאין לנו רואים את הטבע האנושי ואת הטבע "הלאומי" כזהם כלל ועיקר. כך אנחנו גם לא רואים כי "אני" כיווד ששלט הוא אותו ברנש שהוא ה"עצמי" הידוע והנשלט. קליפת המוח היא מגנון היזון חזר המודיע לעצמו והוא המאפשר לנו לחוות את האשליה שאנו שטי נפשות בגוף אחד – נפש רציונאלית ונפש חייתית, רוכב וסוסו, בחור טוב עם אינסטינקטים בריאים ורגשות נאצלים מצד אחד ומנוול עם תאוות טורפניות ותשוקות בלתי ניתנות לריסון מצד שני. זהו המקור לצביות המתבססת להפליא של אשמה וחרטה, ולמעשי האכזריות הנוראה של הענשה, מלכמת, ואפילו העינוי העצמי הנקרא עמידה לצד הנפש הטובה כנגד הרעה. ככל שהוא מצדד בעצמה, כן מגלת יותר הנפש הטובה את צילה האפל חלק בלתי נפרד ממנה, וככל שהיא מתכחשת לצל, כך היא הופכת להזהה אליו.

וכך, במשר אלפי שנים, הייתה ההיסטוריה האנושית עימות עקר עד בלי די, חיוון מבויים להפליא של נצחות וטרגדיות, מבוססות על הטאבו התקיף נגד היהודאה בעובדה שחזור הולך עם לבן. העולם, אולי, מעולם לא הלה כל כך הרבה לשום מקום בצורה כל כך מרתתקת. כמו טווידלים וטווידלדו **שהסכימו** לעורר מלחמה, התכוונה העיקרית במשחק השחור-לבן היא ההסכמה בשתייה בין המשתתפים להסתיר את אחדותם, ולהיואות שונות ככל הניתן. הדבר דומה לקרב שמבויים על הבמה בכשרונם כה רב עד שהקהל מוכן להאמין שהקרב הוא אמיתי. מאחרי ההבדלים הנראים לעין נחבות האחדות הסמוייה של מה שנקרה בזדונתו ה"עצמי", האחד-לא-שני, **המה** **שקיים והכל** **שקיים** שמסווה את עצמו בצורה אתה.

אם באמת קיימת אותה אחדות בין עצמי ואחר, פרט וכלל, איך הפכה דעתנו כה צרה עד שהדבר נעלם מעינינו?

פרק שלישי

AIR להיות בלוף מדוילם

המראץ כבר יצא מן השק. מידע הפנים מגלה שהמעשייה שאתה "רק אני הקטנץ'יך" ש"בא לעולם" וחוי זמנית בשק של עור, איננה אלא בלוף וזיוף. האמת היא שמאני ששומם דבר ושותם חלק מן היקום שלנו לא נפרד מהכל, האני האמיתי היחידי שלך הוא הכל. שאר הספר יעסוק בניסיון להבהיר את הדבר בצורה כל כך חד משמעית עד שעובר להבנת המילים תחילת להרגיש את העובדה. הצעד הראשון הוא להבין, באופן מוחשי ככל הניתן, AIR נוצר הבלוף.

נתחיל לבדוק את הצורה וההתנהגות של הבלוף. מזמן ומתרם ניסיתי להבין AIR אנשים חווים או חשים את עצם קיומם – כשהם משתמשים במילה "אני", איך הרגשה ספציפית הם מתכוונים לתאר?

פעמים המשתמשים במילה לתיאור כל הארגניזם הפיזי. מקובל יותר להגיד "יש לי גוף" מאשר "אני גוף". אנחנו מדברים על הרגליים "שלוי" כמו שאנו מדברים על הבגדים "שלוי", ונראה שה"אני" נשאר שלם גם אצל מי שאיבד את רגלו. אנחנו אומרים "אני מדבר, אני חולר, אני חושב (ואפיו) אני נושם". אבל אנחנו לא אומרים "אני בונה את העצמות שלי, אני מאיר את הציפורניים שלי, ואני מפעיל את מחוזר הדם שלי". נראה שאנחנו משתמשים ב"אני" לגבי דברים הנמצאים **בתוך** הגוף אבל לא למה שמתרחש **בתוך** הגוף, כי נראה שהוא הדברים שמתרחשים בתחום הגוף קוראים ל"אני" כאילו היו אירועים חיצוניים. משתמשים ב"אני" כבמרכז הפעולות הרצונית ותשומת הלב המודעת, אבל לא בצורה עקבית. שימושה היא רצונית רק באופן חלקי, אנחנו אומרים "אני חולה", "אני חלמת", או "אני נרדמת" כאילו הפעולות פיעלים ולא סבירים.

למרות זאת, "אני" מתיחס כרגיל למריכז שנמצא בגוף, אבל אנשים שונים חשימים אותו במקומות שונים. בכמה תרבויות, זהו אזכור מקלעת השימוש במרכז החזה. ה *hish* הסיני, שככל-הלב או הנפש, נמצא במרכז החזה. רוב בני המערב ממקמים את האגו בראש, וממרכז זה משתלשל כל היותר. האגו נמצא היכן שהוא אחורי העיניים ובין האוזניים. כאילו מתחת לכיפת הגולגולת ישב קצין פיקוח החובש אוניות שמחוברות לאוניות, וצופה במסר טליזיה המקשר

לעיניהם. לפניו מצויה לוח פיקוד מלא שעוניים וכפתורים שמחוברים לכל יתר אבריו הגוף ומציגים מידע או מגיבים לרצונו של המפקח.

קצין הפיקוח "רופא" מראות, "שמעע" קולות, "חש" תחושות, ו"יש לו"חוויות. ככה נהוג להתבטא, אך ישanza חלק מיותר, כי ראייה של מראה היא פשוט ראייה, שמיעה של קול היא פשוט שמיעה, ותחושת לחץ היא פשוט תחושה. אבל העובדה שכולם משתמשים בביטויים המយתירים הללו מראה שרוב האנשים חושבים על עצם בטור דבר נפרד ממחשובותיהם והתנסיותיהם. הדבר מסתבר להפליא כשהאנחנו מתחילה להתלבט האם למפקח שלנו יש עוד מפקח נוסף בתוך הראש שלו, ורק עד אין סוף!

היה איש צעריר בשם הווע

שאמר: אני יודע כנראה שאני יודע

אבל **באמת** מעוניין אותו

לראות את ה"אני" שידעו "אותי"

כשאני יודע שאני יודע שאני יודע.

אחד מהפריטי הצiod החשובים ביותר של המפקח שלנו הוא מערכת הרישום והתיוק – האזכור בו הוא "מתייעץ" כל הזמן כדי לדעת איך לפרש את הקלט החושי שmagיע אליו ואיך להגיב עליו. בלי מערכת הרישום, לא הייתה יכולה שום תחושת המשכיות – התחושה שהוא **אותו** מפקח שהוא לפני מספר שנים. למרות שרשות האזכור הן הרבה יותר חמימות ופחות יציבות מסרט צילום או מדיה מגנטית, צבירת האזכונות היא מרכיב חיוני של הרגשת האגו. היא יוצרת את הרושם שאתה, המפקח, הוא משחו שנשאר קבוע כשהחחים חולפים להם על פניר – Caino שהאני המודע הוא מראה קבועה ויציבה המשקפת תהליכי שחולפת על פניה. הדבר מעצים עד הגמה את ההרגשה של הנפרדות, של אני המשתנה בקצב כה איטי יחסית לשינויים שמתחללים בחוץ ולמחשובות שמתחוללות בפנים, עד שנראה Caino אתה ניצב מחוץ לדברים צופה עצמאו. אבל, זיכרונות הם לא יציבים, כמו שמערבולת הרף. זכרון הוא תבנית מתמשכת של תנעה, כמו המערבולת, יותר מאשר ישות קבועה, כדוגמת ראי, לוח שעווה או דף נייר. אם הזיכרונות צבוריים בנאים, אין

אפשרות לעמוד מחוץ לזרם המאורעות, כי הנאורונים נעים באותו זרם כמו האירופים שמחוץ לגולגולת. בסופו של דבר, הנאורונים שלך הם חלק מן העולם החיצוני שלי, ושלוי משלרו כל מה שבתוכנו הוא חוץ, שם בעולם הפיזיקלי. אבל, להיפר, לעולם החיצוני אין צבע, צורה, משקל, חום או תנוצה בלי המוח ה"פנימי". לעולם יש תכונות כאלו רק **bihes** למוחות, שהם, מצדם, חלק ממנו.

לא חשוב באיזה מקום ממקמים האנשים את האגו, ולא חשוב אם מזוהה אותו חלק קטן או גדול של הגוף הפיזי. רוב האנשים מסכימים שה"אני" **איןנו** שום דבר מחוץ לעור שלי. כמו שהמלך ג'והן של שקספיר אומר להיזברט: "בתוך חומת בשר זו קיימת נפש, האזכרת שאתה בעל חוב לה". העור נחשב תמיד כחומה, מחסום, או גבול שմפריד בהחלט בין ובין העולם – למרות העובדה שהוא מכוסה בנקבות הנושמות אויר ובקצות עצבים, המעבירים מידע. העור מקבל מידע, ממש כמו שהוא מוציא. הוא גשר לא פחות מאשר מהו גבול. למרות זאת, אנחנו משוכנעים עמוקות שמעבר ל"חומרת הבשר" הזאת משתרע עולם עזין שכמעט אידייש אלינו, ולכן דרושה אנרגיה רבה כדי לזכות בתשומת ליבנו, או לשנות את התנהגותו. העולם היה שם לפני שנולדנו וימשיך לאחר שניםות. אנחנו חיים בו באופן ארעי, כבדדים חסרי חשיבות, מנוטקים ובודדים.

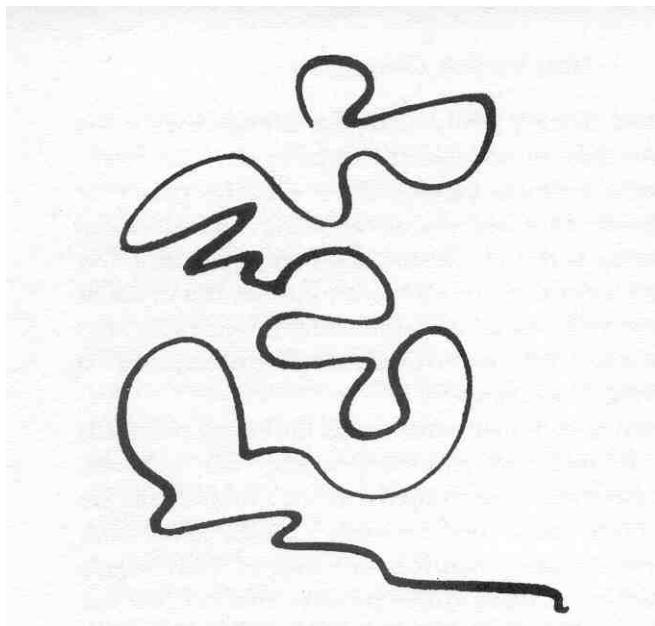
מקורה של כל האשליה הזה נמצא בנסיבות חשיבה – בדיםומים, דגמים, מיתוסים ומערכות לשון בהם השתמשנו במשך אלפי שנים כדי להעניק משמעות לעולם. הם הכניסו את התפיסה שלנו למצב היפונטי לחלוון. המהפנט מחולל אשליות והתנהגויות שונות בעיקר באמצעות דיבור – דברים המשולבים בהרגעה והסחת תשומת הלב המודעת של המהו-פנט. גם הקוסם על הבימה מבצע את רוב קסמיו בעזרת פטפוט והסחת תשומת הלב. אשלייה היפונטית עשויה להיראות מציאותית וחיה למה-פנט, גם לאחר שכבר יצא מה"טרנס היפונטי".

נראה אם כן שהמין האנושי הפנט, או שכנע את עצמו להיכנס לבלוּף האגוצנטריות. אין את מי להאשים בלבד את עצמו. אנחנו לא קורבנות של קונספירציה שנרכמה על ידי אלה חיצוני, או חברות מניפולטורים חשאיות. אם יש יסוד ביולוגי כלשהו לבלוּף, הוא נמצא רק ביכולתו של המוח להתבונן בנסיבות וצורה, בשיתוף יכולת ההכרה שלו – הידעה של הידעה והחשיבה אודות חשיבה, תוך שימוש בדיםומים ובשפות. בתור כותב, משתמש במילים, הבעה העומדת בפני כרגע היא הנסיך לפזר את האשליות של השפה תוך

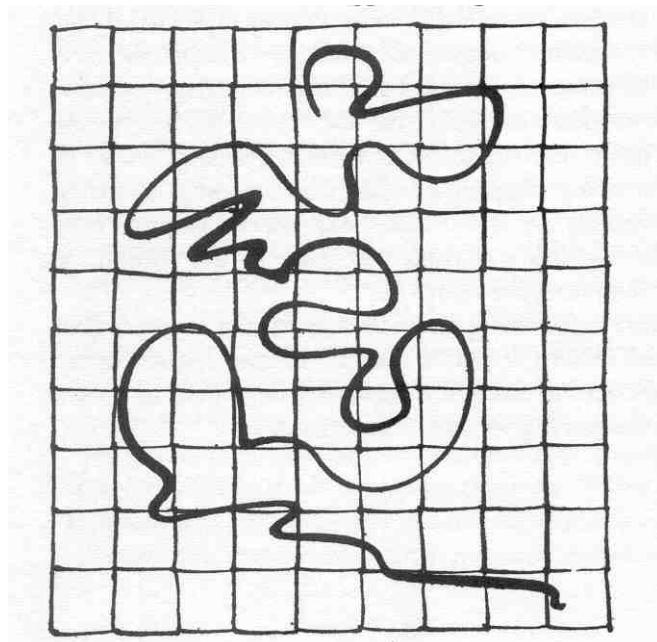
שימוש בשפה שיצרה את הביעות. אני יכול להצליח רק בעזרת העיקרון הדומה ל"ריפוי כלבת בעזרת שעורה מהכלב שנשר אותו".

חוץ מאשר תוצרים אנושיים מלאכותיים כמו בתים ודריכים (במיוחד דרכים רומיות ואמריקאיות), העולם שלנו, כולל אנו עצמנו, הוא מפוצל לגמרי. המרכיבים שלו מפוצלים גם בצורה וגם בהתקנות. עננים, הרים, צמחים, נהרות, חוות, קווי החוף – כולן מתפצלים. הם מתפצלים כל כך הרבה ובצורות כל כך מגוונות עד שאין אפשרות לקבוע היכן נגמר פיתול אחד ומתחילה אחר, אם למרחב ואם בזמן. סופר צרפתי מהמאה השמונה עשרה התלונן כי הבורא פישל קשות כשנכשל בשיבוץ הכוכבים בסימטריה אלגנטית, כי נראה שהם הושפרצו בחלל כמו טיפות של גל שהתנפץ. האם כל זה הוא דבר אחד שמתפצל בדרכים שונות, או הרבה דברים שככל אחד מתפצל בדרכו? האם אלו "דברים" שמתפצלים, או האם ההתפצלות היא הדברים עצם? תלוי בנקודת המבט שלנו.

לפני אלף שנים, גילה גאון שפיתולים כמו דגים או ארנבות ניתנים לתפוס בתוך רשתות. שניים רבוחות לאחר מכן, גאון אחר חשב שאפשר לתפוס את העולם ברשות. כשהעצמו, העולם הולך בערך ככה:

אבל בעצם הסתכלו על הפיתול הזה דרך הרשות:

הרשות "חיתה" את הפיתול הגדול לפיתולים קטנים, כל אחד בתווך ריבוע. כל הריבועים הם באותו גודל. הוטל סדר על הכאוס. עכשו אנחנו יכולים לומר שהפיתול הולך ככה וככה ריבועים שמאליה, ככה וככה ימינה, ככה למעלה וככה למטה, ובסופ יש לנו את המספר שלו. מאות שנים לאחר מכן, הוטל אותו דימוי של הרשות על העולם קקוי אורוך ורוחב, של כדור הארץ ושל כיפת השמיים, כנייר גרפי לשרטוט פיתולים מתמטיים, כמגרות שלתוכן צריך למיין כל דבר, ובבסיסו תוכניות בניין ערים. כך הפכה הרשות לאחד הדימויים השליטים במחשבה האנושית. אבל היא תמיד נשarra לרי יותר מדימי, וכמו שאי אפשר להשתמש בקוו המשווה כדי לקשר חיבור, העולם האמתי והמופתל חומך כמו מים מבعد לרשומות הדמיוניות. כמו שלא נחלק, נספור, נסדר ונמיין את הפיתולים לדברים ומאורעות נפרדים, זאת לא תהיה אף פעם יותר מדרך לחשוב על העולם: לעולם הוא לא **באמתה** מחולק.

דימוי נוסף שצבר עצמה רבה הוא מודל העולם מחרס. אנחנו חושבים על העולם בתווך אוסף של צורות העשויות מחומר אחד או יותר, כמו שכדים הם צורות שעשוות מטיט, כמו אלוהים ברא את האדם מעפר. זה היה דימוי מעצבן במיוחד, שסביר פילוסופים ומדענים במשך מאות שנים בשאלות אידיאותיות לחלוין כמו: " איך משפיעה הצורה (או אנרגיה) על החומר? " מהו החומר? מה קורה לצורה (לנשמה) כשהיא עצבת את החומר (הגוף)? " איך יתכן ש'סתם' חומר הסתדר בצורות מסוימות? " מהו הקשר בין גוף ונפש? "

בעיות שמתמידות להתחמק מפתרון, חייבות להעלות בנו את החשד שמא הוצבו באופן שגוי, כמו בעית הסיבה והtoutואה. נתק תhalbיך אחד באופן מלאכותי לשני חלקים, שכח שעשית זאת, ואז תתמהה במשר מאות שנים איך קורה שני החקקים הולכים תמיד ביחד. וכך גם עם "צורה" ו"חומר". אף אחד עוד לא גילה חתיכת חומר ללא צורה, או צורה ללא חומרית, ולכן צריך היה להיות ברור שימושו דפוק במודל החרס. העולם לא עשוי מחומר בצורות שונות, כמו שעיצים לא "עשויים" מקרים. העולם אינו צורה ולא חומר, כי אלו שני מונחים מגושמים לאותו תhalbיך, הידוע בمعורפל בשם "היקום" או "הקיים". אך האשליה שכל דבר עשוי או בניו מסוימת סוג של "מילוי" בסיסי טבועה עמוק בחשיבה המקובלת علينا. שכחנו לגמרי שהמילה matter והן המילה meter שתיهن מוצאן מהשורש- matr- בסנסكريיט שמשמעותו "למדוד", וההעולם החומרי, החומריאלי, אינו יותר מהעולם כנמדד או בר מדידה – באמצעות דימויים מופשטים כמו רשתות או שיטות מטריות, אינטשיים, שנויות, גרים ודים. המונח "מטריאלי" משמש לעתים כמילה נפרדת למילה "פיזיקלי", הבנויה השורש היווני physis (טבע) והשורש האינדו-אירופי bheu (להיות). במילים הללו לא מצוי שוםرمز לכך שהעולם המטריאלי או הפיזיקלי בניי מחומר כלשהו לפי מודל החרס, שצירע על כן להקרא מודל החרס הנשבר.

אך מודל החרס הנשבר, העולם כבוני מטיט, הטריד לא רק את הפילוסופים ואת המדענים. הוא עומד בבסיס של שני המיתוסים העיקריים שלטו בתרבות המערב ואשר, אחד בעקבות השני, מילאו תפקיד מכיריע בבנייה האשליה של "האדם האמיתי".

אם העולם ביסודותיו אינו אלא "סתם חומר" כמו טיט, קשה לתאר שగוש בזק חסר תנואה כזו עשוי לנوع ולהעניק לעצמו צורה. אנרגיה, צורה ואינטיגנציה חייבות אם כן להגיע לעולם מברוז. את גוש הבזק יש להחמצז. העולם נתפס אם כן כחפש מלאכותי, כמו כד, פסל, שולחן או פעמון, ואם הוא מלאכותי, בעל מלאכה היה צריך היה ליצור אותו, ומישחו היה חייב גם להיות אחראי לחומר המקורי. גם הוא, אם כן, היה צריך "להעשות". בספר בראשית החומר הראשי היה "תוהו ובוhow", ו"רוח אלוהים" הייתה צריכה לרחף עליו כדי שיחיה ויעלה גלים. מתן צורה לחומר והגעתו מיוחסים לרוח הנבונה, האינטיגנטית, לכוח המודע או האנרגיה המעצבת את החומר כך שצורתו השונות באות והולכות, חיות ומותות.

אר בעולם כפי שהוא מכירם אותו, ברור שיש דברים שגויים, ואנו מהססים ליחס אותם לרוח המדיה מה שהיא מסוגלת לברא את העולם בראשית? אנו ממאנים להאמין שהאוצרות, הכאב והרע מגעים ישירות מבסיס ההוויה של הקיום, ומכוונים בכלל לבנו של אלוהים הוא לפחות התגשות המושלמת של כל מה שאנו רואים כחוכמה וצדקה. (אין טעם להכנס כאן לבעה הסבוכה חסרת הפתרון של הרוע שנוצרת על ידי המודל הזה של היקום, מלבד הערכה שהבעיה נובעת מן המודל עצמו). האנשים שפיתחו את המיתוס הזה נשלטו על ידי פטリアרכיס או מלכים, ומלכי על כמו המונרכיס המצרים, האשוריים והפרסים נתנו השראה לדמיוי האלוהים כמלך העולם, מושלים בחוכמה ובצדקה, אהבה ורחמים, עם זאת טובעני וקפדי. איןני מדבר כМОן על אלוהים כפי שתופסים אותו הთיאולוגים השונים של היהדות, האיסלאם או הנצרות, אלא על הדמות הפופולרית שלו. כי דרך החשיבה מושפעת על ידי הדמיויandi יותר מאשר על ידי המושג המעודן.

לדמיוי האלוהים כאישיות חייה, מישו "מחוץ" או נבדל מהעולם, יש יתרון כי ניתן לנו להרגיש שהחיים מבוססים על אינטיליגנציה, שחוקי הטבע עקביהם בכל מקום כי הם נובעים משליט אחד, ולדמותנו ניתן חופש להפליג בתיאור תכונותיו הנائلות של היצור העליון ומהשולם הזה. הדמיוי נתן לכל אחד גם הרגשת חשיבות ומשמעות, כי האלוהים הזה מודיע ישירות לכל גרגר אבק ותנודת אנרגיה, כי רק המודעות הזה מאפשרת לכל להתקיים. מודעות זו היא גם אהבה, ולגביה אנשים ומלאים לפחות, הוא תכנן חי נצח באושר עילאי שמתחיל ברגע שנגמרים חיינו עלי אדמות. אך ברור שהפרש לא מגיע בחינם,ומי שמחחיש את קיומו או מסרב למלא את רצון האל יבלה את הנצח ביסורים שעוצמתם אינה נופלת מוגדל האושר השמור לנtinyim הטוביים והציתוניים.

הבעיה עם דמיוי זה של אלוהים - שהוא מנה גודשה מדי של תבשיל טעים. ילד שיזבב ליד השולחן בבית הספר, מוטרד כשהמורה גוחן מעבר לכתפו, אפילו אם המורה חביב ואהוב. כמה יותר מטריד לגנות שכל מעשה, מחשבה והרגשה שלך נצפים על ידי מורה המורים, ואין מקום בארץ ובשמיים להסתתר מפני העין הרואה כל ושותפה כל.

אין איפה פלא שעאנשים רבים נאנחו בהקלה כשהווים המערב החלו להטיל ספק בדמיוי זה של האלוהים וטענו שהנחת קיום האל לא מסיימת כלל בחיזוי מהלך הטבע. לדבריהם, בטענה **声称 דבר** הוא בראתו ופועלתו של האל אין יותר הגון מאשר בטענה ש"כל דבר הוא למעלה". אבל, לפי התסריט המוכר

כל כך, כשרירץ אחד מודח מקומו נתפס על ידי גרווע מננו. מיתוס החרס הנשבר נשמר ללא הcadre. העולם עדין הובן כיצירה מלאכותית, אבל המודל הוחלף למכונה אוטומטית. חוקי הטבע ונשאו עדיין במקומם, אבל המחוקק נעלם. לפי הדאיסטים, האל ברא את המכונה והכנסס אותה לפעולה, אז הילך לשון או שיצא לנופש. אבל לפי האתיאיסטים, הנטורלייסטים והאגנוסטיים, העולם היה אוטומטי **לחלוטין**. הוא הרכיב את עצמו, אבל ללא כוונה תחילה. החומר היה אמרו להיות בניו מאטומים, כמו כדורי ביליארד קטנטנים, כל כך קטנים עד שאינם ניתנים לניתוח או לחלוקה נוספת. תוך לאטומים אלה להתרוצץ בהרכבים וצירופים שונים בזמן בלתי מוגבל, וברגע כלשהו הם יסתדרו עצמם באופן שיוצר העולם שלנו. הסיפור הידוע על הקופים ומכונות הכתיבה.

במודל האוטומטי לחלוטין זהה, הצורה והמיilo שרדוו כאנרגיה וחומר. יצורי אנוש, כולל גוף ונפש, היו חלק מהמערכת, ולכן היו מצוידים באינטיגנץיה ורגשות כתוצאה מהתרוצצות מקרית ובלתי פוסקת של אטומים. אבל, יש בעיה עם הקופים ומכונות הכתיבה. כי גם אם הגיעו סוף הסוף להדפיס את האנציקלופדיה בריטניקה, בכל רגע הם עשויים לחזר ולהדפיס שוב שיטויות. לכן, אם יצורי האנוש רוצים לשמור על הסדר והמעמד אליהם הגיעו בצורה כה ברת מזל, הם חייבים לטרוף במלוא הקיטור כדי לנצח את התהילכים האקרים של הטבע. במיתוס זהה מודגש באופן חמור ביותר, שהחומר הוא פראי והאנרגיה עיוורת, כל הטבע מחוץ לעורו של האדם ושל כמה חיות הוא מגננון טיפש לחלוטין וחסר רגש. לעגו לאלה שמשיכים להאמין במשהו-شمשייח-עלינו-שם-למעלה כרפי שכל, חלשלושים שלא מעיזים להישיר מבט אל מצבו החמור והמר של האדם בלב יקום חסר לב כשות היתר היחידה של החבריה הקשוחים היא ההשמדות.

אם האלים היוטר-מוני-איןטיגנטי יהיה מקור למבוכה, הרווחה שהורגשה כשהנפטרו מהם הייתה קצרה מועד. החליף אותו האידיות הקוסמי, והאנשים התחילו להרגיש מנוכרים מהעולם יותר מתמיד. המצב רק חיזק את האשליה של בידות והבדלות האגו (שהפרק כתע ל"מכנים נפשי") ואלה שקרוו לעצם נטורלייסטים פתחו במערכה הגדולה ביותר שהוכחה אי פעם נגד הטבע.

המיתוס של המודל האוטומטי לחלוטין, בנוסח זה או אחר, הפך למקובל ביותר, ובכמה חוגים מדעיים וקדמיים הפך לדוגמה מקודשת כמו כל דוקטרינה דתית מן העבר – אם כי בפיזיקה ובביולוגיה קיימות מגמות מנוגדות. ישנן

אופנות של מיתוס, והמערב, כובש העולם של המאה התשע עשרה, היה זכוכ לפילוסופית חיים שבה העקרון המנחה היה ריאל-פוליטי: נצחון לקשוחים המישרים מבט בפני העובדות המרות. וכך ככל שהעובדות שבפניך מרות יותר, כן אתה נראה קשוח יותר. אך אנחנו מתרחמים: מי יהפוך את המודל האוטומטי למך ועוגם יותר.

עם כל זאת, מדובר עדין במיתוס, על כל הטוב והרע שבמיתוס, כדיומי המשמש למתן פשר לעולם. ספק אם המדע והטכנולוגיה המערביים היו מתאפשרים לו לא ניסינו להבין את הטבע במונחי מודלים מכניים. לדברי ג'אף נידהאם, הסינים – עם כל תחכוםם – הגיעו להתקדמות מועטה בלבד במדע, בעודם שמעולם לא עלה על דעתם לראות את הטבע כמכנים, כ"מורכב" מחלקים נפרדים וכ"מציאות" לחוקים לוגיים. עבורם לא היה זה משחק של ביליארד שבו הقدורים מכנים זה זה בסדרה של סיבות-ותוצאות. מה שנראה בעינינו כסיבה ותוצאה, היה עבורם "קשרי גומלין" – מאורעות שהתרחשו הידית, כמו פנים ואחרו. ה"חלקים" של היקום שלהם לא היו נפרדים, אלא משולבים לחלוטין כמו אקט המכירה באקט הקנייה.

יקום "עשוי", בין אם לפי מודל החרס השבור או המודל האוטומטי לחלוטין, בניו מחייבים והחקיקים הם המציאות הבסיסית של הטבע. את הטבע יש לנו להבין באמצעות מיקרוסקופיה ואנליה, למצוא מה הם החלקיים ואיך הם מחוברים יחד. בשלבי ימי הביניים זו הייתה השקפתם של הפילוסופים הנומינליסטים, אשר התנגדו נחרצות לאלו שכונו ריאלייטים, שטענו כי דברים דוגמת "האנושות" או "הטבע האנושי" הם "ישות" (substance) העומדות בבסיסן של ה"מקרים הפרטיים" של אדם או אשה מסוימים. כל פרט היה דוגמה או מקרה פרטי של ה"ישות" האנושית, למורות שאז לא השתמשו במילה substance כדי לתאר חומר אלא סוג מהות הניצבת (stance) בבסיס, מתחת (sub) למימושה השונים. הנומינליסטים טענו שלאו שטויות. עבורם, האנושות לא הייתה יותר מסך הכל של האנשים המרכיבים אותה. האנושות לא הייתה ישות אלא רק שם לקבוצת יצורים; היא לא הייתה ריאלית אלא רק נומינלית.

כידוע הפר הנומינליזם לגישה השלטת במחשבה המערבית ובפרט בפילוסופיה של המדע. במאה השמונה עשרה הרחיק רוסו לכת בהציגו כי "חברה" וה"מדינה" נוצרו במקור כחזאה בין פרטים. החברה הייתה התאגדות, כמו מועדון רוטרי, אליו הctrappו פרטים בזמן מסוים ובכך וויתרו על עצמאותם.

אך מנוקדת המבט של הסוציאולוגיה המודרנית אנו חשים שהאדם הינו יצור חברתי בהכרח, ولو רק בגלל העובדה ששום אדם לא יכול להגיע לעולם ללא אב ואם – והרי זו כבר חברה. עד לא זמן רווחה במדע המערבי הדעה שחוות וצמחים, סלעים וגאים "מורכבים" מיחידות כמו מולקולות, תאים, אטומים, וחלקיקים אחרים, באותו אופן בו בית מורכב מבניינים.

אך הנומינליסט העקבי נדחק לעמדה, בה לא קיים דבר כמו הגוף האנושי: ישנן רק המולקולות המסויימות שמהן הוא מורכב, או רק האטומים המסויימים – שלא לדבר על האלקטרונים, הפרוטונים, הניטرونים וכן הלאה. ברור שחקיקים אלה אינם מהווים בעצם הגוף. הכל גדול מסך חלקיו, ولو רק בשל העובדה שתיאור מדעי של הגוף חייב לקחת בחשבון את הסדר או התבנית שבה מסודרים החלקיקים, והאופן בו הם פועלים.

לאיש מאחוריו המיקרוסקופ

יש עבורך עצה טובה:

"במkom לשאול מה זה,

שאל פשוט 'מה זה עשה?'

אך בזה אין די. علينا לשאול גם, "באיזו סביבה הוא עשה את זה?" אם תיאור הגוף האנושי חייב להכיל תיאור של מה שהוא וכל "חלקיו" עושים – ככלומר של ההתנהגות שלו – התיהו זהו תוהיה שונה לחולוטין באוויר החופשי לעומת ההתנהגות בוואקום, בתוך כבשון, או תחת המים. גם בתוך מבחנה איננו זהה לדם בעורקים כי אינו מתנהג בצורה דומה. ההתנהגות השנתנה, כי הסביבה או ההקשר השתנו, כמו שהמובן של מילה מסוימת עשוי לשנותו בהתאם למשפט בו היא נמצאת, או בהתאם למקום המשפט – כמו במשפט הבא: אשה נعلا, נعلا נעלת, נעלת את הבית בפני בעל.

לא מספיק איפה לתאר, להגדיר ולנסות להבין דברים או מאורעות בעזרת אנליזה בלבד, על ידי פירוקם לגורמים כדי להבין "air hem פועלים". מתקבל מכך הרבה מידע, אך נראה שפחות מחצי הספר. היום מודעים המדענים יותר ויותר לכך שהשאלה מה הם הדברים ומה הם עושים, תלוי בשאלת איפה ומתי הם עושים זאת. אי לכך, אם הגדרה של דבר או אירוע חייבת לכלול הגדרה של סביבתו, אנו רואים שככל דבר נתון "הולך עם" סביבה נתונה בצורה כה הדוקה ובلتוי ניתנת לחלוקת עד שקשה ביותר למתוח קו המפריד בין הדבר ובין סביבתו.

זה היה גרעין האמת במדע האסטרולוגיה, שהיה פרימיטיבי והלא אמין – כמו שיש גרעין אמת באלכימיה, רפואת עשבים, ובמדעים פרימיטיביים אחרים. כיוון שבשעה שהאסטרולוג מישרט טווחו של אופי האדם או נשמתו, הוא מישרט הורוסקופ – כלומר, תיאור מאד גולמי וחלקי של מצב כל היקום כפי שהוא ברגע הולדתו של האדם. אך בו זמןית זו גם דרך מעניינת להגיד שנסחרת, או העצמי הבסיסי שלו, הוא כל היקום כשהוא מרוכז סביב זמן, מקום ופעולות מסוימת שנתקראת פלוני אלמוני. لكن הנפש איננה בגוף, אלא הגוף הוא בנפש, והנפש היא כל רשת הקשרים, היחסים והתהילכים שהםווים את סביבתך, וsemester להם איןר ולא כלום. אם ניתן לפתח אסטרולוגיה מדעית, היא תהיה חייבות להיות תיאור מקיף של סביבתו הכלולית של היחיד – חברתיות, ביולוגית, בוטנית, מטאורולוגית, ואסטרונומית – במהלך כל רגע מחייו.

אך לפि במצב הנוכחי, אנחנו מגדרים (ולכן גם מרגישים) את היחיד באור אלומת המודעות הצרה והממקדת שלנו, זו שמתעלמת מרוב השדה הסביבתי שבו נמצא היחיד. "אין-דיבידואל" הוא המילה הלטינית המקבילה ל"א-טום" היווני – מה שלא ניתן לחלקה נוספת לחלקים נפרדים. לא ניתן להציג את ראשו של אדם או להסיר את ליבו בלי שנהרוג אותו. אבל ניתן להרוג אותו בצורה לא פחות יעילה אם רק נפריד אותו מהסביבה המתאימה לו. מכאן נובע שהאטום היחיד הוא היקום – זו המערכת הכלולית של "דברים-ארועים" התלויים הדדית וניתנים להפרדה רק בשמות. כי היצור האנושי לא מורכב כמו שמכונית מורכבת. הוא לא נוצר על ידי הרכבת חלקים, כশمبرיגים ראש על צוואר, על צוואר, מוח, עורקים, שרירים ובולוטות הנם שמות נפרדים אבל לא מאורעות לב, ריאות, מוח, עורקים, שרירים ובולוטות הנם שמות נפרדים אבל לא מאורעות נפרדים, ומאoruעות אלו מתחוללים סימולטנית ותוך תלות הדדית. בדיק באותו אופן, הפרט נבדל מסביבת היקום שלו רק בשם. אם לא הבנת את זה, סימן שהשם שלו הצליח לשטוות בר. בלבול בין השם שלו לטבע שלו, הביא אותו להאמין שאם יש לך שם נפרד אז אתה נהיה יותר נפרד. זאת קבלה יותר מדי מילולית של ההנחה שאני קיים בעוזרת השם.

ברור שלא רק העבודה שיש לך שם, יוצרה את הבלוף שקיימת "אישיות אמיתי". צריך גם את כל מה שהולך עם השם. את הילד מוליכים שלו להרגשת האגו באמצעות העמדות, המילים והפעולות של החברה שסובבת אותו – הורים, קרוביים, מורים, ועל הכל בני גילו שמרומים יחד איתו. אנשים אחרים מלמדים אותנו מי אנחנו. העמדות שלהם ביחס אלינו הן הראי בו אנו

לומדים לראות את עצמנו, אך הראי זהה הוא מעוות. אנחנו מודעים כנראה במעטוםם לכך העצום שפעילה עליו הסביבה החברתית. לעיתים רוחקות אנחנו מודעים לכך שהמחשבות והרגשות הפרטיים ביותר שלנו אינם בעצם שלנו. אנחנו חושבים במונחי שפה ודמיונים שאין המזאה שלנו, אלא שניינו לנו על ידי החברה. אנחנו מעתיקים תగיות רגשות מהורינו, לומדים מהם שלהפרשות צריך להיות ריח מגUIL ושהקאה אמרה להיות תחשוה לא נועימה. חרdat המwoת גם היא נלמדת מהרדרתם ממחלה ומגישתם כלפי לוויות וגוויות. כוחה של הסביבה החברתית קיים בפירוש בಗל' שאנו לא קיימים בנפרד מהחברה. החברה היא החשיבה והגוף המורחבים שלנו.

אך בדיק אותה חברה, ממנה אין הפרט יכול להינתק, מנצלת את מלא העוצמה, שאין לעמוד בפניה, כדי לשכנע את הפרט שלמעשה הוא נפרד! החברה, כפי שהוא יודע היום, משקפת אם כן משחק שבין חוקיו קיימת סתירה עצמית. דוקא בغال' שאנו לא קיימים בנפרד מן הקהילה, מסוגלת הקהילה לשכנע אותנו כן – שככל אחד מאיתנו הוא מקור פעולה עצמאי עם שכלי שלו. ככל שהחברה משלילה את ההרגשה האו ביתר הצלחה, כך היא מתקשה בהשגת שיתוף הפעולה של הפרט, והתוצאה היא שילדים שגדלים בסביבה צו נמצאים מבוכה כמעט מעת מתמדת.

מצב עניינים זה נקרא בלשון טכנית "קשר כפול". אדם מובא במצב של קשר כפול על ידי פקודה או בקשה המכילה סטייה חבויה. "تفسיק להיות מודע לעצמך!" "תרפה את עצמך!", או השאלה המפורסמת ששאל התובע את האיש שהואשם בהתאזרות לאשתו: "אם הפסקת כבר להכות את אשתך? ענה לי רק כן או לא". זה מצב של "או לי מצרי ואוי לי מיזרי", שמתරחש ללא הרף ביחסים אישיים (ובמיוחד משפחתיים). האשה מתלוננת בפני בעלה: "שמעת דבר שמאז התחתנו לפני שנתיים לא לקחת אובי אף פעם לקולנו? כשחיזרת לב שמאז התחתנו לפני שנתיים לא לקחת אובי אף פעם לקולנו? כשחיזרת אחרי זה לא היה ככה. אני חושבת שאתה מתייחס אליו כמו בן מאלו". כשהבעל המתחרט חזר מהעבודה למחرات הערב פונה לאשתו ואומר: "ყירתי, אולי נלך לקולנו אחר ארוחת הערב?" היא עונה: "אתה מציע את זה רק בغال' שקיורתך".

החברה, במצבה הנוכחי, משתמשת בתעלול זהה לגבי כל ילד מינקוטו. דבר ראשון מלמדים את הילד שהוא אחראי, שהוא יצור חופשי, מקור עצמאי לחשיבה ופעולה – מין "סיבה ראשונית" ב邏輯ו. הוא מקבל את ה"נדמה לי" הזה בבדיקה בغال' שזו לאאמת. אין לו ברירה אלא לקבל אותו, בבדיקה כמו

שאין ברירה והוא מוכחה לקבל את החברות בקהילה בה נולד. אין לו שום דרך להתנגד לאינדוקטרינציה החברתית זו. הבלוף מקבל חזוקים מתמידים באמצעות שכר ועונש. הוא מובנה במבנה הבסיסי של הלשון שהוא לומד. הוא מאוחר, חזיר והזכר, בהערות כמו: "לא מתאים לך לעשות דבר זהה", או, "אל תהיה קוף אחרי בן אדם, תהיה מה שאתה!". או, כשילד מחקה גינונים של ילד אחר שהוא מערץ: "תומר, אל תעשה את זה. זה לא אתה, זה עומר". הקורבן התמים של האינדוקטרינציה לא מסוגל להבין את הפרודוקס. מספרים לו שהוא **חייב** להיות חופשי. מופעל עליו לחץ שאין לעמוד בפניו, כדי שיאמין שאין שום לחץ. הקהילה, שבה הוא חבר שלא ברצונו, מגדרה אותו כחבר עצמאי.

שנית, כיצור חופשי, הוא מצווה לבצע דברים שהיו מקובלים רק אם ייעשו מרצון חופשי! "אתה באמת חייב לאחוב אותנו" אומרים הורים, דודים, דודות, אחים ואחיות. "כל הילדים הנחמדים אוהבים את המשפחה שלהם, וουשים דברים בלי שUMBקשים מהם". בambilים אחרות, "אנחנו דורשים מכם שתאהב אותנו מפני שאתה רוצה, לא מפני שאמרנו לך שאתה צריך". חלק מהשתות הזה מתרחש, מפני שאנחנו מבלבלים בין "חייב" כבתו של תנאי ("כדי להיות בן אדם, אתה חייב להיות לך ראש") ובין "חייב" כבתו של ציווי ("אתה חייב בסדר את הצעדים שלך"). אף אחד לא מתאם שהיה לו ראש, ועודין ההורים מתעקשים שכדי להיות בריא, הילד "חייב" להסדיר את פעולות המעים שלו, או שהוא חייב **לנסות** להרדם, או שהוא חייב להשתדל לשיטים לב – Caino ניתן להשיג מטרות אלו במאיצ' של השיריים.

הילדים לא נמצאים בעמדה ממנה הם מסוגלים לראות את הסתירה שבדרישות הלו, ואפילו אםஇהו ילד פלא יבחן בהן, יגידו לו בקצרה "לא לענות" ושהוא לא מכבד את "המבוגרים והמנוסים ממנה". במקום לתת לילדים הסברים ברורים ומפורטים של חוקי המשחק הנוראים בקהילה, אנחנו מבלבלים אותם ללא תקווה כי גם אנחנו בלבלו ככה פעם, וכיוון שלא יצאונו עודין מהבלבול אנחנו לא מבינים את חוקי המשחק שאנחנו משחקים.

משחק של קשר כפול הוא משחק עם חוקים המכילים סתייה עצמית, משחק שנידון לתסקול עצמי מתמיד – כמו ניסיון להמציא פרפטום מובילה במונחי הפיזיקה הניתונית, או ניסיון לחלק זווית לשולש בעזרת סרגל ומחוגה בלבד. את הקשר ההפוך ההפוך ניתן לנתח במספר צורות:

❸ החוק הראשון של המשחק הוא: זה לא משחק

❷ אתה חייב לאהוב אותו

❸ עליך להמשיך לחיות

❹ היה עצמן, אבל שחק תפקיד עקי ומתקבל על הדעת

❺ שלוט על עצמן, אבל היה טבעי

❻ התאמץ להיות כנה

במהותנו, המשחק הוא דרישת התחנחות ספונטנית מסוימים. לחיות, אהוב, להיות טבעי או כנה – כל אלה הן צורות התחנחות ספונטניות: הן קורות "עצמך" כמו יכולת מזון או צימוח שיעור. ברגע שמנסים לכפות אותן הן מקבלות אופי מלאכותי, מתוכנן ומצויף, שככל אחד מתעב – עלוב וחסר ריח כמו פרחים מלאכותיים וחסר טעם כמו פרי שגדל על הורמוניים. חיים ואהבה יוצרים מאמצים, אבל מאמצים לא יוצרים חיים ואהבה. אמון – בחיים, באנשים אחרים, בעצם – היא עמדת שמתירה לספונטני **לחיות** ספונטני, בדרךו שלו ובזמןו שלו. ברור שכורך בכר סיכון, כי החיים ואנשים אחרים לא תמיד מגיבים לאמון כמו שהיינו רצויים. אמון הוא תמיד הימור, כי החיים עצם הם משחק הימורים, עם מה שנראה, בהיבט המתחבא של המשחק, כמו סיכון עצום. אבל לנטרל את אלמנט הרימור מהמשחק, לנסות להיות בטוח עד מוות בניצחון, משמעו להשיג בטחון שהוא למעשה מועטה מועטה. האלטרנטיבה לקהילה המבוססת על אמון הדדי היא מדינת משטרת טוטליטרית, קהילה שבה הספונטניות אסורה לחלוטין.

חיבור הודי על אמונות השלטון בשם ארטשסטה, מתאר את חוקי השלטון הממלכתיים לעירץ מוחלט, מתאר את ארגון הארמון, החצר והמדינה כרשות מקיאוולי נשמע ליברלי. החוק הראשון הוא שאסור לו להאמין באחד, ואסור שייהה ولو ייד אינטימי אחד. מעבר לכך, עליו לארגן את משלתו בסדרה של מעגליים המקיפים אחד את השני, ומכללים את השרים, מפקדי הצבא, הפקידים הבכירים, המזקירים והמשרתים המבצעים את פקודותיו. המלך נמצא במרכז המעגליים כעכביș במרכזי קורייז. החל מן המugal הקרוב ביותר, על המעגליים להכיל לחילופין אויבים טבעיים של המלך וידידים טבעיים. כיוון שהנסיכים הגבויים ביותר יזמו בודאי להדיח את המלך, יש להקיף אותם ולשמור עליהם על ידי שרים הצמאים לזכות בחסדי המלך. ומדד זה של מעגליים החושדים הדדיות זה בזו חייב להמשך למטה עד לשולי הרשת. הפרד ומשול.

בו זמנית, המליך מסתויף בבטחון בסתרי חדריו הפנימיים, שומר על ידי שומרים ראש שנשмарים בעצם על ידי שומרים אחרים החובים בחומות. עבדים טועמים את מזונו מחשש הרעליה, וعليו לישון עם עין אחת פקואה או כשלתו בעולה היבט מבפנים. במקרה של הפיכה אמיתית, חיב להיות מעבר תת קרקע סודי המונע אפשרות מילוט מן המרכז – מעבר שמקיל מנוף שמאפשר לערער את יסודות הארגון ולמוטט אותו על ראש המורדים. הארטשטיינה לא שוכחת להזהיר את העristol שאף פעם לא יוכל לנצח. הוא עשוי לעלות לגודלה בעורת שאפתנות או הריגשת החובה של הנtinyim, אך ככל שכוחו יותר מוחלט, כך הוא שנוא יותר, והוא יותר אסיר במלכודת עצמו. הקורים לוכדים את העכבי. נבצר ממנו לשוטט לו להנאתו ברחוות ובגנים הציבוריים של בירתו, או לשבת בדד על החוף להקשיב לגליים ולצפות בשחפים. בעקבות שעבוד האחרים הפר בעצמו לפחות שבעדים.

שם דבר לא נכשל כמו ההצלחה – כי התפקיד שהטילה החברה שלנו על עצמה ועל כל החברים בה בניו מסתירה: לגרום לכך, שיקרו דברים שמקבלים משמעות רק אם הם מתרחשים בלי כפיה. הדבר נובע מהגדרת האדם כיצור חופשי – **בתוך** העולם ולא **חלק** ממנו – שנאכף עליו לכפות את רצונו על העולם. שם הטפה לא תאלף אדם שmagdar בצורה זאת, כי האשליה המהণנת, של עצמו כישות נפרדת מהעולם, מונעת ממנו את יכולת לראות את העולם כמערכת של שיתוף פעולה גיאולוגי וביולוגי. ברור שבמערכת **כלולים** גם מאבקים: ציפורים נגד תולעים, חלזונות נגד חסה, ועכביים נגד זבובים. אבל הם כלולים במובן שהם לא יוצאים מכלל שליטה, ושם מון איננו מנצח נצח. רק האדם לבדו מנסה **להשמיד** את אויביו הטבעיים מתוך הכרה שהוא המין העליון או צריך להיות כזה. בדיק כפי שמטפחים יrokes, בקר ותרנגולות למazon, בהבנה שאנו תלוים ביצורים הללו לחיינו, שומה עליינו להגיא להרעה שיצורי אויב הנזונים מן האדם – חרקים, חידקים, ופטריות מסוימות – הם בעצם אויב/ידיד.

דידה ניו יורקי שארחה אדם מפקיסטן העלתה את הצורך החינוי בפיקוח על הילודה באסיה, ושאלה מה פקיסטן עשו בנידון. היא נדמה לחלוטין כשהאורח ענה, שככל התעמלה בנושא פיקוח על הילודה אינה אלא ניסיון של האדם הלבן לשמור את עליונותו על הגאים האחרים. אמרתי לה שהיתה יכולה לענות: "כלל וכלל לא. אנחנו רק רצים לעזור לכם לגוזם את עצי הפרי היפהפיים שלכם".

כי האויבים/ידידים של האדם הם הגזומים שלו. הם מונעים ממנו להשמדת עצמו על ידי פוריות יתר, ולכן אדם שנפטר מלריה או שחפת ראוי לכבוד לפחות כמו מי שנפל בקרב למען ארצו. הוא פינה מקום עבורנו, ולחידק שהרג אותו יש להצדיע בטקס ההולם אביר של האויב. אין להבין מכך שיש לנטרוש את הפניצילין או ד. טי., אלא שיש ללחום כדי לנצח את האויב, לא להשמדת אותו. علينا ללמדם להכשיל את עצמנו במעגל שיתוף הפעולה והמאבקים, של חי שיתוף וטרף, שמרכיבים את שווי המשקל בטבע, כי מין שמנצח לנצח משמד רק את עצמו, אלא את כל החיים בסביבתו.

הnymok הטבעי بعد "השמדה כוללת" של אויבי האדם כמו הסרטן או היתושים היא החיבה לאנשים שנפלו להם קרבן. נאה לדרש, באופן מופשט, שהמין האנושי יעבור גיזום, אך כשפוגעת בי המחלה אני רץ לרופא. איזו הצלחה צפוייה לкриאה ל"מתנדבים לגיזום"? בתרבות המערב איןנו מפקירים תינוקות חולניים, ולא מניחים לחולים למות ברחובות (פחות ברגעינו הנדיבות שלנו). האידיאל הנאצל ביותר של תרבותנו היא זכותו של כל אדם לצדק, בריאות ועושר או: "חיים, חרות ורדיפת אושר". הדעה שהAGO האישית הוא אשלה נשמעת כהתקפה על ערך קדוש ביותר זה, שבludeיו היו אנשי תרבות מידדרים לרמת הקולמים בסין או הנמלים והופכים להמן מאורגן שבו הפרט אינו אלא חלק חילוף.

היה לי חבר שהטיס פועלים סיניים במלחמת העולם השנייה לעבודה בדרום דרך בורמה. הטיסה הארוכה הייתה אידיאלית להימורים, וכיון שלא היו להם די מזומנים כדי שהhimor יהיה מעוניין, ההימור היה שהמפסיד האחרון יקפו מן המטוס. בלי מצנה. התגובה הטבעית שלנו היא שאנשים כאלה אינם לגמרי אנושיים. כמו בני משפחה ומשרתים של מלכי קדם שנקבעו חיים עם אדונם שנפטר, שהם נראים, לדברי תומס מאן, כמו פנים ללא עורף לראשם – רק מסיכות, רק תפkidim ללא שימוש או שימוש נוספת: דבריהם ללא מלכה. למרות כל הפשעים שביצעו הבריטים בהודו, המרפא הנוצרי שלהם נרתע ממנהיג ה"סאטִי", לפיו מתאבdat האלמנה ליד מזרת הקבורה של בעלה. להרגשתנו, בני תרבות אמיתיים אינם פנים מרחפים אלא ראשים שלמים הקולאים נשמה, ולכל אחד ערך אין סופי בעניין האל.

הקייזניות האחת אומרת אם כן שיש לנו ייחד מקודש – האgo האישי היהודי, נפרד הן מן הטבע והן מן האל – מוגדר ככח על ידי החברה, אשר מצווה עליו להיות חופשי ובאותה נשימה מצווה עליו לשתף פעולה. הקיזניות

השניה אומרת שיש קולי, גלגל במכונה התעשייתית-קולקטיבית, או סתם "זוג ידיים עובדות" (כפי שמכונים לעתים עובדי חרסות). מי שמאמין שאנו איש מוענק טבעיות לכל אדם, ואינו רק קונבנצייה חברתית, בעינוי גורלו של הקולי עגום בתכלית – כי הוא נראה כאדם מדוכא ומתוסכל, אם כי יתכן שהחברה שלו מעולם לא הגירה אותו כזה.

אבל, ישנה אפשרות שלישית. יתכן שנitin להבין את היחיד לא כאישיות מבודדת ולא חלק חילוף דמיו אדם במכונת עבודה. ניתן לראות בו נקודת מוקד אחת שבה כל היקום מבטא את עצמו – כהתגשות של **עצמו**, של האל, אוizia כינוי שנבחר למת **זה**. השקפה זו שומרת ומדגישה את ההבנה שהיחיד מقدس בצורה כלשהי. בו זמנית היא פוטרת את הפרדוקס של האגו האישני, שלפיו המחיר של השגת "המצב החדש" של אישיות ייחודית, הוא חרדה מתמדת להישרדות האישית. האשליה של ההבדלות מונעת מהיחיד מלהיות, שהערכת האגו היא הערכת הסבל. אנחנו לא רואים שמה שנקרה בפינו אהבה ודאגה ליחיד, איננה אלא הצד השני של חרדהנו ממומיות ומדחיה. הערכת יתר של זהות הנפרדת גורמת לאגו האישני לנסר את הענף שעליו הוא יושב, ואז להיכנס לחידה גוברת והולכת מפני הנפילה הבלתי נמנעת.

צריך גם להיות ברור שהפקידיה של האגו איננה חיונית בשום פנים ליחיד, או לאורגניזם האנושי בכללו, לצורך הגשמה וביטוי של ייחודה. כל יחיד הוא מימוש ייחודי של הכל, כשם שכל ענף הוא הארכה ייחודית של העצ. כדי להפגון את ייחודה, כל ענף צריך לשמור על קשר רגיש עם הגוף כולה, ממש כשם שהאכזבות השונות והעצמאות בתנועה חייבות להימצא בקשר רגיש עם הגוף כולה. הנקודה שיש להציג שוב ושוב, היא שונות איננו הפרדה. הראש והרגליים שונים, אך לא נפרדים. אם כי האדם איננו קשור לעולם בקשר פיזי כמו הענף לעצ או הרגל לראש, עדין הם קשורים – בקשרים מטוביים להפליא. מות היחיד איננו ניתוק אלא פשוט חזרה. הגוף דומה לטבעת כף רגל או להד בין הרים – העקבות הנמוגים של דבר שהעצמי חדל מלאוות.

הgioון הוא תבלין החיים, ולכן יש ערך גדול לשוני בין הפרטים, והערך לא יגדל אם ניתן ליחיד הגדרה שסתורת את עצמה. החברה שלנו – קלומר, אנו עצמנו, כולנו – מגדרה את היחיד בקשר כפול, מצויה עליו להיות חופשי ונפרד מהעולם, מה שהוא לא, כי אחרית הציווי לא יפעל. בנסיבות אלו, הציווי מצליח רק לנטע את אשליית הנפרדות, ממש כמו שציווים של מהפנט עלולים ליצור אשליות.

במקום למלא את משימתו הייחודית בעולם, האדם שמלוךvr כר שולל, מוצא את עצמו מותש ומתווכח במאਮץיו להשיג מטרות שסותרות את עצמו. כיוון שהוגדר כיצור נפרד בעולם זר וחסר לב, תפקידו העיקרי הוא להתגבר על היקום ולכבוש את הטבע. ברור שהוא אבסורד, ומאחר שהמשימה לעולם אינה מושגת, מלמדים את היחיד לחיות ולעבד למען עתיד שבו יקרה סוף סוף הבaltı אפשרי, אם לא לו איזי לפחות לילדיו. אנו מטפחים אם כן סוג של בן אנוש שאיננו מסוגל לחיות בהווה – כלומר לחיות ממש.

למי שלא יכול לחיות את החיים במלואם בהווה, העתיד הוא בלוף. אין שום טעם לטוות לעתיד תוכניות מהן לא תוכל ליהנות. כשתכניותיר בשלו, עדין תחיה למען עתיד אחר. לעומת זאת, לעולם לא תוכל להתרוווח בכיסאך בסיפוק מלא ולהגיד: "זהו זה, עשית זאת!". כל החינוך שקיבלה גזל מפרק את יכולת הזאת כי הוא מכין אותך לעתיד, במקום להראות לך איך להיות מלא חיים עצשו.

במילים אחרות, עברת התנינה או היפנווט על ידי מערכת עיבוד-חינוכי עורכה בدرجים או שלבים, המובילים לכארה לאיזו **הצלחה** סופית. ראשית גן ילדים, אז כיתות בית הספר העממי וחתיבת הבניינים מכינים אותך לרגע הגדול של הכנסה לתיכון אבל אז יש שלבים נוספים, מעלה מעלה למטרה הנכשפת של האוניברסיטה. כאן, אם אתה מספיק פיקח, תוכל להישאר לעד אם תתקבל ללימודיו תואר גבוה ותהפוך לסטודנט נצחי. במקרה אחר אתה מתכוון לשלב אחר שלב לעולם בחוץ, גידול משפחה, עסקים ומקצוע. עדין קבלת תעודה הבגרות מעניקה רק סיפוק חלקו, כי בפגישה הראשונה שבה נקבע הקידום שלך כאיש מכירות אתה שוב במסגרת אותה שיטה ישנה, כי מאיים בר לעמוד במכסת המכירות המוצופה (ואם תצליח יתנו לך מכסה גבואה יותר) וכך תתקדם בסולם למנהל מכירות, סמנכ"ל, ולבסוף מנהל כללי של העסק שלך עצמן (בערך בגיל 45-40). בניתוחים, אנשי הביטוח וההשקעות מציקים לך בנושא תוכנית פרישה, המטרה הגדולה באמת, האפשרות להתרוווח וליהנות מפרי عملך. אך כשמגיע אותו יום, החרדות והמאיץ השאירו אותך עם לב חלש, אין אוניות מינית, ראייה מטווששת, ועיכול מזויפת.

כל זה היה יכול להיות נפלא אם, בכל שלב, יכול היה להתייחס לנעשה כאלו משחק, כשהעבודה מرتתקת אותך כמו משחק פוקר, שח או דיאג. אך לגבי רובנו, היום מתחלק לשעות עבודה ושבועות בילוי, העבודה מורכבת ברובה מתפקידים אחרים משלמים לנו כדי שננצח, כי הם משעימים עד מוות. לכן

אנחנו עובדים, לא למען העבודה לשמה, אלא עבור כסף – והכסף אמור להעניק לנו מה שאנו באמת רצאים בשעות הפנאי והבילוי. בארץות הברית גם לעוניים יש כסף רב, בהשוואה למליאונים המסתכנים והרצים באפריקה, הודו וסין, בעוד שהמעמד הבינוני והగבוהה (או שמא נאמר "דרגות הרכנסה הגבוחות") הן בעלות שפע של מלכים. עם זאת, ברוב המקרים, הם נהנים מעט מאד מטעם האושר. הכסף לבדו לא מסוגל לקנות אושר, אם כי אין להכחיש שהוא יכול לשיע בכר. כי הרנהה היא אומנות ויכולת שעבורן אין לנו כישורים או אנרגיה.

אני חי סמוך לנמל חדש בסירות ויאכטות שבוקשי משתמשים בהן, כי ספנות היא אמנויות קשה, אם כי מספקת, שלבעל הספינות אין זמן לתרגל. הם קנו את הספינות או כסמל סטטוס או עצוע, אך כשגלו שלאט כמו בפרסומת זה איננו משחק, הם איבדו כל עניין. הדבר נכון לגבי כל השפע המדיים של מצרכי עיגולים שביכולתנו לקנות. מוציאי מזון יש בשפע, אבל מעתים ידעים כיצד לבשל. חומרិי בנין מצויים בשפע של סוגים ואיכות, וудין מרבית הבתים נראים כאילו נבנו על ידי מישחו ששמע על בתים אבל לא ראה בית מעולם. nisi, פשתן, צמר וכותנה מוצעים בשפע צבעים וגורות, וудין מרבית האנשים מתלבשים כאילו היו תלמידי בית ספר פרטי או קברניטים, כאשרבית הנשים משועבדות למשחק האופנה והחוק הבסיסי שאומר: "אני מציאות לחידושים לפניר". השוק לצירום ופסלים מושגש כמו שלא שางם מעולם, אך הצירום נראים כאילו נעשו משאריות שלلوحות מודעות, והפסלים כאילו נעשו ממכוונות כתיבה חרוכות, או קורות עשנות מצרייף של שירותים.⁶ יש לנו ערמות אינסופיות של מזקה מוקלטת מכל תרבות ותקופה, ומוצעים מעולים לנגן אותה. אבל מי באמת מازין? אולי כמה מעשי סמיים.

אולי זאת הפעם בסגנון הנרי מילר. עם זאת, נראה לי יותר ויותר שהשם שיוצא לאmerica כתרבות חומרנית איננו מוצדק כלל – כלל, אם חומרני הוא מי שננהה עד בלי קץ מהעולם הפיזי ואוהב דברים חומרניים. ביסוד זה, אנחנו חומרניים למהדרין כשמדבר בبنית מטוסי סילון, אך כשאנו מגיעים לעיצוב הפנים של המפלצות המפוארות הללו לנוחות הנוסעים, אנחנו עוברים לגנדור זול. נערות ברבי עם מותניים צרות ועקבים גבוהים מגישות ארוחותעשיות מתחלפי מזון מחוממים. כי התענוגות שלנו אינם תענוגות חומרניים אלא **סמלים של תענוג – ארכויים בצורה מושכת עין אך נחותים בתוכן.**

⁶ אין לראות בכך דהייה של "אמנות מודרנית" בכלל, אלא רק של היבט חשוב שלה, הטוען שעיל האמן ליציג את עצמו. ומאהר ואלו ימי חצרות גורתאות ומשכנות עוני לרוב, האמנים – חפים מכל כישرون אחר – עושים שם לעצם על ידי מיסגור "רב טעם" של חפצים שמצאו במזבלה העירונית.

הסביר פשוט: מרבית המוצרים שלנו מיוצרים על ידי אנשים שלא נהנים לעשות אותם, אם כבעליים ואם כעבדים. מטרת העסק איננו המוצר אלא הכספי, ולכן משתמשים בכל תרגיל לנצח בעלות הייצור ולהונאות את הקונה, על ידי תחבולות צביעה וארזה, כדי שיאמין שהמוצר אמיתי ונעשה בכנות. היוצרים מן הכלל הם מוצרים שפושט **חייבים** להיות מצוינים מסיבות בטיחות או מחיר רכישה גבוה – מטוסים, מחשבים, טילים, מכשור מדעי וכדומה.

אבל כל המנגנון הוא מעגל סגור, כי לאחר שתצבור כסף, מה תקנה בו? עוד זיופים יומרנאים שיוצרו על ידי יצרנים אחרים שגם הם משוגעים לכיסף. מוצרי המותרות היחידים בשוק הם מוצרי יבוא מדינות "מפארות" שבן האיכרים והאומנים מתגאים עדין במלאתם. לדוגמה, מחוז אוקסקה במקסיקו מייצר שמייכות שהן מהמשמעות בעולם, וסוכנים אמריקניים ניסו לקנות אותן בנסיבות גדולות. אך שום כמות של כסף לא תוכל לקנות עבור המספר המצוומצם של אומנים את הזמן הדרוש כדי לטוות את השמייכות שבזמנה. אם הם רוצים לקבל את הזמנה, הם חייבים להתחיל לבנן, וליצור שמייכות מאיכות ירודה. הפתרון היחיד יהיה לאמן מאות אומנים חדשים. אך כת עת מגיעה לאוקסקה הטלויזיה, והחינוך הציבורי מתחילה להתפשט בה, ואיזה צער מתפתח ירצה לבזבז את ימיו באրיגת שמייכות?

מאוט בשנים אמרו המשוררים והחכמים שהצלחה בעולם היא הבל הבלים. "הדברים שאדם מקווה להם בעולם הופכים לאפר" או, בנוסח יותר מעודכן, בדוק כשפינו מתמלא רוק לקראת הצ'ופר האולטימטיבי, מסתבר שעז תערובת של גבס, עיסת נייר ודבק פלסטי. ב-82 טעמים. חשבתי להוציא את המוצר לשוק בהתאם האוניברסלי, החומר הראשוני לייצור כל דבר – בתים, רהיטים, פרחים, לחם (אבל כבר משתמשים בזה), תפוחים, ואפילו אנשים.

אומרים שהעולם הוא חלום. כל דבר מתפרק ואין דרך לתקן אותו, וכמה שאתה אוחז חזק יותר בכלום האורייני זהה, הוא מתפרק מהר יותר בתוך דר. תרבות המערב הטכנולוגית היא המאמץ הנואש ביותר שנתקט האדם עד כה לנתח את המשחק – להבין, לשלוט ולתקן את רוח התוצאות הנקראת חיים, ויתכן שעצם כוחה וכשרונה של התרבות יפזרו את החלום ביתר מהירות. אך אם לא זה מה שיקרה, על הכוח הטכנולוגי לעبور לידי סוג חדש של בני אדם.

בימים עברו, ההכרה כי העולם הוא בן חלוף, גרמה לרוב למכיר לפרוש ממנו. מצד אחד היו סגנונים, נזירים וمتבודדים שניסו לגרש את תשוקותיהם כדי

להתבונן בעולם בהכנעה שלולה, או להישאב עמוק יותר ויתר למעמקי ההכרה ולהתאחד עם העצמי בצורתו ההיולית כשלולה נצחית. מצד שני היו אחרים שהרגישו שהעולם הוא צורה של העמדת בבחון, שבו הפקד ביישב במרומיים בידינו נכסים חומריים, علينا לנוהג ברוח של שירות ומשימתנו העיקרית בחיים היא להפגין דבקות אהבת באל ובאדם.

אר שתי הגישות גם יחד מבוססות על ההנחה בסיסית שהיחיד הוא אגו נפרד, וכיון שהנחה זו היא תוצר של קשר כפול, כל שימוש שמתבצע על בסיס זה – כולל דת – מביסה את עצמה. מכיוון שהוא זוף מלכתחילה, האגו האישי מסוגל להגביל לחיים רק באופן מצויף. כי העולם הוא מחזה תעთעים שלשה שמופיע ונעלם רק מנקודת המבט של מי שעומד מחוצה לו – כאלו היה נפרד ממנו – ואז מנסה לתפוס אותו. בלי לידיה ומאות, ובלי שינוי צורה מתמיד של צורות חיים, העולם יהיה סטטי, מאובן, ללא קצב ולא מחול.

אר אפשר להגביל גם בצורה שלישית. לא פרישה מהעולם, לא שירות כנوع בתקווה לגמול עתידי, אלא תוך שיתוף פעולה מלא ביותר עם העולם כמערכת הרמנונית של סתיירות מוכחות – מבוססת על ההכרה כי ה"אני" היחידי הוא כלל התהיליך הבלתי נגמר. **הכרה זו נמצאת בנו זה מכבר, במובן שגופנו יודע זאת, עצמותינו ועצבינו וארבי החישה שלנו יודעים.** אם אנחנו לא מודעים לזה, זה רק במובן שלימדו את الكرן הדקיקה של המודעות להתעלם מכך, ולימדו אותה באופן כל כך יסודי שהפכנו באמת לבלוּף אמיתי.

פרק רביעי

העולם הוא הגוף שלך

ראינו אם כן שדברים רבים שקיבלו אמינות בסיסיות אינם אלא בדיות חברתיות, והם נובעים מדרכי מחשבה על העולם שאין אלא מסורת או דברים המקובלים על הכלל. בדיות אלה כוללות:

1. את הרעיון שהעולם עשוי או מורכב מדברים או חלקים נפרדים
2. שדברים הם צורות שונות של אותו חומר בסיסי
3. שאורגניזמים אינדיבידואליים גם הם דברים כאלה, ושהם מושבים ונשלטים חלקית על ידי אגו עצמאי
4. שהקטבים הנגדיים של קשר, כמו אור/חושך ומוצק/חלל נמצאים בעימות ממשי אשר עשוי להשתתים בניצחון סופי של אחד הקטבים
5. שהמוות הוא רע, ושהחייבים חייבים להיות מאבק מתמיד נגדו
6. שהאדם, כיחיד וכככל, חייב לשאוף להיות הגזע העליון ולהגיע לעמדת שליטה על הטבע

בדיות הן שימושיות כל עוד יודעים זאת ומתייחסים אליהן כבדיות. אין הן לא יותר מדריכים ל"הבנת" העולם, שהסכומו לנוקוט כדי שנוכל לפעול בשיטות פעולה, שם שאנו מסכימים על מטרים ושעות, מספרים ומיללים, מערכות מתמטיות וสภาพ. אם לא תהיה לנו הסכמה בנוגע למדידת זמן ומקום, לא תהיה לי שום אפשרות לקבוע אחר פגישה בפינת רחוב ארבעים ושתיים והשדרה החמשית בשעה שלוש אחר הצהרים ברבעי לאפריל.

הצراה מתחילה כשהבדיות נלקחות כעובדות. כך קרה שבשנת 1752 הכרזיה הממשלת הבריטית על לוח חדש, לפיו נקבע שהשני בספטמבר של אותה שנה יחול בתאריך הארבעה עשר בחודש, וה通告ה הייתה שהמוניים זעמים נהרו לווסטמינסטר כשם זועקים: "השיבו לנו את אחד עשר הימים שגוזלתם לנו!". הבלבול כזה בין עבודה ובידה מקשה עוד יותר על קבלת רחבה של חוקים, שפות, מידות ומוסדות שימושיים אחרים, ועל שיפור אלה הקיימים.

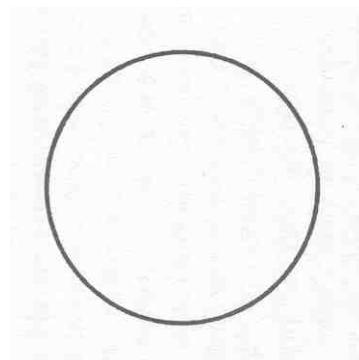
כמו שראינו, הבעיות העמוקות יותר צחות שאנו מבלבלים בין עצמנו ויחסינו היסודיים עם העולם ובין בדיות (או צורות חשיבה) שנלקחות כМОובנות מאליהן, ללא בחינה, ואשר מכילות לעיתים קרובות סתירות עצומות. כמו שראינו, לב הבעיה היא ההגדרה סותרת-עצמה של האדם כיצור נפרד ועצמאי בעולם, בניגוד לראייתו כפעולות ייחודית **של** העולם. חלק מן הקשי נובע מכך שההשכמה השנייה על האדם הופכת אותו לכואורה ללא יותר מבובה, אבל הדבר קורה בגלל שזמן שמנסים להבין או לקבל את נקודת המבט השנייה, אנו נמצאים עוד תחת השפעת הראשונה. מי שאומר שהאדם הוא פעילות של העולם עדין לא מגדיר אותו כ"דבר" שנדחף הנה והנה ללא ישע על ידי "דברים" אחרים. علينا להתקדם מעבר לראייתו של ניוטון את העולם כמערכת של כדורי ביליארד שבה כל כדור נדחף באופן פסייבי על ידי כל היתר! נכון נזכיר שהעיסוק המתמיד של אристו וニוטון בדטרמיניזם הסיבתי נבע מניסיונים להסביר איך דבר או אירוע אחד הושפע מן היתר, ושהם שכחו שחלוקת העולם לדברים או אירועים נפרדים היה בדיה. להגיד שמאורעות מסוימים קשורים נסיבית היא פשוט דרך מגושמת להגיד שהם היבטים שונים של אותו אירוע, כמו ראש של החתול ואנבו.

חיווני להבין את הנקודה עמוק: שהדבר כשלעצמו (*ding am sich* של קאנט), בין אם חי, צומח או דומם, אינו רק בלתי ניתן לידי – הוא גם לא קיים. חיווני להפנים זאת לא רק למען שפויות הדעת ולשלות הנפש, אלא גם מסיבות "מעשיות" ביותר של כלכלה, פוליטיקה וטכנולוגיה. הפרוייקטים המעשיים שלנו נקלעו שוב ושוב לבלבול מפני שלא ראיינו שאנשים, אומות, חיות, חברות וצמחיים נפרדים אינם קיימים בעצםם או כשלעצמם. לא רק שהדברים קיימים רק אחד ביחס לשני, אלא מה שמכונה בפיו "דברים" אינם יותר מהבלחות של תחיליך מאחד. ברור שלתהlixir זהה יש היבטים מוחבנים שצדים את תשומת לבנו, אבל יש לזכור כי הבחנה איננה הפרדה.シア הגל עשוי להיות ברור וחד, ועודין הוא "הולcum" הקמר המוחלט ומהובן פחות של שפל הגל. כך גם הנקודות הבחרות של הכוכבים "הולכותעמ" הרקע החשוך של החלל.

בתיאורית התפיסה של הגשטלט קוראים לזה יחס צורה/רקע. התיאוריה טוענת, בקצרה, שישום צורה לא נתפסת כשלעצמה אלא רק ביחס לרקע. אם למשל תתקרב אליו עד כדי כך שקווי המתאר של גופי יחרגו משדה הראייה שלך, ה"דבר" שתראה לא יהיה עוד גופי. תשומת לך "תיתפס" על ידי כפתור המעל או הצווארון, כי התיאוריה טוענת גם שלუמת כל רקע נתון, תשומת

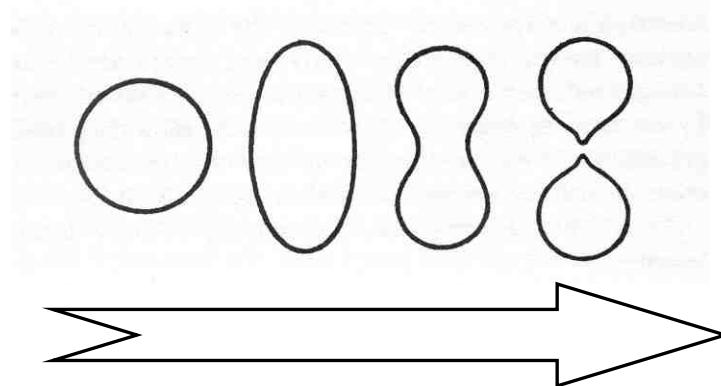
לייבנו "נתפסת" באופן כמעט אוטומטי על ידי כל צורה נעה (בניגוד לרקע הנוכחי) או על ידי פרט סגור או מסובך מאד (בניגוד לרקע הפשטוט, חסר התווים).

אם אני מציר את הצורה הבאה על הלוח:

ושואל: "מה צירתי?" התשובה תהיה לרוב עיגול, כדור, צלחת או טבעת. רק לעיתים רחוקות יענה מישחו "קיר עם חור עגול בתוכו".

במילים אחרות, קשה לנו להבחין שלכל הצורות בעולם גבול משותף עם השטח שסובב אותן – המתאר החיצוני של הצורה הוא גם המתאר הפנימי של הרקע. בואו נניח שהציר של העיגול/חור יעבור דרך סדרת הצורות הבאה:

רוב האנשים ייחסו את התנועה, את הפעולה, לשטח הסגור כאילו היה אמבה. אבל יכולתי באותה מידה שמדובר בשכבה דקה של מים שעורמים על פני שולחן מלוטש ומתייבשת לאט לאט, ואני צירתי את החלק היבש. העיקר הוא שבכל מקרה לא ניתן לייחס תנועה של צורה בעולם רק לחוץ או רק לפנים בלבד. שניהם נעים ביחד.

הקשה להבחין, שהרקע קיים וגם פעיל בדוגמאות פשוטות האלה, גדול בהרבה מאשר בדבר בתנועות של יצורים חיים. כשצופים בנמלים, נחפזות לכאן ולשם על חלקת חול, או באנשים המתרכזים בכיכר ציבורית, נראה ברור מאליז.

שהנמלים והאנשים הם היחידים שאחראים לתנועה. אבל באמת זו רק גירסה מורכבת של בעית שלושת הcadorim הנעים בחלל. שם היינו מוכרים להתאפשר על הפטרון לפיו כל המערכת (גשטלט) נעה – לא הcadorim לבדם, לא החלל לבדו, אפילו לא הcadorim והחלל יחד, אלא שדה מאוחד של גופים/חלל שבו הcadorim והחלל מהווים מעין קטבים.

האשליה שהיצורים נעים לגמרי לעצם משכנעת לגמרי, עד לרגע שאנחנו באים, כדרך המדענים, לתאר בזירות את התנהוגותם. מהר מאד נוכח המדע - ביולוג, סוציולוג, או פיזיקאי - שלא ניתן לתאר מה עשו היצור אם לא אומרים, בו זמנית, כיצד מתנהגת סביבתו. ברור שלא ניתן לתאר הליכה של יצור במונחים של תנועות רגליים בלבד, כי את הכוון והמהירות של התנועה חייבים לתאר במונחי הקרקע שעליה היא מתבצעת. יתרה מכך, הליכה לרוב איננה אקראייה. יש קשר בין ובין מקורות מזון בסביבה, בין התנהוגות DIDOTITIA או עונית של יצורים אחרים, ובין אין סוף גורמים נוספים שאיננו לוקחים מידית בחשבון, שתשומת לבנו מוקדת לראשונה בנמלה המשוטטה. ככל שהתייאור של התנהוגות הנמלה נהיה מפורט יותר, כך יש לכלול בו נושאים כמו צפיפות, לחות, וטמפרטורה של האטמוספירה בסביבה, סוג המזון ומקורותיו, המבנה החברתי של המין ושל המינים שסביבו שקיימים אותו יחסי שיתוף או קשר של טורף/נטראף.

כשהרשימה הנרחבת מושלמת סוף סוף, והמדע קורא "סיימת!", כיוון שמננו גם סבלנותו פקעה, יתכן מאד שկובל את הרושם שהתנהוגות הנמלה איננה יותר מתגובה אוטומטית ולא רצונית להתרחשויות הסביבה. זה מושך אותה, זה דוחה אותה, היא נשארת בחיים בזכות נסיבת זו, ומושמדת על ידי אחרת. אך בואו נניח שתשומת לב המדע מופנית ליצור אחר בסביבת הנמלה – אולי עקרת בית עם מטבח מלוכלך – ומיד יהיה עליו לכלול את הנמלה, וכל חבריה ויחסיה, בתור גורם בהתנהוגות **שלה!** בכל מקום אליו מושבת תשומת ליבו, הוא מוצא, במקום גורם סיבתי וברור, רק חלל מגיב, שגבולותיו נעים أنها אונה בהתאם ללחצים חיצוניים.

אבל, במחשבה שנייה, זה לא יעוז. הוא שואל את עצמו, מה **פירוש** הדבר, שתיאור של מה שהנמלה עשו, כולל את מה שהסביבה שלה עשו? הפירוש הוא, שהדבר או היישות שהוא בודק ומתאר, עבר שינוי. הוא התחיל כנמלה י劲ה, אבל הפך בנסיבות לכל שדה הפעולות שבו נמצאת הנמלה. דבר דומה עשוי לקרות כשננסח לתאר איבר מסוים בגוף: לא תהיה לו

משמעות, אם לא ניקח בחשבון את הקשרים והיחסים עם איברים אחרים. لكن כל דיסציפלינה מדעית ללימוד יצורים חיים – בקטריאולוגיה, בוטניקה, זואולוגיה, ביולוגיה, אנטרופולוגיה – חיה לפתח, מנקודת מבטה הייחודית, מידע של אקולוגיה (מילולית פירוש המילה הוא "הלוגיקה של משק הבית"), ככלומר מחקר השדות של יצור/סביבה. לרוע המזל, המידע הזה מסתבר בפוליטיקה האקדמית, כיוון שהוא יותר מדי בין-תחומי לטעם של שומרי החומות של גבולות המחלקות האקדמיות. אך הטעמאות מאקולוגיה היא החולשה הגדולה ביותר של הטכנולוגיה המודרנית, והיא הולמת את חוסר רצוננו להיות חברים מלאים ומשתפי פעולה בקהילה המדינית החיים על פני כדור הארץ.

האדם שואף **למשל** בטבע, אך ככל תלמידים יותר אקולוגיה, כך נראה יותר אבסורדי לדבר על חלק אחד של ארגניזם, או של שדה הארגניזם/סביבה, כשלט או מושל באחרים. ויהי היום והפה, הידים, והרגליים אמרו איש לרעהו: "אנחנו עושים את כל העבודה, אוספים את האוכל ולועסים אותו, והקיבה העצנית הזה, לא עשו כלום. הגיע הזמן שהיא תתחיל לעבוד, אנחנו יוצאים לשביתה!" ואז הפסיקו לפעול ימים רבים, ובמהרה מצאו את עצם חולשים יותר ויוטר עד שככל אחד מהם הבין שהקיבה הייתה הקיבה **שליהם**, ועליהם לחזור לעבודה אם ברצונם להישאר בחיים. אבל אפילו בספרי לימוד לפיזיולוגיה, אנחנו מדברים על המות, או מערכת העצבים כ"שליטים" על הלב או מערכת העיכול, ומגנים פוליטיקה רעה לתוך מידע טוב, כאילו הלב שיר למוח יותר מאשר המוח ללב או לקיבה. ונכון (או שגוי) באותה מידה להגיד שהלב "מצין את עצמו" דרך הקיבה כשם שהקיבה "مفחתת" מוח בכניסה העליונה שלו כדי שתתקבל יותר מזון.

ברגע שרים דברים נפרדים הם פיקציה, מתברר מיד שדברים שלא קיימים, גם לא מסווגים "לבצע" פועלות. הבעייה היא שרוב השפות בניווטן קר שפועלות (פעלים) צרכות להתבצע על ידי דברים (שמות עצם), אנחנו שוכחים שחוקי הדקדוק אינם בהכרח חוקים, או תבניות, של הטבע. העבודה הזאת, שאינה יותר מאשר הסכם דקדוקי, אחראית גם (או, לפחות לו מר, "הולכת עט") למבוקשות אבסורדיות כמו השאלה **למה הרוח שולטת בגוף, או למה השכל מוביל את הגוף?** איך יכול שם עצם, שבഗדרה **איןנו** פעולה, לגרום פעולה?

המדוונים היו נבוכים פחות, אם היו משתמשים בשפה המבוססת על מבנה הדומה לשפטם של האינדיאנים בני שבט נוטקה, הבנויה מפעלים ותאיים פועל, ללא שמות עצם ותואריהם. אם ניתן לדבר על בית בעל שכון, על כינוס

כל ישיבה, ועל בניית בתים בעל התישבות, למה שלא לדבר על אנשים בעל "התאנשות" ועל שכל בעל "השתכלות", או על נמלה בעל "התנמלות"? כך בשפט הנוטקה כניסה היא "ቤות דת'", חנות היא "ቤות מסחרי" ובית הוא "התביותות ביתית". אבל אנחנו מורגים לשאול: "מי או מה מתביה? מה מתאנש? מי הוא זה שמתנמל?" אבל האם לא ברור מליין שכשאנחנו אומרים: "הברק הבזק" שההבקה היא הברק, ושהיה מספיק להגיד "היתה הברקה"? כל דבר שיש עליו תווות של עצם הוא ללא ספק פעולה או תהליך, אבל השפה מלאה ברווחות רפואיים כמו ה-"א" שאמור להוריד את הגוף כשאומרים "It is raining".

האם כשאנו אומרים "איש רץ" אנחנו מסבירים מהי ריצה? להיפר, ההסבר היחידי יהיה תיאור השדה או המצב שבו "התאנשות הולכתם ריצה" כמו מצב שונה מן המצב בו "התאנשות הולכתם ישיבה". (לא שאני ממליץ על שימוש פרימיטיבי ומגושם בשפת פעלים לשימוש רגיל וככלוי. צריך לבנות משהו קצת יותר אלגנטי). זאת ועוד, הריצה אינה נבדلت ממנה, משחו שאני (האורגנים) **עובד**. כי האורגניזם הוא לעתים תהליך של ריצה, לעתים תהליך ישיבה, לעתים תהליך שינוי, וכן הלאה, ובכל מקרה "סיבת" ההתנהבות היא הסיטואציה בכללותה, הארגניזם/סביבה. האמת היא שכדיין לזכור את רעיון הסיבות ולהשתמש במקומו ברגעיו היחסיות.

עדין לא מדויק להגיד שהארגוני "מגיב" במצב נתון על ידי ריצה או עמידה, או משהו דומה. זו עדין שפט כדורי הביליארד של ניוטון. קל יותר לחשב על סיטואציות כתוביות בתנועה, כמו הארגניזמים עצם. אם נחזרשוב אל החתול (או התחತלות), ברור שלסיטואציה עם אוניברס מוחודדות ושפם בקצתה אחד אין בקצתה השני זנב בתור תגובה לשפם, או לכפות, או לפרקיה. הסינים אומרים כי החלקים השונים של סיטואציה "קורים יחד" או מרמזים אחד לשני כמו שהגב מרמז לחזית, ותרגולת מרמזות לביצה – ולהפך. הם קיימים אחד יחסית לשני כמו קבוע המגנטי, רק שהתבנית מסובכת יותר.

כמו שמרמז ביחסו ביצה/תרנגולת, לא כל ההיבטים של תופעה מסוימת חייבים להופיע בו זמןית. קיומם האדם מرمץ על קיומם הורים, גם אם הם נפטרו זמן, ולידת ארגניזם מرمץ על מותנו. האם טיפשי יותר להגיד שהלידה היא סיבת המוות מאשר להגיד שהראש של החתול הוא הסיבה לנגב שלו? הרמת צוואר של בקבוק רומזת גם להרמת התחתית שלו, כי "שני החלקים" מתורומים בו זמןית. בדומה לכך, אם אני מרים צד אחד של אקורדיון, הצד השני יבוא מיד

בעקבותיו. ניתן אם כן להגיד שסיטואציה כוללת היא תבנית למרחב ממש כשם שהיא תבנית בזמן.

זה המקום להכרז, שאין לי שום כוונה להגניב את המושג של "מצבים הכוללים" כתחרופת חדשה ל"דברים" הישנים, שהיו אמורים להסביר התנהגות או פועלות. הסיטואציה הכוללת או השדה תמיד פתוחים בשוליים, כי

לשדות קטנים יש שדות גדולים

מחכים רק לבולעם,

ולגדולים יש יותר גדולים

וכך הלאה וכן הלאה, לעולם.

לעולם לא יוכל לתאר את **כל** המאפיינים של סיטואציה כללת, לא רק בגללSCP שכל סיטואציה היא מסובכת לאין סוף, אלא גם בגלל שהסיטואציה **הכוללת**, "התמונה הגדולה", היא כל היקום. למקרה המזל, אין לנו צורך לתאר שום סיטואציה באופן ממצה, כי חלק מהמאפיינים שלה הם כנראה הרבה יותר חשובים מאחרים, אם המטרה היא להבין את התנהגות הארגניזמים השונים המעורבים בה. אף פעם אין לנו יותר ממתווה כללי של הסיטואציה, אך די בכך כדי להראות הצורך להבין או להסביר פועלות (או תהליכיים) במונחים של סיטואציות כוללות, ממש כמו שימושים יש להבין בקונטקט של משפטים, פסקאות, פרקים, ספרים, ספריות, וכו' החיים עצםם.

לטיכום: ממש שם ששים ארגניזם או דבר לא קיים כשלעצמם, אך הוא גם לא פועל כשלעצמם. כל ארגניזם הוא תרילייר: لكن הארגניזםינו נבדם מפיעולותיו. באופן מרושל נאמר – הוא מה שהוא עושה. וביתר דיוק, הארגניזם כולל את התנהגותו, והוא תרילייר שניתן להבנה רק ביחס לתרילייר רחוב ואחריו יותר של הסביבה. כי "הבנה" משמע לראות איך החלקים הופכים לשלים, ואיז מגיעה ההבנה שהחלקים אינם **מרכיבים** את השלים כמו משחק הרכבה, אלא שהשלים הוא תבנית, התפתחות מסובכת, **שאין** לה חלקים נפרדים. חלקים הם מיבדים של השפה, של שיטת התבוננות בעולם דרך רשות **שלכארה** קווצת אותם לחתיכות. חלקים קיימים רק לצורכי הבנה ותיאור, וכשאנו מתחווים את דמות העולם, אנחנו עושים להתבלבל אם לא נזכיר עובדה זו כל הזמן.

ברגע שהדבר ברור, ניפצנו את המיתוס של העולם האוטומטי לחלוותין, לפיו מודעות אינטלקטואלית אנושית הן צירוף מקרים שונה במרחבי טיפשות אינטלקטואלית. כי אם התנהוגות של ארגניזם נויה בהבנה רק במונחי סביבתו, מתוך התנהוגות אינטלקטואלית נובע קיום עולם אינטלקטואלי. ברור שם "חלוקת" לא קיימים ממש, אין טעם בדיורים על חלק אינטלקטואלי של שלם לא אינטלקטואלי. קל לראות שמהור קיום יצור אנושי אינטלקטואלי נובעת חברה אנושית אינטלקטואלית, כי חשיבה היא פעילות חברתית – החלפת הדדיות של מסרים ודעות, המבוססת על מוסדות חברתיים כמו שפות, מדעים, ספריות, אוניברסיטאות ומוציאונים. אך מה על הסביבה הלא-אנושית, שבה פורחת החברה האנושית?

אקולוגים מדברים על "התפתחות של סביבות" מעל ומעבר להתפתחות של הארגניזמים. האדם לא הופיע על פני האדמה לפני שהאדמה, על כל הצורות הביולוגיות שעל פניה, התפתחה לדרגה מסוימת של שוויון משקל וסיבוכיות. בנקודה זו של התפתחות, מן האדמה "נובע" האדם, ממש כשם שמיומו של האדם נובע כוכב לכט ברמת ההתפתחות זו. שווי המשקל של הטבע, היא "ההרמונייה של הקונפליקטים המוכלים", שבה האדם מושגש בתוך רשת של ארגניזמים מדהימים במערכות התלויים הדדיות. טליירד דה שרדין קרא לכך "ביוספירה", קרום היצורים החיים המכסה את ה"גיאוספירה" המקורית, הכוכב המורכב ממינרלים. חוסר מידע על התפתחות הארגани מן האי-אורגני, בצירוף מיתוסים מטעים על חיים ש" הגיעו לתוך" העולם הזה מהICON האי-אורגני, הוכיחו לאילו הרבה שורץ חיים, והוא "הולכתם", שהוא מושגש על הרים, אנו נוטים לחשב על כוכב הלכת שלנו כאילו היה סלע שורץ חיים, והוא אבסורד כמו לחוש על הגוף האנושי כאילו הוא בלבד השורץ תאים. ברור שאת כל צורות החיים, כולל האדם, יש להבין כ"סימפטומים" של כדור הארץ, של מערכת השימוש והגלקסיה – ואז לא ניתן להימנע מן המסקנה שהגלקסיה היא אינטלקטואלית.

אם אני רואה עז לראשו בחורף, אני עשוי להניח שהוא לא עז פרי. אך כשאני חזר בקייז ומוצא אותו מכוסה בשיזיפים, עלי לקרוא: "סלח לי! בסופו של דבר מתברר שכן הייתה עז פרי". וعصיו תאך לעצמך שלפני ביליוון שנים סיירו במערכת השימוש שלנו יצורים מחלק אחר בגלקסיה עם הצלחת המועופפת שלהם ולא מצאו חיים. הם היו פוטרים אותו כ"ערימה של סלעים ישנים". אך

אם יחורו הימים, יהיה עליהם להתנצל: "טוב, בסופו של דבר מבהיר שהייתם סלעים שמייצרים אנשים!!" תוכל כמובן לטעון שאין דמיון בין שני המצבים: עז הפuri היה פעם זרע בתוך שיזף, אבל כדור הארץ – ומערכת השמש או הגלקסיה עוד פחות – לא היו מעולם זרע בתוך אדם. אבל, למרבה ההפתעה, תעשה בכך טעותمرة.

ניסיתי להסביר כי היחס בין ארגניזם ובין סביבתו הוא **הדי**, שאף אחד מהם אינו "הסיבה" או הגורם לאחר, כי היחס ביניהם הוא קוטבי. לכן, אם הגיוני להסביר את הארגניזם וה坦הגותו במונחי הסביבה, הגיוני להסביר את הסביבה במונחי הארגניזם (שמرتה את זה בתוך השווול עד עכשו כדי לא לבבל את ההיבט הראשון של התמונה). כי ישנו מובן ממשי ופיזיקלי שבו האדם, וכל ארגניזם אחר, יוצר בעצמו את סביבתו.

במובן מסוים, כל הידע שלנו על העולם הוא ידע עצמי. כי ידע הוא תרגום של אירועים חיצוניים לתהליכיים גופניים, ובפרט למצבים של מערכת העצבים והמוח: אנחנו יודעים את העולם **במונחים** של הגוף, ומתוך התאמה עם המבנה שלו. שינוי כירורגי במערכת העצבים, וככל הנראה גם אברי חישה עם מבנה שונה, מביאים לסוגי תפיסה שונים – ממש כמו שמייקרוסkop וטלסקופ מביאים לראייה שונה مثل העין העורומה. לדברים יש למשל עיניים מוקוטבות, שמאפשרות לנו לקבוע את מקום השימוש באמצעות ראיית פיסה כלשהי של שמיים כחולים. במקרים אחרות, עקב המבנה השונה של העיניים, השמיים שנראות שונים מהশמיים שאנו רואים. עטלפים וווני דואר מצוידים בצד חישה דומה לדודא, ובמובן זה הם רואים יותר "מציאות" מאשר רואים ללא ציוד מיוחד.

מנקודת מבטן של העיניים שלך, ניתן לחשב שהראש הוא ריקנות בלתי נראית, לא מואר ולא חשוף, ניצב בדיקת מתחורי הדבר הקרוב ביותר שנייתן לראות. אבל למעשה כל שדה הראייה "בחוץ ומפניים" אינו אלא תחשוה חלקה האחורי של הראש שלך, מקומו של המרכז האופטי של המוח. מה שאתה רואה בחוץ, הוא למעשה כיצד "נראה" או "מרגיש" הראש שלך מבעניהם. באופן דומה, גם כל דבר שאתה שומע, חיש, טעם וריח הוא סוג ויברציה שיוצרת פעילות גומלין עם המוח שלך, וזה מתרגם את הויברציה למה שאתה מכיר בתוך אור, צבע, צליל, קשיות, מליחות כובד או חמצצות. אלמלא המוח שלך, כל הויברציות הללו היו דומות לציליל שנשמעו כשמהותיים כף יד אחת, או מקלט שמתווסף על תוף בלי עור. בלי המוח שלך, או מוח כלשהו, העולם היה משולל

כל אור, חום, משקל, מזקקות, תנואה, חלל, זמן או כל תכונה אחרת שנייתן להעלות על הדעת. כל התופעות הללו הן אינטראקציות, או טרנסקציות, בין ויברציות ובין סידור מסוים של נאורים. ויברציות של אור וחום מהמשמש לא הופכות לאור או לחום עד שמתבצעת אינטראקציה עם ארגניזם חי, בדיק כמו ששומם קרני אור לא נראה בחלל בלי שישתברו בחלוקתם באטמוספירה או באבק. במילים אחרות, כדי שימושו יקרה, "צרכים שניים לטנג'ו".

כפי שראינו, לכדור בווד בחלל אין שום תנואה, בזמן שני כדורים יוצרים את האפשרות של תנואה קווית, שלשהאפשרות תנואה מישורית, וארבעה אפשרויות תנואה למרחב תלת ממדי.

אותו דבר נכון גם לגבי זרם חשמלי. חשמל לא "זרום" דרך תיל עד שהקובט החיווני יהיה קשור לשליי, או, פשוט, זרם לא יתחליל כל זמן שאין לו פתח יציאה, וארגניזם חי הוא "נקודת יציאה" שבולדיה לא יכולים להתקיים "זרמים" או תופעות של אור, חום, משקל, קשוות וכדומה. הקסם של המוח מחולל פלאים אלה מן היקום, כמו שנגן הנבל מנגינה מミתרים דומים.

דוגמא עד יותר משכנעת של קיום בתורה יחס הוא ייצור הקשת בענן. קשת מופיעה רק כשהקיים יחס תלת צדי בין שלשה גורמים: השמש, לחות באויר, וצופה. אם כל השלשה נוכחים, ואם קיימות ביניהם האוזיות הנכונות, אז, ורק אז, תתקיים תופעת ה"קשת". למרות שהקשת נראה שקופה ואורירית, היא איננה אשלייה סובייקטיבית. היא ניתנת לאישוש על ידי כל צופה, למרות שככל אחד יראה אותה במקום שונה מעט. כמובן, רדפתו פעמי אחדי קצה הקשת רכב על אופניים, והתפלائي לראות שהיא תמיד התרחקה. זה היה כמו לנשות לתפוס את השתקפות הירח בימים. לא הבנתי אז ששם קשת לא תופיע בלי שהשמש, אני, וכן המרכז הדמיוני של הקשת נהיה על אותו קו ישר, וכך בזמן שנייתי מקום, שנייתי גם את המיקום לכואורה של הקשת.

ברור לכן שקופה במקום הנכוון, חיוני להופעת הקשת כמו שני הגורמים האחרים, הלא הם המשש והלחות. ברור שניתן להגיד, **אם** המשש והלחות היו ביחס הנכוון, מעלה האוקיינוס למשל, הרי כל צופה על ספינה שהיתה מגיעה למקום המתאים ביחס אליו **היה** רואה קשת. אבל ניתן גם להגיד שאם הצופה והשמש היו ניצבים בזווית הנכוונות, הרי שהיתה נוצרת קשת **אם** הייתה לחות באויר!

משמעות מה, נראה כאילו צירוף הנסיבות הראשונות שומר על קיום מציאותי של הקשת בלי קשר לקיום הצופה. אבל נראה לאוראה שבצירוף הנסיבות השני, בלי ה"מציאות החיצונית" הישנה והモוצקה, הקשת לא קיימת. הסיבה היא רק שהדבר תומך במיתולוגיה הנוכחית שלנו הטוענת בדברים קיימים בזכות עצםם, בין אם הצופה קיים ובין אם לאו. זה תומך בפנטזיה שהאדם איננו באמת מעורב בעולם, שהוא לא באמת משנה דבר, והוא יכול לצפות במציאות באופן בלתי תלוי ובלי ישינה אותה. כי המציאות של העולם הפיזיקלי המוצק והמוחשי שנמצא "שם" בין אם אנחנו רואים אותו ובין אם לאו, מתאים למיתוס שכל צופה הוא אגו נפרד, "בעימות" מול מציאות שנפרדת לחלוות ממנה עצמו.

קל אולי לאמץ את העמדה הזאת, כשהדברים על נושאים כמו קשת בענן והשתקפות, נושאים שקיים לא נראה ממש מוחשי. אבל מה אם יתרר לנו לפתע פתאום שאנחנו תופסים סלעים, הרים, וכוכבים בצורה דומה? אין בכך שום דבר לא הגיוני. דיברנו פשוט על אינטראקציה בין ויברציות פיזיקליות ובין המוח והחושים המוחברים אליו, ואמרנו רק שיצורים בעלי מוח הם חלק אינטגרלי של המבנה שכולל גם את האדמה המוצקה והכוכבים, וכי בלי החלק האינטגרלי (או קוֹטָב הַזְּרָם) הזה, כל היקום לא יהיה מוחשי, כמו קשת ללא טיפות מים, או ללא צופה. ההתנגדות שאנחנו מגלים לטיעון הזה היא פסיכולוגית. הטיעון גורם לנו לחוש חוסר בטחון, כי הוא מערער את הדימוי המוכר של העולם שבו סלעים הם, מעל הכל, סמל של מציאות קשוחה ובלתי ניתנת לערעור, וצור העולמים הוא מטפורה לאלים עצמו. המיתולוגיה של המאה התשע-עשרה גימדה את האדם לחידק זעיר, חסר כל חשיבות, ברחבי יקום רחב ללא שיעור ונצחי. הרים גדולים מדי, והשינוי מהיר מדי, מכדי שנקלט שהחידק הקטן הזה עם מוחו המופלא מחולל את כל היקום הזה, כולל הgalaxies במרקם מיליאוני שנות או.

האם נובעת מכאן המסקנה, הבלתי הגיונית בעיליל, כי לפני שנוצר הארגנים חיו הראשונים בעל המוח, לא היה קיים היקום – שהთופעות האורגניות והאנאורגניות נוצרו באותו רגע? האם יתכן שכל ההיסטוריה הגיאולוגית והאסטרונומית היא לא יותר מאקסטראפולציה – ומדובר על מה **שעשוי** היה לקרות **אילו** היה צופה? יתכן. אבל הטענה שלי היא יותר זהירה. את העובדה שכל אורגנים מחולל את היקום שלו יש לאזן באמצעות העבודה, המוגדרת או הקוטבית, שהסבירה הטוטלית יצרה את הארגנים. זאת ועוד, הסביבה הטוטלית (או הסיטואציה), קיימת גם למרחב וגם בזמן – גם גודלה וגם ארוכה

מן הארגניזם המוכל בשדה. הארגניזם מחולל ידיעה של העבר לפני קיומו, ושל עתיד לאחר מותו. מצד שני, היקום לא היה מתחילה, או מתגלה, אם לא היה עומד לככלול בעתיד כלשהו ארגניזמים – בדיקן כמו שהזרם לא היה מתחילה לזרום מן הקצה החיווי של המוליך עד שלא היה מחובר הקצה השילילי. העקרון זהה, בין אם לוקח ליקום ביולוגי שנים לקטב את עצמו בארגניזמים, ובין אם לוקח לזרם שנייה לעבר במוליך שאורךו 300,000 ק"מ.

הרשוי לי לחזור על העבודה, שהקושי בהבנת הקוטביות ארגניזם/סביבה הוא פסיכולוגי. ההסתוריה וההתפוצה הגיאוגרפית של המיתוס אינם ברורים, אבל במשר אלפי שנים חיינו באובססיה עקב ענוה מזוייפת: מצד אחד, גימדנו את עצמנו לכדי סתם "יצורים", שהגיעו לעולם בלחמתו של אלוהים או בצרוף מקרים עיוור, ומצד שני, תפנסנו את עצמנו כאגו פרטוני נפרד, הנאבק לשילטה בעולם הפיזי. חסירה לנו הענוה האמיתית, ההכרה שאנו חברים בביוספרה, ב"הרמונייה של הקונפליקטים המוכלים" – שבה לא נוכל להתקיים ללא שיתוף פעולה של הצמחים, החרקים, הדגים, הבקר והבקטריות. באותה מידה, חסר לנו הכבד העצמי שנובע מן ההכרה בכך שאינו, הארגניזם האינדיבידואלי, הוא מבנה עשוי בצורה כה מופלאה בגאנזיותה, שהוא מעורר את כל היקום לחיים. בתהילך בו התנכרנו מכל הדברים על מנת לתאר אותם ולשלוט בהם, ייתמן את עצמנוحن מהעולם הסובב אותנו והן מגוננו אנו – השארנו "אני" כrhoח רפואי מנוכר ומماער, חרד, אשם, לא שיר ובודד.

אימצנו השקפה על העולם וסוג שפויות מיוישת, כמו פחת בירה חלודה על החוף. זהו עולם של **חפצים**, של כלום-חווץ-מ- כמו שולחן פורמייקה עם מסגרת אלומיניום. המצב נראה מרגיע מאד – אבל הוא לא מחייב מעמד, ולכן יש להגן עליו, גם במחיר של חרכיב כל הפלנטה בחזרה למצב של סלע עירום. הרוי ככלות הכל, החיים הם תאונה מבולבלת, מטופפת ודביקה בעולם שהוא גיאולוגי בסיסונו. "אם האדם יבקש ממך לחם, האם תתן לו אבן?" התשובה היא כנראה "כן".

אבל המחלוקת אינה עם החשיבה המדעית אשר, נכון להיום, התקדמה הרחק מעבר לכדרוי הביליארד של ניוטון, ולמיתוס של יקום מכני ואוטומטי לחלווטין של חפצים בלבד. נכון שהמדע התחיל כך, אבל בהתאם לעקרון של וויליאם בליק ש אמר "**טיפש שמתמיד בטיפשותו יהפוך לחכם**", המדען המתמיד יהיה הראשון להכיר בהתיישנות של המודלים הישנים של העולם. פתח ספר לימוד טוב ומקובל בנושא תיאוריות הקונטיניטים:

לא ניתן לחלק נכון את העולם לחלקים נפרדים; במקום זאת, יש לראות בו ייחידה בלתי ניתנת לחלוקת שבה חלקים שונים מופיעים כקירובים תקפים רק בגבול הקליני (כלומר הניתוני)... לכן, ברמת הדיק הקובונית, לאובייקט אין שום תכונות "עצמיות" (למשל, גל או חלקיק), השיכות לו בלבד. במקום זאת, הוא חולק את כל תכונותיו באופן הדדי ובלתי ניתן להפרדה עם המערכות עמן הוא מקיים אינטראקציה. זאת ועוד, כיוון שאובייקט נתון, כמו למשל אלקטרוני, מקיים בזמןים שונים אינטראקציות עם מערכות שונות המגלות פוטנציאלים שונים, הוא עבר... טרנספורמציות מתמידות בין הצורות השונות (למשל, צורת גל או חלקיק) שבהן הוא יכול למש את עצמו.

אף על פי שלפני התפתחות תיאורית הקובונטים לא נתגלו בפיזיקה נזילות ותלות כזו של הצורה בסביבה ברמת החלקים האלמנטריים, הרי שהן אינן בלתי שכיחות... בשטחים כמו הבiology, אשר עוסקים במערכות מורכבות. כך, תחת תנאי סביבה הולמים, עשויה בקטירה להתפתח שלב של נג, אשר שונה ממנה לחלוטין במבנהו, ולהיפך.⁷

لتמונה זו יש גם צד אחר ומשלים, אשר מוצג על ידי הביוфизיקאי הדגול ארווין שרדינגר:

לא יעלה על הדעת שאחדות הידע, ההרגשה והבחירה שאתה מכנה בשם "**עצמך**" הגיחה בהכרח לקיום מtower ריק ברגע מסוים בעבר הלא רחוק; סביר יותר להניח שהידע, ההרגשה והבחירה הם נצחים ובלתי משתנים במהותם, ובאופן מסוורי הם אחד אצל כל בני האדם, או נכון יותר בכל יצור תבוני. אך לא במובן **זהה** - **אתה** חלק, פיסה, של הישות הנצחית והאין סופית, היבט או תמורה שלה, כמו בפנטזיאזם של שפינואה. כי אז עולה הבעיה המביכה הבאה:izia חלק,izia חלק, היבט הם **אתה?** מה מבחין באופן אובייקטיבי בין ובין האחרים? לא, וככל שהוא לא מקובל על ההגון המקובל, אתה – וכל היצורים המודעים האחרים – הם הכל בכלל. ולכן החיים שלהם אינם חלק מהקיים הכללי, אלא במובן

---

⁷ David Bohm, *Quantum Theory*. Prentice-Hall Inc., 1958. pp. 161-62.

מסויים הם עצםם **הכל**; אלא שהכל לא בניוvr כרך שנייתן לסקור
אותו במבט בודד אחד.⁸

מתוך היקום נובע הארגניזם, ומכל ארגניזם בודד נובע היקום. אלא
שה"חצצה המבודדת" של אלומת הפנס שלנו, תשומת הלב הצרה שחוינכו
אותה לייצר "דברים" נפרדים מתוך המבטים החטופים, צריך אייכשו
להיפתח למבט הרחב, ששרдинגר מציע:

אתה יכול להשליך עצמן על הקרקע, להשתטח על אמא אדמה,
תוך שכנו עמק שאתה והוא חד הם, וכן גם היא ואתה. אתה
مبוסס בחזקה כמוותה, כמוותה לא פגוע, בעצם פי אלף חזק ובלתי
פגיע ממנה. כי כמו שברור שהוא תבלע אותו אחר, כך ברור
שהיא תצעד אותו קדימה למאץ וסבל חדשים. ולא סתם יום
אחד: CUT, היום, כל יום היא לוקחת אותו קדימה, כמו שכל יום
היא בולעת אותו אלפי פעמים. כי תמיד ולנצח יש רק **עכשווי**,
העכשווי האחד והיחיד; ההווה הוא הדבר היחיד שאין לו קץ.⁹

---

⁸ Erwin Schrodinger *My World*. Cambridge University Press, 1964. p. 21-22

⁹ שם, עמוד 25

פרק חמישי

נו, או מה?

דיבור על חזון חדש גורר מיד את השאלה: "מה יוצא לנו מזה?" מדהים, אבל זה קורה תמיד כשהדברים עם אנשים שגדלו בסביבה פרוטסטנטית. קתולים, הינדים, בודהיסטים, מוסלמים וטואויסטים מבינים חזון, או התבוננות, הם בעלי ערך פנימי, ערך עליון אפילו, במובן של "חזון האושר" בו כל היצירום שקיים באופן נצחי בדעת האל ואהבתו. אין כמעט פרוטסטנטי שלא יתעכبن מזה, ותפילה רשמית שלהם מבקשת ששוכני גן העדן יזכה "להקדם תמיד בעבודת האל ואהבתו" כי, בסופו של דבר, את הקדמה אי אפשר לעזר. אפילו גן העדן חייב להיות קהילה פתוחה.

לדעתי הסיבה היא שהפרוטסטנטיות המודרנית, במיוחד בנסיבות הליברליות והמתקדמיות שלה, היא הדת שמושפעת ביותר מן המיתולוגיה של עולם החפצים, ושל האדם כאgo נפרד. האדם מוגדר ומרגיש כר, לא מסוגל כМОבן לחוש עונג וסיפוק, שלא לדבר על יצירתיות. לאחר שפיתו אותו להאמין באשליה, שהוא מקור עצמאי ואחראי לפעולותיו, נוצר מבינתו להבין מדוע מה שהוא עשה אף פעם לא מביא למבה **שכרי** היה ל��רות, כי חברה שהגדרה אותו כנפרד, לא יכולה לשכנע אותו להתנהג כאילו הוא באמת שיר. וכך הוא סובל מרגש אשמה כרוני ומשקיע מאמצים הירואים להשקיית את מצפונו.

מהמאזים הללו צומחים שירותים סוציאליים, בתים חולים, תנועות שלום, תכניות סיוע חזץ, חינוך חינם וכל הפילוסופיה של מדינת הסעד. ועודין רודפת אותנו האמת המרה, שיכל שהיומות ההירואיות והראויות לשבח האלה מצלחות, הן מעלות בעיות מפחידות חדשות. ראשית, כמעט אף אחד לא בוחן לעומק איזה מטרה צרכות היומות הללו להשיג. לאחר שנאכיל את הרעב, נלבש את הערום ונשכך את חסר הבית, מה אז? האם המטרה היא לאפשר לחסרי המזל, לעוזר לאלה שחסריazel עד יותר? להפוך את ההינדים והאפריקאים לבורגנות, שבה כל בנגלי וכל בן זולו קיבל את הזכות להשתתף במירוץ העכברים המיחוד שלנו, יוכל לקנות מכשרי חשמל וטליזיה כדי שימושו להשתתף במירוץ?

לפני כמה שנים, טיל חבר שלי במטה תה סמור לדרג'ילינג, שם לב לקבוצת חלקות שבה היו שיכים עלוביים במיחוד. כשחקר לטיבה, אמרו לו

שהבעלים ריחם כל כך על הפעלים המסקנים, עד שהכפיל את שכרם. התוצאה הייתה שהם הגיעו לעבודה רק חצי מהימים, ובעונה הקրיטית שבה צריך לטפל במעט מדי יום ביום, הייתה התוצאה הרסנית. החבר שלי הציג את המקרה לפני קומוניסט היהודי, שהציע לשלם להם באמת כפול אבל להכריח אותם לעבוד. ואז הציג את המקרה לפני איש עסקים אמריקני. הפתרון שלו היה לשלם להם כפול – ולהכenis רדיו לבטים שלהם! אף אחד לא הבין שהאנשים הללו העריכו זמן בטלה יותר מאשר כסף.

אנשים שהם פעילים כפויים מתקשים להבין, כי הבעיות החברתיות והכלכליות לא ניתנות לפתרון באמצעות מאמצים וטכנייה בלבד. גורם זר לא יכול להגיע כמו איזה סנטה קלואוס ולסדר את העניינים – במיוחד אדם חיצוני מהסוג שלנו, שאין לו שום הרגשת شيء בעולם, ותמיד נודף ממנו ניחוח של התרבות. הוא לא ממש ידוע מה הוא רוצה, אבל כולם חושים שהמתנות שלו קרוכות באין סוף התחייבויות. אפשר לסגור עלייר, אם ברור לך מה אתה רוצה, ושתהיה מרוצה אם זה יתגשם. אבל אם אתה לא ידוע מה אתה רוצה, לרצונותך שלך אין גבול, ואף אחד לא ידוע איך להתנהג איתך. מי שלא מסוגל ליהנות, לא יהיה מסופק ממשם דבר. אני לא אומר שחברות הענק האמריקניות והאירופיות מנוהלות על ידי נבלים חמפניים, שנזונים מלשד הארץ וחלבה על חשבון כל היתר. הנΚודה מתבהרת רק כשהאנחנו מבינים, מתוך חמלת צער, שרבים מהאנשים החזקים והעשירים ביותר בקרבנו, אינם אלא שוטים אומללים התקועים על הליכון שנושא בלי הפק, ואין להם שמצ של מושג (מלבד לפעמים מאד) איך לבזבז כסף ולהינות ממנו.

לו הייתי עובד אלילים,
היהתי שר בשבח היין,
עבדי היו נוטעים כרמים,
והיהתי לוגם מן השיכר האדום.

אבל היגנס עובד אלילים,
עבדיו מאפירם ומצטמקרים,

כדי שיוכל לשנות הלב פושר

בדיק פעמיים ביום.¹⁰

האמת המדיהימה היא שמייט מאמצינו בכיוון של זכויות אדם, שלום בין לאומי, פיקוח על הילודה, שימור משאבי הסביבה וסיעוע לרעבים עלי אדמות – ככל שהם נחוצים – מזיקים יותר ממועלם, כל זמן שתתבצעו מתוך הגישה הקיימת. כיוון שבמצב העניינים הנוכחיים, אין לנו שום דבר שנוכל לתת. אם אנחנו לא נהנים מעושרנו ואורה חיינו, בשום מקום לא יהנו מהם. מובן שהם יתנו זריקה אנרגיה, כמו שסמי מרץ נותנים בזמן של עיפות קיצונית. אבל שלום יכול להגיע רק למי שחי בשלום, ורק מי שאוהב יכול להראות אהבה לאולה. שום פעילות אהבת לא תתרחש מתוך אשמה,פחד, או ריקנות פנימית, שם שמי שלא מסוגל לחיות היום, לא מסוגל להזכיר שום תוכניות ראיות לעתיד.

לאדם הנפרד אין תוכן, במשמעות הכפולה של המילה. תמיד הוא חי בתקווה, תוך מבט למהר, כיvr חונך מילדות, כשנתנו לו>Create כדי לפיס את העם, שנולד מחוסר היכולת להבין את הקשרים הקיימים. אם תרצה למצוא דת עממית אמיתית בתרבות שלנו, לך לראות את הפולחן של סנטה קלואוס. עוד לפני החודש האחרון בשנה, שאמור להיות חדש של צום כהכנה לסעודה החג, מקושטים הרחובות לכבוד חג המולד, החנויות נוצצות מקישוטים צעקניים ותציגות חגיגית של מתנות, ומערכות כרייה מסללות מזמורים אלקטרוניים, עד שהרבה לפני הגיע נמאס לך עד מוות ממשי התהילה לישו. ברוב הבתים העצים מואהבים ומקושטים, ובהמשך המבצע הם מוקפים באותו עטיפות נוצצות עם סרטים מבהיקים, שנראים כאילו היכלו מתנות לניסיכים ונסיכות. בערב קריסמס אנחנו כבר אחורי מסיבות חג המולד בבתי הספר ובמשרדים, שנערכו בטרם ינעלו המוסדות לקרה החג,vr שهماסיבות כבר ממש יוצאות מן האף. אבל עוד יש את העטיפות מתחת לעץ והגרביים ליד האח.

כשmagיע היום האחרון הילדים משלhbבים. הם בקשי מסוגלים לחכות לאורחות הבוקר, ולאחר שכמעט לא ישנו בלילה, הם קורעים את חבילות הזהב והכסף לאירים כאילו היה בהם לא פחות משיקוי נערוי הנצח או אבן החכמים. עם צהרי היום נראה חדר המגורים כאילו משאית עם נייר למייחזר התנגשה

¹⁰ (1) G. K. Chesterton, "The Song of the Strange Ascetic," *Collected Poems*. Dodd, Mead, New York, 1932. p. 199; Methuen, 1950.

בחנות צעכועים בדולר, והשאירה גրוטאות של רסק קרטוניים, נסורת, נייר עטיפה, וסרטים מסולסלים; עניבות, בובות הפוכות, דגמי רכבות מורכבים למחצה, חליפות חלל, פצחות אטום מפלסטיק וחפיסות שוקולד מפארות, מאות קוביות לגן, קישוטים מרוסקים, מכוניות מיניאטוריות, אקדמי מים, בקבוקי וויסקי, ובלונים. שעה מאוחר יותר הילדים גועים בבכי או צוחחים, וצריך לגרש אותם החוצה בזמן שמפניהם את הבוגן כדי להכין מקום לסעודה החג. מכאן ואילך עוברים שנים עשר ימי המועד עם בטן כואבת, שפעת וכאבו ראש, וכשmagיע ערב ראש השנה משתקרים המבוגרים כדי לשכוח את כל האירוע.

אני מודה שננהנתי מעד לכתוב את התיאור זהה, אבל מדובר על צפייה דרוכה שהפכה לבлон שיצא מمنו כל האויר. הבחורה הייתה פצחה אבל הגבר היה אימפוטנט. אבל בגלל שאופה שהוא חייב להיות משהו, מטפסיםשוב את הציפיות, כדי שיכלנו נמשיך לצעוד במרץ לעבר הצ'ופר המוזהב בקצה המסלול. מה זה יכול להיות? הילדים יודעיםמצוין עד שהם נלכדים במירוץ העכברים. אחת מהמתנות שהכי אהבת בילדותי, הייתה טבעת זולה עם "יהלום" מזכוכית. קיבלתי אותה די במקירה – שהוא שיצא מתוך שקטה מסתיבה. אבל אני ישבתי למול האח עם החפץ הקסום הזה וסובבתי אותו כדי למכוד את הגוננים השונים של האור שהבליחו דרכו. ידעתי שמצאתי את טבעת שלמה המלך, בעארתה זימן את השדים עם כנפי הנחושת – ולא שרציתי שייעשו שהוא בשביי, כי די היה לי להיות באוורה ההייא, לחזות ביצורים הקסומים קמים לתחיה בלהבות האש, ולהרגיש שאני ברגע עם עולם גן-העדן הנכחי.

כמה אופייני שהתרבות שלנו, תרבות שמטפסת שפויות של פחית בירה מחלידה, מייצרת מעט מוד מוצרים קסומים. התכשיטים חלקים ומשעממים. האדריכלות חפה כמעט מכל העזה, רדופת אובייסיה להקמת קוביות זכוכית. ספרי ילדים נכתבים על ידי נשים רציניות, עם שם משפחה כפול ובלתי כל דמיון, ואשר לחברות הקומיקס, שמתם פעם לב לרהייטים בבית של פופאי? טקסי הכנסייה הקתולית הם בהחלט בעלי פוטנציאל לקסם, אבל ממלמים אותם במהירות شيئا, או שהם עוברים רצינאליזציה באמצעות פרשן. דרמה או טכסיות בהתנגדות היום יומיית, נחשבת החצנת רגשות והתנגדות ל��יה, ונימוסים והליך הփכו חלק בלתי נפרד מהעמדת פנים – אם מקיימים אותם בכלל. לא ייצרנו שום דבר שימושה לשטיחים הנדרים מהאזור, לזכוכית, לאריחים

ולכתבי היד המאוירים מפרס, לחפשי העור מערב, לעבודות האAMIL והאהב מספרד, לבדים מהוזו, לחרסינה וلتחרה מסין, לקטיפה ולחפשי הלכה מיפן, לשטיחי הקיר מצרפת, או לתכשיטים של האינקה. (אם כי, דרך אגב, יש לעיתים מכשירי אלקטرونיקה קטנים שמאכירים תכשיטים יפים).

הסיבה היא לא רק שאנחנו ממהרים מדי ואין לנו שום תחושת הוויה: לא רק שאין לנו אפשרות היום להשיקע את העבודה שחפצים כאלה דורשים, לא רק שאנחנו מעדיפים כסף על פני חומרנות. הסיבה היא שחוישפנו את העולם מכל קסם. איבדנו אפילו את חזון גן העדן, קר שהאמנים והאומנינות שלנו לא יכולים כבר לראות איך הוא נראה. זה המחיר שיש לשלם, עבור הניסיון לשלוט על העולם מנקודת המבט של ה"אני", לגבי כל דבר שניית להתנסות בו הוא אובייקט חיצוני ו"כלום-חוץ-מ".

ניסיונו לחזור על עקבותינו יהווה מאמץ סנטימנטאלי ובבלתי אפשרי. ילדים נמצאים ברגע עם גן עדן בדיק במידה שלא למדו עוד את התעלול של האגו, וזה נכון גם לגבי תרבויות אחרות, לפי אמות המידה שלנו, "פרימיטיביות" ובאופן אנלוגי "ילדותיות". אם אתה מבין, לפחות בתיאוריה, שהתעלול של האגו הוא בלוף, וsemester לכל, "אני" ו"היקום" הם אחד, ובעקבות זאת אתה שואל "אז מה? מה הצעד הבא, איך מישמים את זה בצורה מעשית?" אני עונה שמה שנחוץ הוא לגבש את ההבנה, לפתח את יכולת להנות, להיות את הוויה, ואת המשמעות שכרכוה בך. בלי זה אין לך מה לתת – למטרות שלום או הבנה בין גזעית, להודים וסינים מורубים, או אפילו לחבריהם הקרובים ביותר שלך. בלי זה, כל דאגה חברתיות תהיה התערבות מבלגנת, וכל פעולה למען העתיד תהיה אסון מתוכנן.

אר הדרך איננה לחזור אחריה. כמו שהמדובר בהתגבר על הראייה האטומיסטית והמכניסטיבית של העולם בעזרת **עוד** מדע, ניתן להתגבר על תעלול האגו באמצעות מודעות עצמית מוגברת. הסיבה היא שאין אפשרות להפטר מהרגשת הנפרדות באמצעות מה שנקרא "פעולה רצונית", על ידי הניסיון לשכך את עצמן, או בעזרת השתקעות בעניין אחר. זו הסיבה שהטפה מוסרית היא כשלון כה חרוץ: היא מטפח רק צביעות מתוחכמת – מטיפים לאנשים לחוש אשמה, בושה או פחד, והם קופים על עצמן להתנהג כאילו באמת אהבו את الآخر, קר שה"מצוות" שהם עושים הופכות להרשות יותר, ומעוררות יותר דחיה מאשר ה"חטאיהם" שלהם. פרוייקט עבודה סוציאלית, שם

"הארגון לחסדים ותרומות" (אל"ת בקצרה) שהופעל על ידי גברות אנגליות שרות דרך וראויות להערכתה, היה ידוע בשם "הכnu לנו או שטרעב".

הפילוסוף התاؤיסטי צ'יאנג צה תיאר מאמצים כאלה, להיות חסר אגו, בתור "חיפוש נמלטים בעוזרת הקשה על גופים", או בשפה שלנו, יצאה למדף משטרתי חשאי בסירנות מיללות. או, כמו שאומרים הינדים, דומה הדבר לנישון **לא** לחשוב על קופ כשתה רוקח תרופה, בכלל האמונה העממית שמחשבה על קופ מבטלת את השפעת התרופה. הדבר היחיד שמאמורים מהסוג זהה מלמדים אותנו הוא שהם לא יעילים, כי כמו שננסה להתנהג כראוי, ללא חמימות או פחד, אך נוכח יותר שהוא פועלם בדיק ממעדים – מפני שהבינו, שהרצון קדושים תמיד הכריזו על עצם כחותם מוגדים – מפרק שהבינו, להעריך להיות קדוש נובע מהחטא הגרווע בקולם, הגאווה הרוחנית, ומtower הרצון להעריך את עצמר בתור המנצה, בתחרות של אמנות האהבה וחוסר אנקיות. בבסיס כל זה נמצא בור ללא תחתית של מעגל מרושע: המשחק "אני מכח על חטא יותר ממפרק" או "הגאווה שלי בצדניות שלי היא יותר גרואה משלך". האם נתן **לא** להיות מעורב באיזו שהוא צורה של משחק "אני יותר"? "אני פחות יותר מפרק", "אני יותר גרוע מפרק", "אני רואה יותר טוב ממפרק", שככל דבר שאחננו עושים הוא משחק של 'אני יותר'. התעלול של האגו מחזק ומאשש את עצמו בכל סיבוב וסיבובו של המשחק.

אבל, כשאני ממשיר במשחקים האלה, מודיע יותר ויותר למודעות שלי, עր יותר לכך שאין לי אפשרות להגדיר את עצמי בתור **למעלה** בלי שאתה (או שהוא שונה ממני) תהיה **למטה**, אני רואה ברור כשם, שאתה **תלוי** זהה שאתה תהיה למטה, כדי להיות למעלה. לעולם לא אדע שאתה שיר לחוג הפנימי של ה"טוביים" ה"נחמדים" או ה"נගלים" בלי עזרת החוג החיצוני של ה"רעים" ה"מכוערים" או ה"מקוללים". איך יכול חוג פנימי לשמור על האגו הקולקטיבי שלו, בלי להתענג בשיחות סלון על ההתנהגות המחברת של אלה שמחוץ לקבוצה? עצם זהות של גענים דרומיים, תליה בהגידה עם ה"כשוניים" המלוטדים. אבל, מצד שני, הקבוצות בחוץ מרגשות שהן באמת ובתמים "בפנים", ומצוות את האגו הקולקטיבי שלן, מתענגים ומתרמירים על המרבעים, הבורים, והבורגנים המקוללים. אפילו תומס מקווינס הודה, שחלק מברכת הצדיקים בגין העדן נובע מהאפשרות להציג מעבר לחומה וליהנות מ"משפט צדק" של החוטאים המתפתלים בעינוי הגיהנום. כל האזוכים זקנים

למפסידים; כל הקדושים זוקקים לחוטאים; כל החכמים זוקקים לטפסים – ככלומר, כל עוד הסיפוק העיקרי בחיקם מגע מזה, ש"אתה שווה משה" או "שאתה מישהו" בתרור אלילון מיוחד ונבדל.

אבל אני מגדיר את עצמי במונחים של אתה; אני מכיר את עצמי רק במונחים של משה "אחר", ולא חשוב אם אני רואה את الآخر מעלי או מתחתיו, בסולם. אם הוא למעלה, אני נהנה מהסיפוק של רחמןות עצמית; אם למטה, אני נהנה מהסיפוק של הגאותה. אני הוא "הולcum" אתה הוא אתה. וכך, לדברי הרבה החסידי, "אם אני הוא אני כי אתה הוא אתה, ואם אתה הוא אתה כי אני הוא אני, אז אני לא אני ואתה לא אתה". אבל באמת, אנחנו שנינו הוא המשותף בין מה שמרטין בובר כינה אני-ואה ואני-והלו – המגנט עצמו שעוכן בין כתביו, בין אני כשלעצמו ובין מה שמורגש בתורה אחר.

הנה היא, עובדה שלא ניתן להכחיש באופן תיאורתי. אבל השאלה היא, איך להתגבר על **ההרגשה** שאתה חסום בפני כל דבר "אחר", שאתה רק עצמן – ארגניזם שמלוטל לתחרות בלתי נמנעת, ונמצא בקונפליקט מתמיד כמעט עם כל "אובייקט" שהוא חש. למשימה הזאת יש אין סוף מרשימים, ויש מה להגיד בזכות כל אחד מהם כמעט. יש שיטות של מדיטציה, ריקוד דרווישי, קבלה, פסיכותרפיה, זו בודהיסטים, שיטות התבוננות נוצריות, קבלה והتبודדות, שימוש בכימיקלים משני תודעה כמו ל.ס.ד. ומסקלין, פסיכוןרמה, דינמיקה קבוצתית, טכניקות למודעות חושית, תרגילי גורדיף, טכניקות הרפיה, שיטת אלכסנדר והיפנזה עצמית. הבועה עם כל אחת מהשיטות הללו היא שברגע שאתה מאמין אותה ברצינות, אתה מוצא את עצמך סגור בתוך חוג פנימי שמנדרך אותו בצוואר מאד מרומזת ואלגנטית, על ידי היבדלתו מן החוג החיצוני. באופן כזה, כל דת או כת מביסה את עצמה, והדבר נכון במידה שווה לגבי קבוצות שמנדרך את עצמו כלל-דתיות או כדתות אוניברסליות, ומשחקות במשחק של "אני פחות מכם נגד אנשים".

כך קורה שדתוות ולא-דתוות – שככלן הוקמו בשם אהבה ואחוות עולמית – הופכות למפלגות ומחרחות ריב. מה למשל מעורר יותר מדנים – בפוליטיקה מעשית – מאשר התנועה למען חברה דמוקרטית וחסכת מעמדות? המקור הרסטורי של התנועה הזה הוא תנועות מיסטיות. שורשי בישו ופאולוס הקדוש, דרך אקהרט וטאולר, האנאבפטיסטים, המשווים ואחוות הרוח החופשית,

ועמידתם על קר שכל בני האדם שווים בעיני האל. נראה כמעט, שליהו משמע לריב, או לפחות להיבدل, להיות בניגוד למשהו אחר. אם קר, מי שלא נכנס לקרב אין לו זהות; מי שאינו אנו-וכי אין לו אני. אין דבר שמאחד קהילה, כמו עניין משותף נגד אויב חיצוני, אך בו בזמן, האויב הוא המשענת העיקרית של האחדות החברתית. لكن חברות גדולות והולכות זkokות לאויב גדול והולך, מה שמביא בבואה העת לנצח המסוכן, כשהעולם מחולק לשני מחנות ענק. אבל אם לבכירים שני הצדדים יש טיפת אינטילגנציה בכלל, וודאי קיים ביניהם הסכם חשאי להכלת הקונפליקט: לקרוא לצד השני בכינוי הגנאי הגורעים ביותר, אבל להימנע מהטלת פצצות. ואם כבר מוכרים להלחם קצת, כדי להשאיר את הצבא בכושר, מגבלים זאת לסכסוכים מקומיים באזוריים "זוניחים". ולטיר היה צריך להגיד שם השטן לא היה קיים, היה הכרחי להמציא אותו.

עם כל זאת, ככל שניה יותר ברור כי להיות פירושו לריב ולפעול למען האינטרס העצמי, קר רואים יותר את הצורך שיש לך באויב תומך. בצורה דומה, ככל שתציג בצורה נחוצה יותר את השאלה: "מי או מה אני?" – קר יתבהיר לך שאין מנוס מן התשובה, שאתה לא שום דבר מוחוץ לכל היתר. ושוב, כמה שלא תתאמץ להגיע לרמה כלשהי של עליונות או שלמות – במוסר, באמנות, או ברוחניות – קר תראה שאתה משחק בגרסה מדוללת ומתנשאת של משחק האגו היישן, וכל הישג משחק מובן לך ולאחרים רק על רקע עמוק הצלון שלך השני.

ההבנה הזה משתקפת בהתחלה. אתה במלכוד – קשר כפול גרווע מכוולם – רואה שככל דרך שתבחר מוליכה, ואז מביאה, למקום ההפור. תחילת להיות ישו, ויקום יהודה איש קריות להסגיר אותך ואספסוף שיצלוב אותך. תחילת להיות שטן, ואנשים יתאחדו נגדך באהבת אחיהם. התגובה הראשונה יכולה להיות פשוט "לעוזל עם זה!", נראה שהדרך היהודה היא לשכוון מכל העניין, להשתקע בהבלמים, או להגיד "פוש" וליצאת מהמשחק על ידי התאבדות או שגעון, ולבלוט את שארית ימיך במלמולים חרישיים במודד לחולי רוח.

אבל יש אפשרות אחרת. במקום לפרש מהמשחק, בואו נshall מה משמעות המלכודת? מה נובע מזה שאנו משותקים, לא מסוגלים לברוח ממשחק שככל החוקים בו הם קשר-כפול, וכל המהלךים מוביילים לתבוסה? אין ספק שגם אותה חוויה עמוקה ואיינטנסיבית, של אותו קשר כפול שנכפה עליך בילדות, כשהקהילה אמרה לך שאתה חייב להיות חופשי, אחראי, ואוהב, ונגד

רצונך הגדי רואו אותו כסוכן עצמאי. הרגשות השיתוק נובעת מהכרה המפכיעה בר, שזה חנטרי, והAGO העצמאי שלך הוא פיקציה. הוא פשוט לא נמצא שם, לא בwdx לדהוק דברים ולא על מנת להיחזק על ידי כוחות חיצוניים, לא לשנות דברים ולא להכנסו לשינוי. הרגשות ה"אני", שצריך היה להזדהות עם כל היקום שאתה חוווה, הופרדה, בודדה והוגדרה בתור צופה מנוטק באותו יקום. בפרק הקודם ראינו, שאחדות הארגניזם והסביבה היא עובדה פיזיקלית. אבל כשמתברר לך, מעל לכל ספק, שהAGO הנפרד שלך הוא פיקציה, אתה ממש **מרגיש** שאתה הוא כל התהילה החיים והתבנית שלהם. הניסיון והמתנסה הופכים להתרנסות אחת, הידע והידעו לידיעה אחת.

כל ארגניזם חש את הניסיונות האלה מזוויות שונות ובדרכן שונות, כי כל ארגניזם הוא היקום, המתנסה בעצמו במגוון אין סופי של צורות. מי שמאמין באלו חיצוניים וכל יכול, צריך להשמר מליפול למלכודת, שעלולה לצוץ בעקבות חוויות האחדות עם כל היקום - הפיתוי לחוש ש"אני אלהים", ולהוכיח שכל הארגניזמים האחרים יסגדו לך ויציתו לדבריך.

מעל לכל, עליך לזכור שאי אפשר לגרום להתרנסות כזו לקרות, או לייצר אותה בכך ה"רצון" הפיקטיבי שלך, אלא רק במידה שימושים אחרים ונשנים בשלוטה בעולם, יביאו בסופו של דבר להכרה בהבלותם. אל תנסה להפטר מהרגשתAGO. קח אותה, כל זמן שהוא קיימת, כמו רכיב של התהילה הגדול הכלול – כמו ענן או גל, או כמו הרגשה של חום או קרירות, או כל דבר שקרה מעצמו. השαιופה להפטר מהAGO, היא מפלטו האחרון שלAGOים בלתי ניתן להבסה! השאיופה רק מאשרת ומחזקת את הרגשה, שהAGO הוא ריאלי. אבל, כשמייחסים להרגשת הנפרדות, ומתקבלים אותה כמו כל הרגשה אחרת, היא מתפוגגת כמו חזון תעטועים.

זו בעצם הסיבה שאני לא ממש מתלהב מ"תרגולים רוחניים" של יוגה ומדיטציה, שנחשבים חיוניים לשם השחררות מהAGO. כי כשהתרגלים אותך **במטרה** להגיע להארה רוחנית, הם מחזיקים את השגיה, שהAGO מסוגל להניף את עצמו בעזרת משיכה בשערות ראשו. אבל אין רע במדיטציה רק לשם מדיטציה, כמו שטوب להאזין למזיקה כדי להאזין למזיקה. אם אתה הולך לكونצרט כדי "לרכוש תרבות", או לשפר את עצמך, אתה תשבע שם חירש כמו עץ.

אז אם תשאל אותי, איך להגיע אל מעבר לתהוורתAGO, אני אשאל למה

אתה רוצה להגיע לשם. אם תשיב בכנות, שהAGO שלך ירגיש יותר טוב ב"במצב רוחני גבוה יותר", זה שמעבר לעצמי, מיד תראה ותבין שאתה – בתורAGO – בלוף. תרגיש כמו בצל: קליפה אחר קליפה, תחבולת אחר תחבולת מוקולפים, ובסוף אין שום גרעין במרכז. וזה בעצם העניין: למצוא שהAGO הוא בלוף – חומת מגן מסביב לחומת מגן... מסביב לכלום. אתה אפילו לא יכול לרצות להיפטר מזה, אפילו לא לרצות לרצות.

שאתה מבין את זה, תראה שהAGO הוא בדיק מה שהוא מתימר לא להיות. רחוק מלהיות המרכז החופשי של האישיות, זהו מנגנון אוטומטי שמוסתל מילדות על ידי הסמכות החברתית - אולי בתוספת קורת תורשה. אתה עלול להרגיש, זמנית, כמו זומבי, או בובה שמרקחת בלי אחריות, על חוטים שמובילים לכחות לא ידועים. בנקודה זו, הAGO עשוי לנסות לאש את עמדתו מחדש, בעקבות התעלול הערמוני של "אנילא-יכול-לעוזר-לעצמך", בו הAGO מפצל את עצמו לשניים, ומעמיד פנים שהוא הקורבן שלו עצמו. "תראה, אני רק אוסף של רפלקסים מותניים, אז אתה לא צריך להתעכbern עלי רק בגלל שאני עושה מה שאני מרגיש". (התשובה לזה יכולה להיות "טוב, גם אנחנו רק זומבים, אז אל תקטר אם אנחנו מתעצבנים").

אבל מי הוא זה **שלא צריך להתעכbern אסור לו** לקטה, Caino שיש עוד ברירה? הAGO עוד שורד בתור "אני", זה שחייב לסייע באופן פסיבי את ההתחנחות האוטומטית של "עצמך" ואחרים-שוב, Caino שהאני העד יכול לבצע בחירה, להשלים עם הדברים או לתקוף אותם באלים. מה שקרה הוא שהAGO המתוסכל ביצע נסיגה למאחז האחורי של העצמות, שומר על זהותו כمشקיף מהצד או כסובל מכל מה שקרה. כאן הוא מרחים על עצמו, או מנהם את עצמו Caino היה בובה שהגורל מתעתע בה.

אמנם זה נראה כמו עוד תכיסיס אחד בסדרה, אבל אנחנו לא רחוקים מהמערכת האחורה. קו ההפרדה נמתה כתעט, מצד אחד נמצא כל מה שקרה לי, כולל רגשותי שלי, ואני ניצב עד מודע מן הצד השני. האם לא ברור שהקו הזה הוא דמיוני, שהוא, יחד עם העד שמאחוריו, הם בדיק אותו תהליך זוף ישן, שנלמד אוטומטית בילדות? אותו שפע ישן בין הידע וההנודע? אותו סדק בין הארגניזם/סביבה ובין הרעיון החוזר, או מנגנון המודעות העצמית של הארגניזם? ולכן, אם מצד אחד של הקו אין בחירה במה שקרה לי, אין בחירה גם הצד השני, הצד העד, האם קיבל את מה שקרה או לדחות אותו. אני

מקבל, אני דוחה, אני צופה בדיק באותה אוטומטיות, כמו דברים שקורים או כמו שהרגשות משקפים התרחשויות הכימיות בגופי.

אבל בדיק ברגע שנראה כאילו אתה הולך להיות זומבי גמור, כל העסک מתפוץץ. כי אין גורל, בלי מישחו או משה שגורלו נחרץ. אין מלכודת בלי מי שיליך בה. למעשה אין כפיה או אוטומטיות בלי חופש בחירה, כי ההרגשה של התנהגות לא רצונית, קיימת רק בתור ניגוד להтенagogות חופשית. לכן, כשהגבול בין עצמי ובין מה שקרה לי נעלם, ולאגו לא נותרת שום נקודת אחיזה, ولو גם צופה פסיבי, אני מוצא את עצמי לא **בתוך** העולם, אלא **בתוך** העולם עצמו, עולם שאיננו כפוי ולא גחמני. מה שקרה איננו אוטומטי ולא שרירוני: מה שקרה פשוט קורה, וכל מה שקרה תלוי זה בזה בהרמונייה מדיהימה. כל זה הולך עם כל הוא. בלי אחרים אין עצמי, ובלי שם אין פה, קר, שעצמי הוא אחרים ופה זה שם.

שהרגשה החדשה הזאת עולה, היא מלאיבה ומפחידה בו זמנית. הדבר דומה לרגע בו קלטת איך אפשר לשחות או לרכב על אופניים. יש הרגשה שלא אתה עושה את זה, אלא זה קורה עצמו, ואתה תמה אם לא תאבד את זה – מה שבאמת יקרה, אם תנסה לעשות את זה בכוח. בניגוד מוחלט להרגשה הישנה, יש אמנים פסיביות מסוימת בהרגשה זו, כאילו הייתה עליה שנשחף ברוח, עד שאתה נוכח, שאתה גם העלה אבל גם הרוח. העולם מחוץ לעורך הוא אתה, לא פחות מהעולם בפנים: הם נעים ייחדיו, ובהתחלה אתה מרגיש לא בשליטה, כי העולם בחוץ כל כך יותר גדול מהעולם שבפנים. אבל מהר מאד אתה מגלה, שאתה יכול להמשיך בפעולות גילה – לעבוד ולקלל החלטות כמקודם, אם כי משום מה, זאת קצת פחות בעיה כעת. הגוף שלך כבר אינו גופה, שהAGO צריך להנפיש ולסחוב לפה ולשם. יש הרגשה שהאדם נשאת אחרת, והגבועות מניפות אותה מטפס עליהן. האויר נושם עצמו אל ריאוثير ומתוון, ובמקום להבית ולהקשיב, האורות והצלילים מגיעים אליו ממשם.

העינים רואות והאוזניים שומעות, כמו שהרוח נשבת והימים זורמים. החיל כלו הופך למוח שller. הזמן נושא אותו על גבו כמו נהר, אבל אף פעם לא זורם אל מחוץ להוהה: ככל שהוא עבר, כן הוא נשר, ואין יותר צורך להלחם בו, או להרוג אותו. אתה לא שואל מה הערך, או מה השימוש, של

ההרגשה האז. מה התועלת ביקום? מה היעיון המעני של מיליון גלקסיות? ודוקא חוסר השימושות היא התועלת – אולי זה נשמע פרדוכסלי, אבל זה לא פרדוקס. מה, למשל, התועלת שבוניגות מזיקה? אם אתה מנגן כדי להרוויח כסף, עלות על אמן אחר, להיות תרבותי, או כדי לשפר את עצמן, אתה לא באמת מנגן – כי הרוח שלך לא נמצאת במזיקה. אתה לא מתNEGן. למעשה, נגינה או האזנה למזיקה הם מותרות טהורם, התמכרות, בזבוז זמן וכסף יקרים, עבור טויה של תכניות מורכבות של צלילים ותו לא. עם כל זאת, מה היינו אומרים על חברה שאין בה מקום למזיקה, שלא נותנת לركוד, או לביצוע פעילות שלא תורמת באופן ישיר להישרדות?

אין ספק, חברה כזו תשודד ללא מטרה – אלא אם תצליך איך שהוא להפיק עונג מן "המשמעות החיונית" של חקלאות, בנייה, חיילות, ייצור או בישול. שימושים נועזות לשם עצמן, איזי חוות נראות כמו גנים, קופסאות מגוריים הגיוניות מצמיחות גגות מרתקים וקיים מיסתוריים, כלי נשך מעוטרים בחירותות מעניינות, נגרים לוקחים את הזמן לגמר את עבודתם, וטבחים הופכים לאשפוי מטבח. בספר פילוסופיה סיני בשם "סוד הפרח האזהוב" נכתב "מי שמשתמש במטרה, כדי להשיג חוסר מטרה, סימן שהבין את העניין". חברה ששורדת ללא מטרה, היא חברה שלא מקדישה אמצעים להתנהגות חסרת מטרה – ככלומר לפעולות שלא מכוונות ישירות להישרדות, שימושות את מטרתן כשן מבוצעות בהווה, ולא בהכרח מבטיחות גמול בעtid. אבל באופן לא ישיר המשמשת תחילתה, התנהגות כזו חיונית להישרדות, כי היא הנותנת משמעות להישרדות, אבל לא כשהיא מבוצעת למטרה זו. אם אתה משחק, במטרה להירגע ולהתאוור לקראת העבודה, אתה לא משחק, ושם עבודה לא מתבצעת כהלה אלא אם היא גם סוג של משחק.

להשתחרר מהקשר הכלול של "**חויה עליך לשוד**", הוא להבין שהחיים בבסיסם אינם אלא משחק. קשה להבין את זה, בגלל של"מ שחק" יש שתי משמעות נבדלות, שנitin לבלב בינהן. מצד אחד, לעשות שהוא "**רכ בשוק**" משמעו להיות שטхи ולא רציני, ואז עדיף להשתמש במילה "להשתעשע" ולא לשחק. אבל אם מישיהו תגיד לי "אני אוהבת אותך", האם עלי לענות "את רצינית, או שאתה רק משחקת איתי?" אחרי הכל, כדי שהקשר יצלייח, צריך לקוות שהוא **לא** רצינית ושהיא כן **רוצה** לשחק איתי. עדיף אם כן לשאול: "האם את כנה, או שאתה סתם משתעשעת איתי?" כנوت עדיפה על רצינות, כי מי רוצה

שיאהבו אותו ברצינות תהומית? מצד שני קיימת דרך משחק, שאיננה שטחית בכלל, כמו שסגובה מנגן בגיירה, או לורנס אוליביה משחק את המלט, או, כמובן, כשמשחו מנגן על עוגב בכויסייה. במובן זהה של המילה, יכול היה הקדוש גרגורי נזיאנץ להגיד על הלוגוס, החכמה היצירתית של אלהים:

כי הלוגוס במרומים משחק,
מעצב את היקום כולם אחרה וקדימה, כרצונו,
לצורות מכל סוג.

ומצדו השני של העולם, אמר חכם חזק היפני הקאוין:
במוח ובשריר,
קול החכמה ישמע.

גם במסורת הודנטה נתפס העולם כ"לילה", ו"מארה" של העצמי, שלMONO הראשו מובן של משחק, ולשני משמעות מסוימת מסובכת של אשלייה, קסם, כח יצירתי, אמנות, ומדידה – כמו מישו שרוקד או יוצר תוכנית לפי מידת מסויימת. מנוקדת מבט זו, העולם בכלל והמשחק בפרט, הם במובן מסוים "חסרי משמעות", ככלומר, בניגוד למילים וסמלים, אין הם מצביעים על דבר שמעבר להם, כמו שסונטה של מוצרט לא מביעה מסר מוסרי או חברתי, וגם לא מנסה לחקות צליל טבעי של רוח, רעם, או ניגון צפוריים. כשהאני מבטא את הצליל של המילה "מים", אתה יודע מה כוונתי. אבל מה משמעות כל הסיטואציה – אני משמע את הצליל ואתה מבין אותן? מה המשמעות של שקנאי, חמניה, קיפוד-ים, אבן מכוסה אזוב, או גלקסיה? או של $a+b=b+a$? כל אלה הן תבניות, תבניות מركדות של אור וקול, מים ואש, קצב ורטט, חשמל ומרחב-זמן, שהוא כמו:

טם-טידל-דם,
פרם-פרם-פרם,
ቢילי-ቢילי-bam,
טם-טdem.

או, במילים הידועות של סיר ארתור אדינגטון על טבע האלקטרונים: אנו רואים את האטומים עם מסלולי האלקטרונים המתרכזים רצוא ושוב, מתנשאים וחוזרים. אלקטרונים חופשיים שנקלעים מהמסלול מתרחקים

במהירות גדולה מאות מונים, מתעללים בחודות מסביב לאטומים וחומקים הצדיה בהימלטות על חוד השערה... המזהה כה מרתק ששכחנו אולי שהוא זמן בו רצינו שיספרו לנו מה זה אלקטרוני. השאלה האז מעולם לא נענתה... **משהו לא ברור, עושה אני לא יודע מה** – זה עברך מה שהתיאוריה שלנו יודעת להגיד. התיאוריה לא נשמעת מבחרה במיוחד. שמעתי משהו דומה במקום אחר:

The slithy toves

did gyre and gimble in the wabe.

יש פה אותה הרגשה של פעילות. יש אותו חוסר הגדרה בקשר לאופי הפעולות וכי פועל כאן¹¹.

העיקר הוא ש"המזהה כה מרתק". כי העולם הוא כישוף, קסם ופליאה (הקסומות מפלא), ערבסקה של קצב כה מדhim ועלילה כה מושכת עד שאנחנו ממשיכים על ידי הרשות למעורבות בה, ושוכחים שהוא משחק. אנחנו מוקסמים עד שהתשואות וצעקות הבז הופכות לאהבה ושנאה יוクדת, או עונג ופחד, ארגזמה אקסטטיבית או חרדה מוות. הכל בניו מכן ולא, שחור לבן, פועם, מג mammals, פסיפסי, מוצל, מוחץ, קופצני, מrank, מיקציבי, בכל הממדים וה מידות. זאת השנות הטהורה ביותר ובו זמנית האמנות העליונה.

הקשיב בדרכות ל科尔 השיר ללא מילים. הוא עשוי להקסים יותר לכדי בכוי, להביא אותו למחול, למלא אותו בעם, ולהקפיו אותו משמחה. לא תוכל להגיד איפה נגמרה המנגינה והיכן מתחילה הרגשות, כי המצב כולו הוא סוג של מנגינה - הקול נגן על מערכת עצביר כמו נסיפה הנוגנת על חליל. כל התנסות היא פשוט זה, אלא שלמנגינה הזאת יש הרבה יותר מימדים מעבר לצלילים. היא רוטטה במימד הראייה, המישוש, הטעם והריח, ובמימד האינטלקטוואלי של סמלים ומילים – וכל אחד משפיע ומעורר את האחרים. אך בסיסו של דבר – וזה שלילית להגיד דבר מאד חיובי – אין כלום מעבר לאמרה של

המפוזר מכפר איז'ר,

שפתח את החלון ואמר,

בימבילובם, בימביליבם, פרם פרם בمبر.

¹¹ *The Nature of the Physical World*. M. Dent, 1935. pp. 280-81.

באר הביע את זה بصورة יותר אלגנטית, אבל בלי הרבה יותר משמעות חיצונית:

ברגע שהבנת את זה תוכל לחזור לעולם המעשה ברוח חדשה. ראיית שביסודותיו היקום הוא מקסם שוווא ומשחק מהממ, ושאין "אתה" נפרד שציריך להרוויח מזה משהו,/caiilo החיים היו בנק שציריך לשוד. ה"אתה" היחיד שיש הוא זה שבא והולך, מתגשם בצורה כל יוצר מודע ושוב נמוג. כי "אתה" הוא היקום המתבונן בעצמו מליאוני נקודות ראות, נקודות שבאות והולכות,vr קר שהמבט הוא תמיד רענן. מה שנראה כמו מוות, חלל ריק, או ריקנות, הוא רק השפל בין רכסי הגלים, של אוקיינוס גלים ללא סוף. הכל הוא חלק מהاسلיה שציריך להיות משהו להרוויח בעtid, ושיש צורך דחוף להמשיך עוד ועוד עד שנשיג אותו. אבל לבדוק כמו אין זמן מלבד ההווה, ואין אף אחד חוץ מהכל וכולם, גם אין שום דבר להרוויח – למרות שטעם המשחק הוא להעמיד פנים שיש.

מי שמתגאה שהוא יודע את זה, לא מבין את זה, כי הוא משתמש בתיאוריה בתור תחבוללה, לשמר את האשליה שהוא נפרד, פועל במשחק של עליונות רוחנית. התפארות צו גם פוגעת מאי באלה שלא מבינים, שבאמת מאמינים שהם בודדים, נפשות מבודדות במאבק נואש ומiser לחיים. לאלה יש לחוש חמלת ואהבה עמוקה ולא מתנשאת, ואףילו הערכה והערכתה מיוחדים, כי, אחרי הכל, העצמי משחק אצלם את המשחק הקיצוני והונוע ביותר – משחק בו הוא מאבד את עצמו למגררי, ומעמיד את עצמו בסכנה של אסון טוטאלי שאין ממנו חזרה. لكن ההינדים לא לוחצים יד כשם נפגשים, אלא מצמידים את כפות הידיים וקדים, במחווה של הערכה, של כבוד היקום שבתוור הזולת.

ואל תחשוב, שהבנה תהפור אותה באופן מיידי לדמות מופת. עוד לא פגשתי חכם או קדוש, שלא סבל מכמה חולשות אנוש. כל זמן שאתה חי בגוף אדם או בעל חי, עליך לאכול על חשבון צורות חיים אחרות, ולהכיר במוגבלות של הארגניזם היהודי שלו, אש עדין חורכת אותך וסכנה מפרישה אצלך אדרנלין. המוסריות שנובעת מן הבנה זו היא, ראשית כל, ההכרה הינה שאתה תלוי באוביים, בכפיים, בקבוצות אחרות, ולמעשה בכל צורות החיים

המשך. במידה שתהיה מעורב בكونפליקטים ובמשחקים התחזרותיים של חי המעש, לא תוכל יותר להשתעש באשליה ש"הآخر הפוגע" כולו שוגה, ושניתן או נדרש להשמיד אותו.vr קר תינטו לר יכולת שלא תסලא בפז, להביא קונפליקטים להכלה,vr קר שלא יצא משליטה,vr יכולת לרצות להתאפשר ולהתגמיש, לשחק – כן, אבל לשחק אותה בשלווה. זה קוראים "יושר בין גנבים",vr מי שמסוכן באמת,vr הם אלה שלא רואים שהם גנבים – האומללים שימושיים בתפקיד ה"טוביים",vr בקנות עיוורת שמביאה אותם לחוסר מודעות לחוב שהם חברים ל"רעים" שבונם את המעד שלהם. בעיבוד לנאמר בברית החדשה, "אהב את המתחרים שלך, ושה תפילה למען אלה שחוטכים אותך במחיר". בלעדיהם לא הייתה מגיע לשום מקום.

בגלל חוסר יכולת האזת, נהיה המוסר הפליטי והאייש במערב, ובפרט בארה"ב, סכיזופרני לחלוון. זה צירוף מפלצתי של אידאלים חסר פשרות ומאפיינריות חסרת מצפון, ולכן הוא חסר הומור ואנושיות, שהוא המאפשר לנבלים מוצחים לשבת יחד ולהגיע לפרשיות סבירות. אדם לא מסוגל להיות מוסרי – ככלומר, להביא קונפליקטים לידי הכללה הרמנונית - בלי שהגיע לסדרי עבודה מוסכמים, בין המלאך והשדון שבתוכו, בין הוורד מעל והABEL שמתחת. שני הכוחות או הנטיות תלויות הדדית, וניתן לשחק במשחק רק כל זמן שהמלאך מנצח, אבל לא זוכה בנצחון מוחלט, והשדון מפסיד, אבל לא נכח. (לא ניתן לשחק הפור, כמו שהאוקיינוס לא יכול להיות עם השיאים למטה והשפל למעלה).

חשוב ממד שגם אלה שעוסקים בזכויות האזרח, שלום עולמי, וריסון המירוץ לנשך השמדה יבינוו את העניין. אין ספק שהלה מטרות הראוות לתמיכת הנלהבת ביותר, אבל לעולם לא ברוח המסרבת לכבד את היריב, או שמתיחסת אליו כאילו היה התגלמות הרשות או הטירוף. לא בכדי דורשים חוקי האיגרוף, ג'ידו, סיוף ואפילו דו-הקרב, שהיריבים יברכו איש את רעהו לפני העימות. בכל עתדי נראה לעין יהיו אלפיים שישלמו ויתבעו כושים, יהודים, ערבים, קתולים, הומוסקסואלים, קומוניסטים, ומסוממים. אם נעליב את אלה שסובלים ממנה, השנהה אז לא תירפא אלא תוחמרא, וכינוי גנאי שאנו מדברים להם – אספסוף, פשיטים, ימנים, קנאים, בוררים – עלולים להפוך לאותות הצליניות ודגל, סביבו يتלכדו ויצעדו ייחדו. לא יעוז גם אם בפומבי נתעמת רק במצעדים והפגנות שקטים ושוררי שלום, בעודנו מטפחים את האגו הקולקטיבי

שלנו, ומעליבים אותם בינו לבין עצמו עצמוני. אם אנו חפצים בכך למיועדים וצינון המלחמה עם האויב, האנושי והבלתי אנושי, ראשית علينا להגיע להבנה עם המיעוט והאויב בתוכנו ובלבינו, כי הנבל נמצא שם כמו בחוץ – בפרט כשאתה נוכח לדעת, שהעולם מחוץ לעורך הוא אתה, בדיק כmo העולם בפנים. בכלל חוסר מודעות לך, אין יותר לוחמני מפציפיסט משתולל, או יותר מיליטנטי מלוחם באימפריאלים או בתאגידים הגדולים.

תוכל להגיד, שזו דרישה גדולה מדי. תוכל להסתתר מאחוריו האליבי היישן, שהמשימה "לשנות את הטבע האנושי" מפרקת ואיתית מדי, ודרישה פעולה מיידית ומשמעותית. ברור, כדי לחולל שינוי משמעותי בדףו ההתנהגות של עצמן דרישה ממשנית, ופסיכותרפיה עשויה להגרר שנים על גבי שנים. אבל לא זה מה שהצעתי. האם באמת נחוץ זמן או מאמץ, כדי רק **להבין** שאתה תלוי באויבים שלך ובמי שנמצא בחוץ כדי להגדיר את עצמן, ושבלי אופאיציה תהיה אבוד? לראות את זה, משמע לראות את העולם מיד בהומור, והומור לא הולך ביחד עם חשיבות עצמית. הומור הוא הניצנוץ בעינו של שופט צדק, שידע שהוא **אם** העבריין הניצב לפניו. איך יוכל לשפט על כס המשפט ההדור, ולהתבסם **כשפוניים** אליו כל "דוני השופט", או "כבודו" בלי המזרים המסכנים האלה שנגזרים אליו يوم אחר יום? ההבנה הזאת לא חותרת תחת פועלתו או תפקודו. הוא משחק טוב יותר בתפקיד השופט, אם הוא ידע שבנסיבות הבא של גלגל המזל הוא עלול להיות הנאשם, וזאת **כל** האמת הייתה דועה, הוא היה אולי עומד שם ברגע זה ממש.

אם זו צinyות, לפחות זו צinyות אהבת – גישה ואוירה שמצונת עימותים אנושיים, בצורה יותר עילית מכל אלימות פיזית או מוסרית. כי היא יודעת, שהטוב האמתי בטבע האדם הוא האיזון הייחודי של אהבה ואנוכיות, תבונה ויצירות, רוחניות וחושניות, מיסטיות וחומרניות, שבה לקוטב החיוובי יש תמיד יתרון קל על השילילי. (לו היה זה אחרת, והשניים היו מאוזנים, החיים היו מגיעים למביי סתום וקפואן). וכך אם שני הקטבים, טוב ורע, שוכחים שהם תלויים זה בזו, ומנסים להשמיד אחד את השני, נהפר האדם לחת אdam, לצלבן ללא פשרות או לפושע קר וסדייסטי. אל לו לאדם להיות מלאך או שטן, ומלכים בפוטנציה צריכים לראות שם משימות תושלם, הם יולדו להקות של שדים, כי המאזן חייב להישמר. זה היה הלקח של תקופת היובש בארץ"ב, כמו של כל הנסונות האחרים לכפות התנהגות מלאכת טהורה, או לעקור את הרשות

משמעותו עד צמרת.

ומה המסקנה? את החיים צריך לחיות כמו משחק - כדי שיהיו חיוניים, שימושיים, או פשוט מעשיים. "צריך" בנסיבות של תנאי, לא של ציווי. צריך לחיות אותם ברוח של משחק ולא של עבודה, וליימות שכורכים בהם צריך להתייחס בהבנה שאין מין, או צד למשחק, שיכל לשרוד בלי המתירה הטבעי שלו, אויבו-אהובו, המתנגד שבלעדי אי אפשר. כי "אהוב את אובי" הוא אהוב אותו **בתווך** אובי; לא מדובר באמצעי מתחכם כדי שיצטרוף לצד שלך. הארייה ליד גדי ירבעץ - בגין עdon, אך לא כאן על פני האדמה. גן עדן הוא ההסכם שבשתיקה, מאחורי הקלעים, שם מכירם כל הצדדים כי הם תלויים אחד בשני, ובזכות הכרה זו הם מסוגלים להכיל את העימותים שלהם בגבולות מוכרים. הבנה זו היא האבירות הרכחית, שתוחמת גבולות בכל לוחמה, מול אויב אנושי או לא אנושי, כי אבירות היא רוחו טובת הלב של האביר אשר "משחק בחיים". בידעה כי אפילו מאבק לחיים ומותו הוא משחק.

מי שתומך להאמין שהוא לא יותר מהאגו שלו, או לא יותר מהאורגניםם הפרטיא שלו, לא יכול להיות שותף אבירי, וධאי שלא תרבותי, רגיש ואינטיליגנטי, של היקום.

אך כדי שנוכל להשתתף בו באוירה כזו, علينا לטהר את משחק החיים מחוקים שיש ביניהם סתירה פנימית. זאת, ולא שום מאיץ מוסרי, היא הדרך להשתחרר מהבלוף שאתה נפרד מהעולם. כמשחק מעמיד בפני המשתתפים משימה שאיננה סתם קשה, אלא ממש בלתי אפשרית, מגיע הרגע שבו ההשתתפות לא שווה יותר. אי אפשר לצוית למערכת חוקים שמהווה קשר כפול – כלומר חוק דו-חلكי שהליך סותרים אחד את השני. אי אפשר להכריח מישחו להתנהג באופן חופשי, או לכפות עליו להתנהג באופן עצמאי. תרבויות וחברות שלמות שיגעו את זמן בסוג כזה של שטויות, ובגלל שלא עמדו על הסתירה העצמית, רדפה את חברין כל החיים ההרגשה, שקיים אינדיבידואלי הוא מצב קשה ובעייתי –طبع שעדן את בעליו למסkol מתמיד. בבסיס, האגו היא הרגשת אי נחת וشعום, זאת רואים בקלות בביוטים يوم יומיים כמו: "אני צריך לקחת קצת מנוחה עצמי", "תעשה משהו בשביב לצאת מעצמך" או "אני קורא כדי לשכוח את עצמי". לך לכל הרוחות! מכאן נובעים הקנאות וההתמכרות – דת, פוליטיקה, מיניות, נאציזם, קו-קלוס-קלון, כהנא, קרבות הגדיאטורים, הקסם הקודר של מסך הטלוויזיה, שריפת מכשפות, רם אורן

וגיימס בונד, משחקים מזול ולוטו, טמטום האלכוהול, מסע התרבות משיחיים, צהובונים וחברות רחוב – משככי כאבים וسمני הרגעה לבני אנוש, שעצם קיומם מוגדר במונחים שסתורים ומ畢יסים את עצמו.

ולבסוף, היה כדי שמשחק החיים כפי שהאדם המערבי "משחק" אותו במאות האחרונות, ישים פחות דגש על מעשיות, תוצאות, התקדמות ותוקפנות. لكن אני מדבר על **חוון**, ומתרכז מהצדקה שלו במונחי יישום ותוצאות מעשיות. לא חשוב מה נכון לגבי סינים והודים, הגיע הזמן שאנו חנו נבין שהעתיד הוא מיחה תעשייתית שתמיד מתרכז מאיתנו, ושנתעל את האנרגיה והכישורים הטכנולוגיים האדירים שלנו להtabוננות במקום לעשייה. גם מי שחולק על הלוגיקה של אריסטו ועל הדימויים שלו, עדין יש לכבד אותו בזכות התזוכות שהוא נותן לנו, שמטרת המעשה היא תמיד התבוננות – חשוב לדעת ולהיות יותר מאשר לחפש ולשאוף.

במצב הנוכחי, אנחנו סתם בולטים את החיים – בולעים התנסויות לא מעוכלות, בכל המהירות שניתן לדחוס אותן פנימה – כי המודעות לעצם קיומו כה שטחת וכל כר צרה, עד שהקיים הפשט נראה הדבר המשעמם ביותר. אם שאל אותך מה עשית, ראיית, שמעת, הרחת, بما נגעת ומה טעם אתמול, סביר שלא קיבל יותר מרישום תמציתי ודל של כמה דברים בהם הבחנת, וגם זה רק ממה שחשבת ששויה לזכור. האם יש להתפלא שקיים, שנחווה בצורה כזו, נראה כל כר ריק וערום, מפתח רעב שלא ניתן לסייע לעתיד אין סופי? אבל מה אם הייתה עונה: "ייקח לי בלי סוף זמן לספר לך, ומה שקורה הרגע, הרבה יותר מעניין אותו". היעלה על הדעת שיצור עם אبني חן רגשות כמו העיניים שלנו, כלים מוחיקליים קסומים כמו האוונאים, וARBASKA מופלאה של עצבים כמו המוח יכול לחוות את עצמו פחות מלאלים? וכשהתה רואה שהאורגנים המדמים להפליא, הוא חלק בלתי נפרד מהtabוניות הנפלאות עוד יותר של סביבתו – מן העיצובים החשמליים הקטנים ביותר ועד צברי הגלקסיות – איך יתכן שהtagמלות זו של כל הנצחי תשטעם מהקיים שלה?

פרק שלישי

זה

כמו שהומור אמיתי הוא לצחוק על עצmr, אනושיות אמיתית היא להבין את עצmr. יצורים אחרים יכולים לאחוב ולצחוק, לדבר ולחשוב, אבל נראה שהיחידות של אדם היא הרפלקסיה: הוא חושב על חשיבה, וידעו שהוא יודע. כמו במערכות אחרות של היזון-חוואר, עלולים להיווצר מעגלי קסמים ושגיאות עקב ניהול שגוי, אבל מודעות עצמית מספקת להتنסות האנושית את המשוב החיוני. היא מוסיפה את ה"הד" הסימולטני לכל מחשבה והרגשה, כמו שתיבת הכנור מהדהת לצליל המיתרים. היא מעניקה עומק ונפח, למה שעלול להיות שטוח ושטחי.

דע עצמי מוביל לפלייה, ופליה מביאה לסקרנות וחקירות, וכך בני אדם לא מתעניינים בשום דבר יותר מאשר בבני אדם, ובעיקר האדם עצמו. כל בר דעת רוצה לדעת מה מפעיל אותו, והוא מוקדם ובו בזמן מתוסכל כי קשה להבין אותו יותר מכל הדברים. הסיבה היא שהארגון האנושי מסובך כנראה יותר מכל הארגניזמים, ולצד היתרונו של ההכרות האינטימית – מפנים – עם הארגניזם שלר, קיים החסרונו שהקירבה כל כך הרבה, עד שלעולם אי אפשר להגיע אליו. שום דבר לא חמק מקבילה מודעת יותר מרמזדות עצמה. לכן שורש המודעות נקרא באופן פרדוקסלי "הלא-מודע".

אליה שבא לנו לקרוא להם אהבלים וברברים, הם בדיקות אלה שלא מוצאים שום דבר מסקרן בעובדה שהם אנושיים; האנושיות שלהם לoka בחסר, כי היא מעולם לא ריתקה אותם. משחו לoka בחסר גם אצל האנשים שלא מוצאים שום קסמ בעצם **היותם**. תוכל לחשב שזאת דעה קדומה מקצועית של פילוסוף – שמי שאין לו רגש מיטפיסטי יש בו פגם. אבל כל מי שבכל חשב חייב להיות פילוסוף – טוב או רע – כי אי אפשר לחשב בלי הנחות מוקדמות, בלי השערות בסיסיות (מיטפיסיות, במקרה זה) אודות מה הגיוני, מהם החיים הטובים, מהו יופי, ומהו עונגן. להניח הנחות כאלה, אמנם מודע או שלא במודע, משמע להתפלסף. מי שמחזק את עצמו כאיש מעשי ומזלזל בפילוסופיה,

כاإוסף של מושגים ערטילאים, איננו אלא פרגמטייט או פואטיביסט, ומן מהගורועים שביהם, כי לא נתן דעתו על עמדתו.

אם הארגניזם האנושי מרתק ומרקם, הסיבה שמלואה אותו מרתקת לא פחות – ולא רק כاإוסף של דברים ואירועים מיוחדים. כימיה, ביולוגיה, גיאולוגיה ואסטרונומיה הם התפלאות מיוחדות לגבי פרטים מהסבiba, אך מיטפיזיקה היא התפלאות מן הכלל. קשה לי לתאר יוצר אנושי רגיש נטול כל פלייה מיטפיזית, אדם בלי הדחף הנפלא לשאול שאלה שלא ניתן לנתח במדוק. אם, כפי שאנו טוענים, האטום האמתי היחידי – כניסוחו של דה שרדין – הוא היקום, והדבר היחידי המציגו הוא הכלל, אז מה זה?

אך ברגע ששאלתי את השאלה, עלי לתשאל את השאלה. מה יכול להיות תשובה לשאלה צו? כריגל, על אם שני שואל "מה זה" התשובה היא להכנס את הדבר או האירוע הנידון למחלקה מסוימת – חי, צומח או דומם, מוצק, נאול או גז, רץ, קופץ או חולך. אבל איך מחלקת תואמים להכל? מה ניתן להגיד על הכלל? להגדיר פירושו לשים גדר, להגביל, להשות ולהנגדיר, וכך נראה שהיקום, הכלל, מסרב להכנס להגדירה. בנקודת זו, נכנסת המחשבה למוגבלת מוחלטת לכואורה, ונitin לטען שלהעלות שאלה צו מהו שימוש לא הולם במחשבה. כשם שאדם שפוי לא יחשוף את חדשות הבוקר במילון, אין להשתמש בדיור ובחשיבה, כדי למצוא מה שלא ניתן לדבר ולהשוב עליו. וכך, מבחינה לוגית, אין משמעות לשאלה "מה זה הכלל?", אם כי השאלה נראה רצינית. כמו שהציג וויטגנשטיין, מי ששאלים שאלות כאלה סובלים מהפרעה באינטלקט, שניתנת לרייפוי בעזרת טיפול פילוסופי. לדבריו, "לעשות פילוסופיה" משמע לחשוב אודות חשיבה, בדרך כזו שנוכל להבחין בין חשיבה אמיתית להבלים.

אבל הטיעון הלוגי המסודר הוא לא משחרר מהדחף לדעת, דחף שמתבטה בשאלה ההיא, גם אם בצורה מגושמת. כמו שנאמר בהתחלה, משונה להפליא שימושו בכלל קורה. אך איך אוכל להציג את ההרגשה הזו בצורה שאלה סבירה שנitin לקבל עליה תשובה מספקת? אולי אני לא מחפש תשובה מילולית? כמו שאם אני מבקש נשיקה, אני לא רוצה פיסת נייר שכתוב עליה "נשיקה". הפליאה המיטפיזית מחייבת התנשות, חזון, התגלות, שתסביר, ללא

מילים, מה הוא היקום ומדוע הוא קיים – כמו שاكت האהבה מסביר מדוע נבראנו כזכר ונקבה.

אפשר להגיד שהתשובה הטובה ביותר ל "מה זה הכל?" היא "הבט וראה!" אבל כמעט תמיד השאלה רומיות לחיפוש משהו בסיסי להכל, לאחדות שנמצאת מתחת לכל, שהחשיבות והרגשה הרגילים שלנו לא תופסים. מחשبة והרגשה הן פעילות אנליטיות וסלקטיביות, ולכן הן מציגות עולם שאינו יותר מוסף של דברים וארועים. ועודין חי באדם אותו "אינסטינקט מיטפייז" שלא מסתפק במה שנראה כמו ריבוי.

מי לידנו יתקע שחמשת החושים מכסים את כל ההתנסויות האפשריות? הם מכסים רק את ההתנסות הממשית, את הידע האנושי על עובדות וארועים. יש מרוחקים בין האצבעות; יש מרוחקים בין החושים. במרוחקים אלה קיימת המאפיילה שמכסה על הקשרים בין דברים... המאפיילה היא מקור הפחדים והחששות המעורפלים, אך גם משכנ האלים. רק הם רואים את הקשרים, את ההקשר המוחלט של כל מה שקורה; מה שmagus אליו CUT במקוטע, ה"תקריות" שקיימות רק בראשנו, בתפישותינו המוגבלות.¹²

האדם משוכנע באופן אינטואיטיבי שאוסף הדברים והארועים קיים "על" או "בתוך" שהוא, כהשתקפות במראה, קולות על תוף, אורות וצבעים בתורו הלום, או מילים ולחן של פזמון בפי זמר. הסיבה היא כנראה שהאדם כשלעצמו הוא ארגניזם אחד, ואם דברים וארועים הם "על" שהוא בכלל, הם על מערכת העצבים שלו. אבל ברור שיש יותר מערכת עצבים אחת, ועל מה נמצאות כל מערכות העצבים? אחת על השניה?

הדבר המסתורי נקרא אליהם, המוחלט, טבע, היש, אנרגיה, חלל, אתר, דעת, הקיימים, הריך, האינסוף – שמות ורעיוןות שהקבלה והפופולריות שלහן עלו וירדו בהתאם לרוח האופנה האינטלקטואלית, עם ראיית העולם כנבון או טיפש, על-אנושי או תת-אנושי, ברור או מעורפל. את כולן ניתן היה לפטור כקשושים של אי-גיוון, אילו "בסיס ההוויה" היה לא יותר מתוצר של ספקולציה אינטלקטואלית. אבל המילים הללו משמשות גם לציין התונן של התנסויות חיות וכמעט חושיות – ההתנסות ה"אחדותית" של מיסטיינים אותן ניתן למצוא

כמעט בכל תרבות ובכל עידן, בשינויים ממש מינוריים. התנסות זו היא תחושת העצמי שעבר שנייה, עליה דובר בפרק הקודם, אם כי במונחים נטורתיסטיים, מזוקק מכל אותו הוקוס-פוקוס אודות הדעת, הנשמה, הנפש וכל המילים החלולות מבחינה אינטלקטואלית.

למרות התפוצה האוניברסלית של ההתנסות فهو והעקבות המרשימה שבה הוא מתואר באותה צורה כללית¹², מתייחסים אליו קשוחי המחשבה כאלו היא מצויה בעלת טסמים אופייניים, כמו פרנויה, שלא תורמת מואמה לידע שלנו על העולם החומרי. לטענתם, כמו שלא ניתן להגיד כלום על הכל, כך לא ניתן להציג כלום על הכל. כי כל החושים שלנו הם סלקטיביים. אנחנו חשים באמצעות ניגודים כשם שאנו חושבים בעזרת ניגודים. להתנסות במשהו שנמצא בבסיס כל ההתנסויות יהיה כמו לראות את הראייה, או לראות משהו שימושת לכלי המראות. במונחי איזה צבע, איזו צורה – מחוץ לכל הצבעים והצורות שנוגדים אחד את חברו – נוכל לראות את הראייה עצמה?

עם כל זאת, המטפיזיקה, כמו הפילוסופיה בכלל, אינה דבר שנייתן לרפא או לנוטש, כמו הייתה מחלת אינטלקטואלית. גם לפילוסופים האנטי-מטфизיים ביותר, יש מיטפיזיקה נסתרת, שנמצאת ברקע הטיעון שלהם, כי כל ההתנסות וידע חיבים להיות של מחלקות, ושל ניגודים והשוואות ביניהם. בצורה הפשטונה ביותר אפשר לומר שהם יקבלו שאני יכול לדעת ולדבר בהגion על מהו לבן, כי אני מכיר לבן כניגוד לשחור, ובဆואה לאדום, כתום, צהוב, ירוק, כחול, וסגול. הם יתирו הוגדים בעלי משמעות על כלבים וחתולים, כי הם ארגניים בניגוד לדברים אי-אורגניים; הם יונקים בניגוד לחיות כיס, ולמרות הרתורציות שלהם, ניתן ללחם בינם ובין העולם של לא-כלבים ולא-חתולים.

אבל הנחת היסוד, שהידע חייב להיות כולם במונחים של ניגודים, היא ההנחה המיטפיזית ביותר שיכולה להיות קיימת. נאמר זאת כך, יונית: "כל הידע הוא ההכרה ביחסים ההבדלים בין רשמי חושים ו/או דברים ואירועים". זה כבר מתקרב באופן מסוכן להיות היגד משמעותי על הכל. "כל הדברים ידועים באמצעות ההבדלים והדמיון ביניהם". כשהוא דחוק בגבו לעמדת הזו, אפשר

¹² Idris Parry, "Kafka, Rilke, and Rumpelstiltskin." *The Listener*, British Broadcasting Corporation, December., 1965' p. 895'

¹³ הקורא מפנה בספרים בביבליוגרפיה כמו "החויה הדתית לסוגיה" מאת וויליאם ג'ימס, Bucke's Cosmic Consciousness, and Johnson's Watcher on the Hill

לగורר את האנטי-מטאфизיקאי, אם כי בליויתן צעקות מתחאה, לרמה מיטפיזיתعمוקה עוד יותר.

נכון שההיגד "הכל אנרגיה" מוסר לא יותר מידע מאשר "הכל הוא הכל". כדי לתאר אנרגיה, עלי להבחין בין לא-אנרגייה, או לבין מסה, וכך אם "הכל" צריך לכלול גם לא-אנרגיה – מסה, חלל, או מה שלא יהיה – ההיגד "הכל אנרגיה" לא רק שלא ימסור מידע, אלא יהיה קשוש. וכך אם אנחנו הולכים לעמוד על כך שאנרגיה ניתנת לידיעה ותיאור רק בנגדוד ללא-אנרגיה, זה בדיקות כמו להגדיר שאנרגיה (או תנועה) מתגלית (או פשוט קיימת) רק בנגדוד למשהו שהוא אינרטiy יחסית אליו. אבל אנחנו רואים כאן, שהאנרגיה תלויות באינרטiy כדי להיות אנרגטית, והאינרטiy תלוי באנרגטי כדי להיות אינרטiy. היחסיות הזאת, התלות החדדית בין השניים קרובה לאחדות המיטפיזית שבבסיס הניגודים ככל שניתן להעלות על הדעת.

לפעמים נראה לי שניתן לצמצם את כל הוויכוחים הפילוסופיים למחלוקת בין חסידי ה"קוצים" לחסידי ה"שמאלץ". הקוצנים הם קשי עורף, קפדיים ומדוייקים, אוהבים להציג ניגודים וחלוקות בין דברים. הם מעדיפים חלקיקים על גלים, ואי-רציפות על פני רציפות. השמלצאים הם רומנטיקנים רכិ לבב שמחביבם הצלילות רחבות וסיננטזות נרחבות. הם מדגישים את האחדות השוכנת בבסיס הדברים, ונוטים לפנטזם ומיסטיקה. גלים מתאימים להם יותר מחלקיקים כרכיביו הבסיסיים של החומר, ולמשמעותם שנייהם כואות כאילו שמעו מkedח. פילוסופים קוצניים חושבים שהشمלוואים די דוחים – חולמים בהקץ חסרי משמעת שגולשים מעל העובדות במוחות כמו ריר שמאים לעטוף את כל היקום ב"רצף אסתטי אחד". (באידיות פרופסור א. ס. נורת'ורפ). אך הפילוסופים השמלצאים חושבים שעמיהיהם הקוצניים הם שלדים מהלכים מקרים ומשככים, נטוליبشر ולחלוות חיים, מגנונים מיבשים ומצווקים וחסרי כל רגש פנימי. כל זאת היה חסר תקווה בלי השני, כי לא היה על מה להתווכח, איש לא היה יודע מה עמדתו, וכל מהלך הפילוסופיה היה מגיע לקיצו.

במצב הדברים הנוכחי בעולם הפילוסופיה האקדמית, יד הקוצנים על העילונה הן באנגליה והן בארה"ב. בנותותם לאנליה לשונית, לוגיקה מתימטית, ואMPIריציזם מדעי, הם סייפו את הפילוסופיה למסורת המדע, התחלו להפוך

את ספריית הפילוסוף ואת ביקתתו שבחרים למשהו דומה יותר למעבה, וכדברי ויליאם ארל, היו באים לעבודה בחלוקת לבן אם היו יכולים לצאת מזה בשлом. הירחוניים המקצועים הפכו לשמחותם בלתי קריאים כמו מחקרים בפיזיקה מתמטית, ונקודות המחלוקת הן עירות כמו חידקים תחת מיקרוסkop. אבל הנזחון הסוחף על השימושים גרם כמעט לחיסול הפילוסופיה מקצוע, כי לא רחוק היום בו יסגרו משרדי המחלקות הפילוסופיה ושארית אנשיין יעברו למחלקות המתמטיקה והבלשנות.

ההיסטוריה, זהה כנראה הנקודה הקיצונית של תנודת המוטולת האינטלקטואלית שהביאה לאופנה את המודל האוטומטי לחלווטין של היקום, של עידן האנליה וההתמורות, בו אבד לנו חזון היקום בתוככי הסיבוכיות המהממת של פרטיו.¹⁴ אבל לאור תהליך שינוג כינה "אנאנטיודרומיה", נקודת הקיצון היא הנקודה בה מתחילה התהליך להפור לניגוד שלו – תהליך שעשו להיות משעמם וחורע על עצמו בלי הבנה שניגודים קיצוניים הם קוטביים, ושהקטבים נחוצים אחד לשני. אין קווצנים ללא שימושים, ולא שימושים ללא קווצנים.

כדי הגיעו לאן שהוא בפילוסופיה, ולא להסתובב הלו ושוב, שחור וסחור, יש צורך בחוש חד של ראיית קשרי הגומלין, **ראייה קוורטטיבית**. זה מונח טכני לתיאור הבנה עמוקה של משחק השחור-לבן, בעורמה ניתן לראות שכל הניגודים על פני השטח הם בני ברית מתחת לשטיח, נמצאים בקשרי גומלין במובן שאחד "הולcum" השני והם לא יכולים להתקיים בנפרד. זו, ולא איזו ספיחה רעה של ניגודים לתוך רצף של שמאץ כולני, היא האחדות המיטפיית שעומדת בבסיס העולם. כי אחדות זו איננה סתם אחדות ניגוד לריבוי, כי שני המונחים האלה הם כשלעצמם קוטביים. לאחדות, או לא-ኒיתנות-

---

¹⁴ הפילוסופיה האקדמית החמיצה את הזדמנות הפו שלה בשנת 1921, כשלודוויג וויטגנשטיין פירסם לראשונה את הטרקটוס הלוגי-פילוסופי, אשר מסתומים במילים אלו: "השיטה הפילוסופית הנכונה תהיה זאת. לא לאמר מאומה, אלא רק מה שניתן אמר, ככלומר היגדים של מדעי הטבע, ככלומר דברים שאין בין נון לבין פילוסופיה מאומה: ואז, תמיד, כשמיישו אחר ירצה לאמר דבר מה מיטפייזי, להוכיח לו שלא נתן כל מובן לסימנים מסוימים בהיגדים שלו. שיטה זו ולא תשפק אותו – הוא לא יrigיש שאנחנו מלמדים אותו פילוסופיה – אבל זו תהיה השיטה היחידה הנכונה למורי. ההיגדים שלי מבהירים בזורה הבהא: מי שambilן אותו מכיר בסופו של דבר כי הם חסרי מובן, לאחר שטיפס החוצה דרכם, עליהם, מעיליהם. (אפשר להגיד שעליו להשליך את הסולם, לאחר שטיפס עליו.) עליו להתגבר על ההיגדים הללו; אז יראה את העולם נכווה. על מה שאינו אפשר לדבר, על כך צריך להשאר דוםם." זה היה הרגע הקרייטי לכל הפילוסופים האקדמיים לשמר על דמותה מוחלטת ולקיים את המקצוע לרמה של התבוננות תורה, בדרך שיטתה המדעית של הון בודהיזם. אבל אפילו וויטגנשטיין היה חייב המשיך להרצות ולכתוב, כי איך יוכיח פילוסוף שהוא עובד ולא סתום מatabase? (לפי קטעים 7, 6.54, 6.53 בטרקটוס)

להפרדה, בין היחיד והרבנים קוראים בפילוסופיה הودנטה "אי-דואליות" (אדוואיטה), להבדיל מאחדות פשוטה. בכך שגם למונח זה קיים ניגוד ממשו, "דואליות", כי במידה שכל מונח מצין מחלוקת, מגירה אינטלקטואלית, לאותה מחלוקת יש חוץ שהוא הקוטב או המשלים של מה שבפנים, בתוך המחלוקת. זו הסיבה ששפה לא מסוגלת להתעלות על הדואליות יותר מאשר תמונה או תצלום על משטח עשוי להתעלות מעבר לדו-מיד. ועל אף זאת, בעקבות תפיסת הפרספקטיבה, קיימן דו-מידדים ששוואים לעבר "נקודות מגז" נתפסים כמייצגים את מיד העומק השלישי. באופן דומה, המונח הדואליסטי "לא-דואלי" מתקיים כמייצג את ה"מיד" שבו קיימת אחדות נסתרת בין ניגודים על פני השטח.

בהתחלתו, לא קל לשמר על הראייה הקורולטיבית. באופניישות היא נקראת הנתיב של חוד התעה, שמירת שווי משקל על החד והדק שבקוויים. ראייה שగרתית לא מבחינה בשום דבר שנמצא "בין" המחלוקת והניגודים. החיים הם סדרה של בחירות דחויפות הדורשות מחויבות מוחלטת לצד זה או אחר. חומר הוא הכי שהוא שימושו יכול להיות, וחילו הוא הכי כלום שכולם יכול להיות. כל מיד משותף ביניהם נראה בלתי אפשרי, אלא אם כן הוא נמצא במודעות או בדעת שלנו, ואלו שייכים ללא ספק לצד של החומר, שתמיד מאויים על ידי הכלום. ועדיין, עם שינוי קל של נקודות המבט שלנו, אין דבר ברור יותר מהתלות ההדדית של ההפכים. אבל מי יכול להאמין בכך?

אם יתכן שאני, קיומי, **מפעיל** את היש ואת האון בצורה צאת עד שה美貌ות איננו אלא המקטע ה"כבוי" של רצף פיעימות דלוק/כבוי, רצף שהוא בהכרח נACHI – כי כל אלטרנטיבה לרצף זהה (למשל חוסר רצף כזה) מחייבת הזמן את קיומו? האם יעלה אם כן על הדעת, שבאופן בסיסי אני קיים נACHI, שבאופן רגעי וכנראה ללא סיבה, מבוהל כולי מחייב אחד של עצמו כי הוא מזדהה כל כלו עם החצי השני? אם הבחירה היא או שחור או לבן, האם עלי להתגיים לצד הלבן עד כדי כך שלא יוכל להנות מהמשחק של שחור-ולבן, כשבסתר ליibi אני יודע שאף צד לא יכול לנצח? או שאין זה אלא משחק הלווי ושוב של יחסים פורמליים בין מילים ומונחים בלי שום קשר לסייעות הפיזית שלו?

כדי לענות לשאלת האחרונה בחיוב, יהיה עלי להאמין שהלוגיקה של החשיבה היא שירוטית לחלווטין – שזו איננה אלא המציאות האנושית שאין לה בסיס בעולם הפיזיקלי. וכך אמם, כפי שראינו, שאנו אף משליכים תבניות לוגיות (מוניחים, קווים, רשתות, ועוד סוגים) על העולם הפתלטול – וזה עשוי לגרום לבבול אם הדבר לא נעשה מתוך מודעות – ועם כל זאת, התבניות הללו לא באו **מוחץ** לעולם. יש לנו קשר למבנה מערכת העצבים האנושית, שנמצאת ללא ספק, בעולם. זאת ועוד: ראיינו שהשיטה קורלטיבית על הקשר בין הארגניזם וסביבתו תואמת לגישת מדעי הטבע, הרבה יותר מן המושגים המיוונים והמקובלים של העצמי, בתרור דבר שנמצא בעימות מול עולם נבדל ועוני. כדי לנתק את הקשר בין הלוגיקה האנושית והעולם הממשי, יהיה עלי לסגת חזרה למיתוס של האגו כأشكוף מבודד ותלוש שעבورو יתר העולם הוא חיוני ו"آخر". לא הנאורולוגיה, לא הבiology ולא הסוציולוגיה תומכים בגישה כזו.

מצד שני, אם אני והאחר, האובייקט והסובייקט, הארגניזם והסביבה מהווים כתבים של תהליך אחד, **זה** הוא הקיום האמתי שלי. לדברי האופניידה: "זה אני. זה האמתי. אתה הוא זה". אבל אני לא יכול לחשב או להגיד משהו על על **זה**, אלא אם כן אני נוקט במוסכמה של שימוש בלשון דואליתית, כמו שקווי הפרספקטיב מתארים עמוק על גבי משור שטוח. מה שנמצא מעבר לניגודים ניתן לדיוון, אם בכלל, רק במונחים ניגודים, ופירוש הדבר שימוש בשפה של אנלוגיות, מטפורות, משלים ומיתוס.

הkowski איננו מתמצה בכך שהשפה היא דואליתית, כי מילים הן תוויות המסללות מחלקות נבדלות. הבעייה היא **שהה** הוא הרבה יותר מאשר מני מתברתי, כל כרך מרכזי ובסיסי לקויומי, עד שאין ביכולתי להפוך אותו לאובייקט. אי אפשר לעמוד מוחץ **זה**, ולמעשה אין שום צורך בכך. כי ככל זמן שאינו מנשה לתפוס את **זה**, אני אומר למעשה **שהה** לא ממש אני. אם היה אפשרות כזו, הייתה מאבד את המשמעות שלו בניסיון לחשוף אותו. لكن אלה שבאמת ידועים שהם **זה**, אומרים תמיד שהם לא מבינים אותו, כי **זה** מבין את ההבנה, ולא להיפר. אי אפשר, ולא צריך, לרדת יותר עמוק מה עמוקים.

העובדת **שהה** מתחמק מכל תיאור, לא צריכה לגרום לטעות השכיחה מאד, ובה מתארים את **זה** כאילו הוא הפשטה ערטילאית, רצף שקוֹף או גִּלִּי

קוסמי אחד. גם התיאור הגשמי ביותר של אלוהים, כקשה ארוך זקן בגלימת זהב עדיף על זה. ועם כל זאת יש חוקרים מערביים של המזраח שמאשימים את ההינדים והבודהיסטים, באמונה באלהים ללא תכוונות ועשי גלי, רק בגלל שהם עומדים על קר, שככל המשגה או דימוי אובייקטיבי של זה הוא ריק. אך המונח "ריק" מכוון לכל המשגות הללו, לא זה.

עם כל זאת, כשאנו מדברים או חושבים על זה, אין תחליף לשימוש במושגים ודימויים, ואין בכך כל רע, כל עוד אנחנו מודעים למה שאנו עושים. עבודה אלילים איננה עצם השימוש בפסל ומסיכה, אלא הבלבול ביניהם ובין מה שהם מייצגים, ובמובן זה דימויים מחשבתיים והפשטות נשגבות עשויים להיות בגדיים וערמוניים יותר מפסלי חומר.

גדלת וודאי בתרבותה בה הדימי השולט של זה הוא אלהים, שאליו פונים בלשון "הוא" כי "זה" נראה פחות מדי אישי ו"היא" תהיה, בלי ספק, נחותה. האם ניתן עדין להשתמש בדימוי זהה, כמיתוס מעשי ליצירת קונצנזוס אודות החיים ומשמעותם, עבור בני כל התרבותות המגוונות בעולמנו?

למען האמת, דימוי האל נהף לבדיחה – אלא אם כן אתה קורא את תומס אקוינס או מרטין בובר או פול טיליץ', ומגיע להבנה שאפשר להיות יהודי או נוצרי מאמין בלי שתיה חייב להאמין, באופן מילולי, באבא הגברי הקוסמי. גם אז, אי אפשר שלא לחוש את העצמה של הדימי, כי דימויים מעוררים רגשות עמוקים יותר ממושגים. כיהודי מאמין, אם תאמר يوم אחר יום "אבינו מלכנו, שוכן המרומים", במשך הזמן זה קורה לך: אתה מתיחס וגשת אל זה, כמו לאבא אידיאלי – זכר, אוהב אבל קשה, ישות אישית נפרדת ממרק לחלווטין. ברור, כל זמן שאתה תופס את עצmr כагו נפרד, אתה חייב להיות שונה מאלוהים. אבל כשאנו נוכחים במצב הזהות הזאת איננה יותר ממוסד חברתי, ועוד צו שאינה מאפשרת יותר משחק-חיים מתקבל על הדעת, החלוקה החדה בין עצmr והמציאות המוחלטת חדלה להיות רלוונטית.

הצעירים בחברה שלנו מודדים בסמכות ההורים והמדינה. אחת הסיבות היא שבחברה התעשייתית הבית משמש בעיקר למגורים, ההורים לא עובדים שם, וכך הילדים לא מעורבים בעיסוק של ההורים. הם לא יותר מדמויות שمبرיאות כסף, ואחרי שעות העבודה הם אמרים לשכוח ממנה ולבנות. בספרים, בירחונים ובטלוזיה ה"הורם" מצטיירים כליצנים חסרי יכולת, והדימי

צדוק במידה מסוימת, כי ההורים נלכדו בבלוף, שעבודה זה רק משחו שאתה עושה בשבייל כסף, והכסף כבר יביא לך מה שאתה רוצה.

לכן אין פלא שיותר ויותר בוגרי אוניברסיטה לא רוצים שום קשר לעולם של ההורים, ויעשו הכל כדי להחלץ ממרוץ העכברים של איש מכירות, פקיד, או מנהל חברה. גם אנשי מקצוע, כמו אדריכלים, רפואיים, עורכי דין, בניינים ומרצים עובדים במשרד רחוק מהבית, וכך, כיוון שדרישות המשפחה מצטמצמות יותר ויותר לכיסף, גם הם מתחילה לראות בשליחות המקצועית לא יותר מאשר אמצעי לעשיית הון. הכל מחריף עוד יותר בגלל שההורים לא מחנכים את הילדים שלהם. כך גדל הילד בלי להבין את המקצוע של ההורים ולהתלהב ממנו. במקום זאת, הוא נשלח לבית ספר שסובל ממיחסם במורים, שמנוהל בעיקר על ידי מורות, שבכורת הנسبות לא יכולות לעשות הרבה יותר מאשר להעניק חינוך על פס יצור המוני שמכין את הילד ולשומם דבר, בלי שום קשר לעיסוקם של ההורים.

בד בבד עם הירידה בערך האב, אנחנו מסתגלים לתפיסה של העולם בדבר מסתורי ומרשים, עד שגם דמות האב המעלוה ביוטר לא יכולה לספק הסבר לפועלתו. אבל הבעייה היא שאין באפשרותנו לתפוס דימוי שנמצא מעל האדם. מעתים מבינו פגשו אי פעם מלאך, וגם אם היינו פוגשים בו ספק אם היינו מזAHים אותו. הדימויים שאנו ממענים לאלוחות לא-אישית או על-אישית הם תת-אנושיים ללא תקנה – ג'לי, אור ללא דמות, חלל אחד, או מכת חשמל פתאומיות. עם זאת, דימוי האדם שלנו עבר שינוי כשהמתבהר יותר ויותר שיצור אנושי הוא לא רק הארגניזם הפיזי. הגוף שלי הוא גם כל הסביבה שלי, והוא נמדדת במליאני שנות אור.

עד עתה השתמשו משוררים ופילוסופים של המדע בגודל היקום וגילו העצום כתואנה להרהורים על אפסות האדם, ונשכח מהם שהאדם בעל "אותו נול קסום, המוח" הוא בדיק מה שהופך את הפעימות האלקטרו-מגנטיות לאור וצבע, צורה וצליל, גדול וקטן, קל וכבד, ארוך וקצר. בידענו את העולם אנחנו מאנושים אותו, ואם אגב גילויו, אנחנו נדהמים ממיידי ומורכבותו, עליינו להתפעל באותה מידת מהמוח שתופס אותו.

עד עתה למדנו אותנו שאנו לא באמת אחרים למוח שלנו. אנחנו לא יודעים (במנחיהם של מילים ותרשימים) איך הוא בניו, וכך לכארה המוח

והאורגניזם כולם הוא כלי ש"הוונק" לנו, או מבורך מאר שאננו לכודים בתוכו באופן זמני. במלחמות אחרות, אנחנו מקבלים הגדרה של עצמנו שmagbila את ה"עצמיה" למקור ולמגבילות של ההכרה המודעת. זאת הגדרה מוגבלת ומעלייה, כי אנחנו הרי כן יודעים איך לגדל מוח ועינים, אוזניים ואצבעות, לבבות ועצמות, בדיקות כמו שאנו יודעים ללבת ולנסום, לדבר ולהשוב, רק שאין לנו יכולת להביע זאת במילים. מילים הן איטיות ומוגשותות מכדי לתאר דברים כאלה, וההכרה המודעת צריכה צורה מכדי לעקוב אחרי כל הפרטים שלהם.

וכך, אם תאמר לנערה כמה היא יפה, היא תגיד: "כמה אופייני לגבר! כל מה שאתם הגברים חושבים עליו זה רק הגוף. בסדר, אני יפה, אבל הגוף שלי הגיע מההורם, זה פשוט היה מזל. אני מעדיפה שתאהב אותי בגלל מה שאני, לא בגלל השילדה שלי". איזו נגatta מסכונת. בעצם היא אומרת שאבד לה כל מגע עם החכמה והפלא של עצמה, וכל מה שהיא רוצה זה שיאחבו אותה בגלל כמה תעלולים טריוואליים שהוא מסוגלת לבצע באמצעות ההכרה המודעת שלה. כולנו בעצם באותו מצב, ניתקנו את עצמנו מגופנו ומכל רשות הכוחות שביהם גופות יכולות להיוולד ולהחיות.

אבל, עדין יש בכחונו להעיר ולעורר את ההרגשה, שככל זה גם הוא עצמי – עצמי שהוא הרבה מעבר לדימי האגו, או לגוף האדם המוגבל בשכבת העור. איזי אנו חוזים ב"עצמיה" בכל אשר נתבונן, ודמותו היא היקום בזורה ובאפלתו, בגופים כמו בחיללים שלו. זו דמות חדש של האדם, אבל זה עדין דימי. כי עוד יותר – אם לשימוש במילים דוAliot - "מעבר", " מתחת", "מסביב" ו"במרכז" כל זה שלא ניתן לחסיבה, מקטב עצמו בניגודים נראים של גלים ושלג, גופים וחול. אבל מה שמשונה הוא **שהזה**, בלתי נתפס ככל שהוא, איןנו הפשטה שטוחה ותפליה: הוא באמת פשוט אתה.

כמו שאמר חכם הэн הסיני: "ברגע הזה לא נשאר לך מה לעשות אלא להתגלל בצחוק בריא!". או כמו שאמר ג'יימס ברוטון:

זה הוא זה

אני הוא זה

ואתה הוא זה

הוא הוא זה

והיא היא זה

¹⁵ זה הוא זה.

הומר אמיתי הוא, באמת, לצחוק על עצmr – על הקומדייה האלוהית, התרמית הנחדרת, בה מישחו מתחיל להאמין שיצור שנמצא בבריאה איננו גם **של** הבריאה, שהאדם עשוי ממשו שונה ממה שהכל עשוי ממנו. כל הזמן אנחנו "מרגשימים בעצמות" אבל ההכרה המודעת, מוסחת על ידי פרטימ והבדלים, לא מסוגלת לראות את השלם מרוב חלקיו.

התעלול המרכזי של התרמית הוא, כמובן, המוות. חשוב על המוות בתוור הסוף המוחלט של המודעות, הנקודה בה אתה וידיעתך את היקום פשוט ימוגן, ואתה תהיה כאילו לא הייתה מעולם. חשוב על זה גם בקנה מידה גדול בהרבה – מות היקום, ביום שכל האנרגיה תכללה, כאשר, לדברי כמה קוסמולוגים, המפץ שהעיף את הגלקסיות לחלל דער כמו טיל בתום הבערה. זה יהיה כאילו הכל מעולם לא התרחש, שהוא כמובן, איך שהכל היה לפני שהוא כן קרה. באופן דומה, כשהתמודת, אתה תחזור להיות כמו שהיה לפני שנוצרת. כלומר – היה הבקז, הבקז של מודעות או של גלקסיות. זה קרה. גם אם אין מי שיזכור את זה.

אבל אם, לאחר שהכל קרה ונגמר, המצב הוא כפי שהוא לפני שהכל התחיל (כולל האפשרות שלא היו דברים), זה עשוי להתרחש שנית. ומדוע לא? מצד שני ניתן להניח, שאחרי שהוא קרה, המצב שונה משיהה לפנים. לפני המפץ הייתה אנרגיה, ולאחר שהמפץ הסתיים נגמרה האנרגיה. היא הייתה חיובית מזו ומעולם, אז היא התפרצה והתנפזה, וזה זה. אפשר לדמיין כי מה שתמיד היה, מס' עצמו, פוצץ את עצמו, וחסל. אבל קשה יותר להעלות על הדעת את התסריט הזה, מאשר להניח שההבקזים הם תקופתיים ומהאזורים. הם יכוליםLK לקרות שוב ושוב, או סחור וסחור, אין ממש הבדל. וחוץ מזה, אם אנרגיה חיובית תמיד הייתה קיימת לפני המפץ, קשה לי לתאר זמן מסוים יהודי שבו היה צורך להיגמר. האם משהו עשוי להיות חי נצח? כלומר, האם תהליך שלא הייתה לו תחילת יכול להסתיים?

---

¹⁵ מן התקליט The Bard and the Harper

אני מנהח אם כך שעם בוא מותי אני אשכח מי הייתי, כשם שההכרה המודעת שלי לא מסוגלת להזכיר, אם אי פעם ידעה, איך לעצב תאי מוח או לסייע עורקים. לזכרון המודע תפקיד מזערני בקיום הביוווגי שלנו. לכן כמו שתחשושת ה"אני" שלי, של היותי חי, הגיחה פעם אחת לעולם ללא כוונה או זיכרין מודיע, קר היא תצמיח שוב ושוב, כאשר העצמי ה"מרכזי", - ה"זה", מופיע בתור מצב של אני/אחר בהמוני צורות פועמות – תמיד אותו דבר ותמיד חדש, "כאן" בתוך ה"שם", "עכשו" בתוך ה"אז" ו"אחד" בתוך ה"רבים". ואם אני שוכח כמה פעמים כבר היותי פה, ובאיזה מגוון צורות, השיכחה הזאת היא המרווח ההכרחי של האפלה בין הבזקי האוו. אני חזר בכל תינוק שנולד.

למעשה, אני כבר ידע את זה. אחרי שאנשים מתים, נולדים תינוקות – ואז, חוץ מהמקרה שהם רובוטים, כל אחד מהם הוא, ממש כמו שאנונו הינו, התנשות ה"אני" שבאה שוב לידי קיום. תנאי התורשה והסבירה משתנים, אבל בכל אחד מהתינוקות הללו מתגלמת שוב אותה התנשות, להיות מרכז לעולם שהוא "אחר". כל תינוק מגיע לחיים בשם שאני הגעת, ללא שום זכרון של העבר. לכן, כשאלך לדרכי, לא תוכל להיות שם התנשות, שום מעבר, במצב קיום תמידי של "מי שהיה". הטבע שונא את הריק, ו"הרגשת אני" מופיעה שוב כמו שהופיעה קודם, ואין הבדל אם המרווח הוא של עשר שנים או בילוני שנים. בחוסר מודעות כל הזמן הם אותו הרף עין.

זה ברור כל כר, אבל המסך שמנע מאייתנו לראות זאת הוא המיתוס המשכנע ומוטבע בינו, אשר טוען שה"אני" מגיע לעולם הזה, או מושך ממנו, בדרך צו שאין שום קשר ביניהם. לכן איןנו בוטחים ביקום, שיחזור על מה שכבר עשה – שי"אני" את עצמו שוב ושוב. אנחנו רואים אותו כיריה נצחית שבה הפרט איינו יותר מאשר זר זמן – אורח נתה ללון – כי קרן האור הדקיקה של המודעות לא מאירה על המקור של עצמה. כשהאני מתבונן החוצה לעולם, אני שוכח שהעולם מתבונן בעצמו – דרך העיניים שלי ושל זה.

כעת אתה יודע – גם יκח לך זמן מה לעכל ולהבין את מלא המשמעות. אולי לא יהיה קל להתאושש מהאפקט של כל הדורות בהם הפילו האבות את הילדים, כמו שורת אבני דומינו, כאשרםו "אל תעיזו אפילו להעלות את המחשבה הזאת! אתה רק הגעת, רק יצור, ועליך לדעת את מקוםך". ההיפר הוא הנכון, אתה זה. אבל אולי בלי ידיעין, ניסו האבות לספר לילדים שזה

משחק בזזה בכיף. אתה לא נחשף על הבמה בתוור זה, כי אתה באמת זה, והבמה נועדה להציגה, לא להשוויצה. להופיע בתוור זה – לשחק בלהיות אלוהים – הוא לגלם את ה"עצמך" בתוור תפקיד, בדוק לא מה שהוא. **כזה משחק,** הוא **משחק בלהיות כל דבר אחר.**

הספרים

ספרים אשר קשורים ומרחיבים את הנושאים שנידונו בספר, מזוויות
שונות:

- Reginald H. Blyth, *Zen in English Literature and Oriental Classics*. Luzac, 1942.
- Norman O. Brown, *Life against Death: The Psychoanalytical Meaning of History*. Routledge & Kegan Paul, 1959.
- Richard M. Bucke, *Cosmic Consciousness*. Rev. ed. Dutton, New York, 1959.
- Trigant Burrow, *Science and Man's Behavior*. Philosophical Library, New York, 1953.
- Wing-tsit Chan, *The Platform Scripture of the Sixth Patriarch*. St. John's University Press, New York, n.d.
- S.P.R. Charter, *Man on Earth: A Preliminary Evaluation of the Ecology of Man*. Contact Editions, The Tides, Sausalito, Cal., 1962.
- Alexandra David-Neel, *The Secret Oral Teachings in the Tibetan Buddhist Sects*. Mahabodhi Society, Calcutta, n.d.
- Pierre Teilhard de Chardin, *The Phenomenon of Man*. Collins, 1961.
- John Dewey and Arthur F. Bentley, *Knowing and the Known*. Beacon Press, Boston, 1960.
- Georg Groddeck, *The Book of the It*. Vision Press, 1961.
- René Guénon, *Introduction to the Study of the Hindu Doctrines*. Luzac, 1945.
- Aldous Huxley, *Island*. Chatto & Windus, 1962.
- William James. *The Varieties of Religious Experience*. Collins, 1960.
- Raynor Carey Johnson, *Watcher on the Hills*. Hodder & Stoughton, 1959.
- Carl G. Jung, *Memories, Dreams, Reflections*. Recorded and edited by Aniel Jaffe. Routledge and Collins, 1963.

- J. Krishnamurti. *Commentaries on Living*. 3 vols. Harper & Row, New York, 1956-60.
- Lin Yutang, *The Wisdom of Loa-tse*. Michael Joseph, 1958.
- Sarvepalli Radhakrishnan, trans., *The Bhagavad-Gita*. Allen & Unwin, 1948.
- , trans., *The Principal Upanishads*. Allen & Unwin, 1953.
- D.T. Suzuki, *Zen Buddhism*. Ed. William Barrett. Doubleday, New York, 1956.
- Alan Watts, *Nature, Man, and Woman*. Thames & Hudson, 1958.
- Raymond H. Wheeler, *The Laws of Human Nature*. Nisbet, London, 1931.
- Lancelot Law Whyte, *The Next Development in Man*. Cresset Press, 1944.
- Richard Wilhelm and Carl G. Jung, *The Secret of the Golden Flower*. Harcourt, Brace, New York, 1962.
- Ludwig Wittgenstein, *Tractatus Logico-Philosophicus*. Routledge and Kegan Paul, London, and Humanities Press, New York, 1961.
- John Z. Young, *Doubt and Certainty in Science*. Oxford University Press, 1951.